

౩౦౪౪౩౩ ప్రతిదినము ప్రకటింపబడును

VOL. 5. } చెన్న పట్టణము 1918 సం॥ జూలై నెల 20 వ తేది శనివారము } No 94
సంపుటము. ౫ } కాళియుక్తి నామ సంవత్సర ఆషాఢ మాస శుద్ధ ద్వాదశి ౧౨. } సంచిక ౯౪

కాళియుక్తి సంవత్సరాది సంచిక

తయారై సిద్ధముగ నున్నది.

కింగళ సంవత్సరమున జరిగిన ఐరోపా ఘోరసంగ్రహ చరిత్రమును, ఆధ్యాత్మిక, నైతిక, సాంఘిక, రాజకీయ, వ్యావహారిక విశేష విషయముల విజ్ఞానదాయకములగు వ్యాసరాజములును, దర్శనీయములగు మహాజనుల పటములును ఇతరములైన, చిత్రపటములును గలిగి మంచికాంతములపై చక్కగ ముద్రించబడి సిద్ధముగ నున్నది.

కాగితముల కలభ్రమం జేసి కావలసినన్ని ప్రతులు మాత్రమే సిద్ధముచేసి యిందుంటువలన కలయువారు వెంటనే వ్రాసికొను టుచితము.

ఆంధ్రదినపత్రిక సంవత్సర చందాదారులకు	రెల రు 2-0-0
" ఆర్ధసంవత్సర "	" " 0-8-0
" ఆర్ధసంవత్సర "	" " 0-12-0
ఆంధ్రపత్రిక సంవత్సర, లేక దినపత్రిక కి మాసముల చందాదారులకు	" " 1-0-0

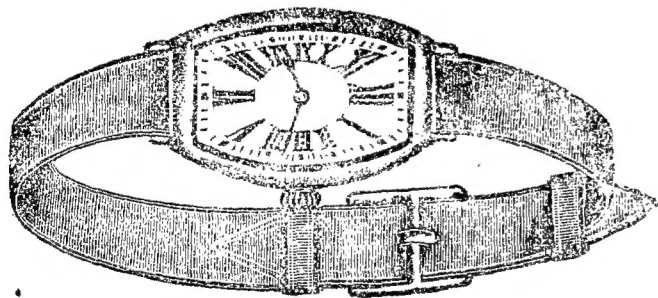
ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము, పోస్టుబాక్సు నెం 212 రు, మదరాసు.

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు సిద్ధపథము

తామరలైలము	గజ్జికీలైలము	మోహినీలైలము
డబ్బీ 1-8 0-8-0	డబ్బీ 1-8 0-4-0	సీసా 1-8 0-12-0

అమృతాంజనము దీహో ర, తంబుకెట్టి వీధి మదరాసు.

ఒక నిమిష మాలస్యమైనను !

(1049)

వాాయామక్రీడాపరులకును అనుకూలించును. గడియారములు పెక్కు రకములు మావద్ద గలవు. నమ్మకమైనవి. చాల స్వల్పధరలు. సాగునైనట్టియు, అందమైనట్టిన్ని సరియైనకాలమును చూపునట్టిన్ని గడియారములను సప్లయ చేయగలవారము. జేబులో వేసికొనుటకును, మోటారుబండ్లకును, వేటకును, ప్రయాణమునకు పయోగించు గడియారములు కలవు.

అందటి వద్దను దొరకగలవు.

ఏజెంట్లు:— జి. ఇ. సంపత్తు శెట్టి అండుకో, ఎన్.ప్లనేడు, మదరాసు.

ఒక గంట ఆలస్యమైనట్లే !

ఎలక్ట్రా వాచీలు

క్షణక్షణ తేడాలేక పని చేయును. ఏ దేశమందున్నను ఏ సలమందు యుంచినను సరిఅయిన గంటలను తెలుపును. భూసైన్యములకును, నావికాదళమునకు,

ఆంధ్రోద్యమము.

మొదటి యై దాంధ్ర మహాజనసభలయందలి సన్మాన సంఘాధ్యక్షులు, సభాధ్యక్షులు, యువస్వామిలు, వారి చిత్రపటములు, సభా తీర్మానములగలవు. రెల రు 1-8-0. పోస్టేజి వేణు. ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము, 7, తంబుకెట్టి వీధి, మదరాసు.

కారదాంబ

ఇది శ్రీ ధర్మబోధిని యను నాటకము.

సంఘదురాచార సంస్కరణమునకు మార్గమిందుబాపబడినది. అందరును జదివి తీరవలయును. రెల 4 అణాలు. పోస్టేజి వేరు. ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము, 7, తంబుకెట్టి వీధి, మదరాసు.

సర్వవృత్తిక విషసండివిని.

(రిజిస్టర్డ్ ట్రేడు మార్కు)

దుఃఖముతో వచ్చువారు సంతోషముతో పోవుదురు. కుటుంబములకు రుజువుచేయువారలకు రూ 100 ఇగాం.

ఇది ప్రతి కుటుంబమునకుం దుండవలసిన యావృత్తికవిషము. ఆంధ్ర, కుమారాని, జేబులో దుర్బలత పొగడ్తగాంచబడియున్నది. ఎన్ని దినములుం చినను మందు సుఖమునాటుదు. తేలునకు మాత్రమే కాక ఎలక, కుక్క, పాము, జిట్టి, పెండులకు విషజంతువుల కాటులకు నువయోగించును. కలపాకెట్ 1-8 0-8-0 పోస్టేజి 0-8-0. 1 దశకా పాకెట్ కల రూ 5-0-0. పోస్టేజి వేణు.

ఒకసారి 2 ప్యాకెట్లు తెప్పించుకొనవారికి పోస్టేజి ఇగాం. తర్తకులకు 100 కి 25 రూపాయలు కమిషన్ నియ్యబడును. చిరునామా:— ధన లక్ష్మీ కం పేని, 1-8 కెంకటేశ్వరమ్మ వీధి, సాకారుపేట పోస్టు, మదరాసు.

AWARDED GOLD MEDAL 490

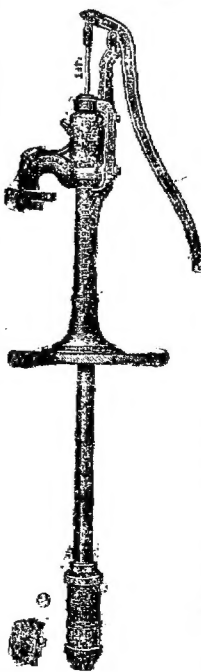
IN THE BARODA EXHIBITION For its Sweet Lasting & Delightful Smell TO THE WORLD-RENOWNED OTTO PARASTAN (REGD.)

Therefore, please just try and enjoy. Prices: 1/2 oz. 1 dram. 1/2 dram. Card. 2-0-0 0-12-0 0-8-0 0-1-0 Sample Free on sending 3 annas postage Stamps.

ALSO, PLEASE TRY OUR PARASTAN HAIR OIL (REGD.) Free from mineral oils. Best for the Hair. Prize Re. 1, and Postage Extra. Sample Free on sending 1 anna postage Stamp.

The Parastan Perfumery Co. No. 1, PYDHONIE, BOMBAY 3.

What is a Myers Pump.

Read the following and you will know it. Rev. A. F. A. Nendoerffer, Manager, A. E. L. M. Training School, Rajahmundry, writes on 24th April 1918:— "I take great pleasure in referring to your Deep Well d on Pump, which has been placed for 72 feet deep well in the A. E. L. Ma School Compound. Nearly 300 students of our school have very freely used the pump for drinking, garden and other purposes, during the past year, the pump is as good to-day as it was on the day it was set (one year ago). It works very easily and has a beautiful flow of water. I like the make-up of your pump, it is neat and attractive. I sincerely thank you for having given us the fullest value our money. Fresh Stock Just Arrived. We have carry a large stock of Plows, Sugar-cane Crushers, Fertilizers for Sugar-cane and other Crops and all other agricultural implements. Write at once for further particulars stating your requirements. K. B. JOSHI & Co., 321, Hornby Road For Bombay.

ఆంధ్ర పత్రిక

1-7-18 మొదలు చందావివరము.

దినపత్రిక సంచికతో

చందా సం॥ కు	రు. 18-0-0	18-8-0
6 మాసములకు	9-0-0	9-12-0
3 ,,	4-8-0	5-8-0
1 ,,	1-8-0	

వి. పి. ఖర్చులకు చేరే తమరు భరించవలయును.

లోకలు చందాదారులకు మాత్రము

నవపత్రిక చందా సం॥ కు	15-0-0
... 6 మాసములకు	7-12-0
... 3 మాసములకు	4-0-0
... 1 మాసమునకు	1-6-0
విడిపత్రిక	0-1-0

వారపత్రిక సంచికతో

చందా సం॥ కు	3-0-0	4-0-0
-------------	-------	-------

మేనేజరు : ఆంధ్ర పత్రిక.

అమృతార్ణవ అవలేహ్యము.

ఈ అమృతార్ణవ రక్తమును పుట్టిచేసి పిల్లమును పోషించి చి బలమును కలిగించి యువ్వకపునము చేసి చేతి కాల్చి మంటల పోగొట్టును. పెదదును చల్ల చేసి శరీరమునకు తేజస్సును కలిగించును. దీర్ఘాయు, భేదలు, తలనొప్పి, రొమ్మునొప్పి మొదలగునానిని తప్పక నివారించును. 219 అర్థశాన డబ్బి 1-కి రు. 2-0-0-0. వైద్యశాస్త్ర మునిశంకర్ గోవింద్, అలంకరిత హృదయము, 157, బ్రాడ్వే, మద్రాసు.

విక్రయమునకు

తెక్ కాశీ ప్రక్కన వుత్తలంలో మాగాణి భూములు బంగాళా కట్టుకొనుటకు వీలైనవి. ఇతర విషయములకు సారాంశ గురువయ్య శేట్టి యెస్టేటు మానేజరునకు (వాసి తెలిసికోవచ్చును. 1229 నెం 188, ఆదియప్ప వాయునిపేటి, మద్రాసు.

మలయ చందనము

(1251) సెగరోగమునకు తుతారము. మందు పుచ్చుకొనుచున్నట్లు ఎవరికిని తెలియదు. పత్తము లేదు. పిచికారీ మున్నగు కఠినచికిత్సల పనిలేదు. రుద్ర మైన మా మలయచందనము ఎటువై, తెలుపు, పచ్చ అను మూడు విధముల సెగరోగమును మూడు పూటలలో మాన్పును. డబ్బి 1-కి 2-0-0.

గంధర్వశార్వసి, రాజమండ్రి. విజ్ఞాన చంద్రికా బుక్ షాపు, మాంటు రోడ్, మద్రాసు. ఇక్కడ తెలుగు పుస్తకము లన్నియు స్వాధీనమైన కలకు దొరుకును. కాటలాగు ఉచితము. డాక్టరు. ఆచంట-లక్ష్మీవతి, వి. పి. ఎం. పి. ఎం. (946-887) మేనేజరు.

కలరాకు భయపడ వద్దు. డాక్టరు జె. కె. రావుగారి. నూపథాపనకటి. కలరాను రెండుపూటలలో తప్పక తుడుర్చును. మందు నువ్వుగింపరల సినివిధము మందుతో పంపబడును. సీసా 1-కి 0-8-0 మాత్రము. (1209) ధన్యంతరి ఆశ్రమము, 45, బిగ్ స్ట్రీట్, బ్రిష్టికేను, మద్రాసు.

సి. ఆర్. కాసు (బారిష్టరు) గారు సురేంద్రనాథ టెన్ ట్లీ గారిపై లక్షయాపాదాలకు మానవత్వపు దావా తెచ్చిరి.

నూతనరోగము అలసాబాదుకును ప్రాకి కల్పరు కం పెనీ నూపరింపెం డెంటుకు మొదలుతలగినది.

సవరను ముద్ర చేయుటకు ప్రయత్నములన్నియు ముగిసి నవనియు అచ్చులు ఇంగ్లండునుండి వచ్చెననియు ప్రభుత్వము వారు ఇక ఈ సాక్షులను చెలాచుడి చేసెదననియు పయ్యెనీరు పత్రిక వాయుచున్నది.

క రాచీయందు విషపడిన జ్వరము బొంబాయి కల కత్తాల జ్వరమంత తీవ్రముగ లేదనియు యూరపియును కీరో గము తగులలేదనియు, నరణములు కలుగలేదనియు, వివిధ కా ర్యాలయోగ్యగులలో నూటికి 15 మందికి మాత్రము జ్వర మువచ్చి వారు పనినుండి నిలచిపోయిననియు తెలియుచున్నది.

ఎస్. పి. సేనుగారు (లక్నో) సర్వెంటు ఆఫ్ ఇండియా పత్రికలో వ్రాయుచు ఇతరజాతు గర్భరు జనరలు హిందూ దేశాంగ కార్యదర్శులచేతి తయారుచేయబడిన సంస్కరణము లలో భాగ్యభివృద్ధి ద్యోతకములగు సంస్కరణము లవియే యని అంగీకరించుట స్వాభువియు, చారిత్రమున ప్రథమ పర్యాయము ప్రభాకరుమనకును ప్రభుత్వోత్తమునకును వ్యత్యాసము లేకుండుట తటస్థించెననియు వ్రాసిరి.

ప్రముదనాథ టెన్ ట్లీ గారు (కలకత్తా) మాంటెగు పెయ్యు ఫర్ల సంస్కరణములు స్వసహించిన మార్గమున ప్రథమ సోపా నమనియు, ఇవి నువ మనుకొనినవానికంటె చాలతక్కువగ నున్నవని, ఉత్సాహ కరముగ లేవని అంగీకరింపక తప్పదనియు వ్రాసిరి.

ఇటీరల బంగాళము నందు గలిగిన భూకంప ప్రమాద ము సందర్భమున మరొకరి నవ్వ వివరములు తెలియపర్చిరి. హిందూదేశము నందలి ఇంకేభాగమున కంటె అస్సామునకే అమితవత్వము గలిగిరి. ప్రయాణియ్యములకు, వార్తామార్గము లును మఱి ల స క్ర మ ము గ నేర్ప లు ప బ డ క పోయినను, మాల్య, బాంబుబోలాయి లోయల మందును క నా ర నం ది త ర ణా గ ము లం దు ను ఇంచుమించుగా బంగాళా లన్నియును, తే యా తు ని లు క చే యబడిన యిండ్లును భ్వంసమయ్యెనని తేయాతుటలయండి తెలియపర్చిరి. లక్నోయూరు మేనేజరు కాటవిరిగినదనియు, అతని సతికిని గాయములు తగిలెననియు తెలియుచున్నది. మండి చరబంగాళా భ్వంసమైనవి. గిల్పర్ల కుటుంబమువారు ప్రాణ ములతో తప్పించుకొనిరి. అమెయిలు, సాంటుగోస్క బంగా లాయను నేలకూలిరి. ఈ బంగాళా లన్నియు 1897 న సం॥పు గండముకు కప్పకొని నిలచినవి.

ఆసఫాలీ (బారిష్టరు) గారు ఢిల్లీయందు పస్యనముల నీయగుడనని హిందూదేశ రక్షకశాసనము క్రింద ఢిల్లీ ఫిక్ కమిషనరుగారు కాసిందిరి. ఈ యుత్తరువు సతిక్రమించెనని ఆసఫాలీగారిపై ఢిల్లీ జిల్లా మేజిస్ట్రేటు ఎదుట కేసుచేయ బడెను. డి. డి. దావరు. ఎస్. కె. అజడ్ గార్లును మరొకందలు స్టీడర్లును ఆసఫాలీగారి పక్షమున వాదిందిరి. కేసు 17 వ తేదీ వారంభమయ్యెను. కేసును ఇంకొక మార్పుదల కావలెనని దావరు గారు వాయిదావేయించుడని మేజిస్ట్రేటుగారి కర్జియిచ్చు కొనిరి. మేజిస్ట్రేటుగారి ఆర్జిని కొట్టివేసి ముద్దయ సకాల మున కేసు మార్పుదల కర్జి పెట్టవలెననియు ఇంతలో ప్రాసిక్యూ షను కేసువిచారించబడుచుండుననియు చెప్పి విచారణ వారంభించిరి. అనేక సాక్షులు పరీక్షించబడిరి. జూను 16వ తేదీన కాని ఒక దినము ముందుగాని ఆసఫాలీ గారు పర్యవేక్షించిన పక్ష వచ్చి యుగిమని సాక్షులు చెప్పిరి. భర్మకాలయందొక యువస్యా సము జరిగెననియు అనభట్ షెల్లిమనియు ఇద్దరు సాక్షులు చెప్పిరి. ప్రాసిక్యూషను విచారణ ముగిసిన వెనుక ఏమైన చెప్పెదవాయని మేజిస్ట్రేటు ముద్దయ నడుగగా మేజిస్ట్రేటు ఉత్తరువు సతిక్రమించి నకుమకొనలేదని చెప్పట తప్ప ఇం కేమియు చెప్పనని ముద్దయ చెప్పెను. ముద్దయపక్షమువారు కేసును వేటొకచోటికి మార్పుట కవకాశ ముండుటకు కేసు అగడ్టు 5వ తేదీకి వాయిదా చేయబడెను.

సంబంధములు: ఆంగ్లముండియర్ డ్రగ్ అందు కమికల్ కంపెనీ, నెం. 155, బామ్బాయిసీదు పేటి, బొంబాయి. మద్రాసు ప్రభుత్వం: మెదాకా పురమో క్లంబాన్టీ, వైద్యశాలలో డా. మహానా.

విక్రీయ మహాహరముగు నువానిని 1200 (రెవెన్యూ కాలనీడి.) ఆటో డిల్ బహార్. (రెవెన్యూ కాలనీడి.) ఇక్కడెలావు నుతి కనుగునది, సాటిలేని మనోజ్ఞ మను నువానవగతి. ఆటోహాగాని, సారాంశముగాని, చేర్చబడరదే నిర్భణ చేయబడిన కేసుల పుష్పసారము. నీ కువాలై కొన్ని బిందువులు తెలుకరింగినచో, మనోగ్యమను నువానన ని స్ఫులవించును. ఈ క్రింది పరిమాణముల సీసాలలో గుండును. నిన్నులై (అర్. హం) సీసా 1-కి రు. 0-3-0 చిథ్యరకము వైసా 1-హం ,, ,, 0-12-0 సేరొగిలై 3 ,, ,, 1-4-0 పెన్సెలై 4 ,, తేక్ క్షి కొన్ను ,, ,, 2-0-0 వి. పి. ఖర్చులు రు. 0-4-0 ప్రత్యేకము. కట్టెల, పట్టణములందలి ప్రసిద్ధులగు ప్రతిపాత్రులను దొరకును. దీనికి అదేకమగు నులుసెంట్లు కలవు. కాపున, తాము కొనుగత్తును పిసావైస ను, కాట్టవైసను ఆటో డిల్ బహార్ అను పేరున తరికింపుదు. నోబుతో మిట్టవోదేయక్క నును అమలను పరికింపలేదు గొరడానా పీ దిగితకాగిలి ప్రాసినతో అలాగిచ్చుటగు నువాననకాట్ట ఉచితముగ పంపిండు.

NOT PHYSICAL ALONE, BUT FUNCTIONAL SEXUAL AND NERVOUS TOO. Hence, one and all ought to try to preserve it in the heyday of Youth, guard and insure against its loss as a precautionary measure, and obtain and regain it, at any age and at any expense, if already lost, through any cause whatsoever. How? By a timely use of the world-renowned mechanical device called "E" manufactured on Dr. Bier's Principle of Hypo-anaemic Treatment by Messrs. Huston Brothers Co., of Chicago U. S. A. priced at Rs. 15 only (packing postage &c, charged extra) ented all over, highly recommended by several leading medical authorities of the East and the west and countless numbers of gratified cured patients. Why? because if other wise, the Man who does not possess this necessary attribute of life is only a so called Man. Absolute secrecy guaranteed. Correspondence only in English: write to-day, in all confidence if really interested of res descriptive literature regarding this marvelous cure, especially mentioning the "Andhra Patrika" to the Erectruss (A. P. DEFTT) Sole Agency for the East, Batala (Punjab) India. [669]

రాజకీయ సంస్కరణములు

(1)

ప్రతికాభిప్రాయములు: ప్రజాభిప్రాయములు

సుదర్శిని.

ఎంతకాలము నుండియో, వచ్చును, వచ్చు ననుకొను యిష్ట మాంటాగ్యు నివేదికను వచ్చినది. ఆపుడే దేశమందు గుత్తాహము ప్రబలింది. - దినపత్రికలు "సంస్కరణముల రాంగ్లేషములవంటి స్వాతంత్ర్య ప్రేమల హస్తములనుండి చ్యుతులై తగనినవిగా భారతీయులచే నంగీకరింప బడదగవని ను" వాడుకొచ్చెను. కాంగ్రెస్ మస్టిన్ సంస్కరణముల రామోదించిన వారు తా మోదించిన విధమునకును దీరికిని నీ యంతయును పోలిక లేదని యాగ్రహచేతులైరి. మాంటా గ్యు విధానము కర్మిన్ విధానమును పోలియుండుట మరికొంత యాగ్రహమునకు కారణభూతమగు చున్నది. ఏలనన దేశము లోని ప్రజాసంఘములు, దినపత్రికలును కర్మిన్ విధానమును పండించినవంటిది. ప్రజలవిధానమును ఖండించినది తెలిసియు మాంటాగ్యుగా రావిధానమునే చురల ప్రజల కొరక గాదుట కడుసాహసము.....

ప్రస్తుతకర్మమొద్దియో తెలియక ప్రజలు తమతమ హక్కులనున్నరు. ప్రత్యేక కాంగ్రెసు సభ బొంబాయిలో జరు పినది నిశ్చయమైనది. ఈ సంగతులన్నియు విద్యాధికులకు కక్క ప్రజాసాహసమునకు దెలియవు వారు చుహంభకార సంధురములలో నున్నారు. ప్రత్యేక మండలసభలు దేశభాష లలో జరిపి ప్రజల యభిప్రాయముల కనుగొని కాంగ్రెసు ప్ర కిరణము వానిని జంతును గొంతును తేక కాంగ్రెస్ సభ మందు కిల్చువలసి యున్నది. మండలసభలు కూడుటకు మున్ను విద్యా ికులు గ్రామములకు వెదలి యావిషయములు ప్రజలకు బో ాంచి వారిని మండలసభలకు కచ్చునట్లు జేసి వారి నిజాభిప్రాయ ములు కనుగొన తరువాత యీ కార్యమునకు గడంగవలయును. అంతియేకాని యెవరో నల్లగుట్ట విద్యాధికులొకవో జేరి వారికి గోచిన తీర్మానములు జేసి కాంగ్రెస్ ప్రతిఘటకు తెలియ రచుట న్యాయముకాదు. అది నిజమైన ప్రజాభిప్రాయము కాజాలదు. అధికారులు ప్రజలయొద్దకు వెళ్లి వారి అభిప్రాయ నిడిగిన సంస్కరణము తెలియో మేమెరుగ మను నట్లు పునము జేయరాదు. అది విద్యాధికుల న్యాయబుద్ధికి గళంకమా పాదించును. ప్రభుత్వమువారు బ్రాహ్మణేతర సంఘములకలె యూ యాందోళనము బ్రాహ్మణ వక్తర్ల దనుకొనకుండునట్లు జేయవలయును. ప్రజలకు ప్రస్తుతిఃస్థితిగతులు విశదమగునట్లు చెప్పవలెను. ఇప్పుడు వారికట్టి జ్ఞాన మియ్యకున్న మందు విద్యాధికులు సంస్కరణ విషయమున సలుపు ప్రయత్నము లకు వారు సాయపడ లేకుండుటయే గాక నిరోధకులుగా కూడ నుండురు. అందుచే ప్రజలకు ప్రస్తుత స్థితినిగూర్చి మక్య క్తవరకు వుసిన విధి విద్యాధికులపై నున్నది.

హితకారిణి

వేషము తెలుపబడినది.

1917 జనవరి 11 క తేదీ మొదలు కాంగ్రెసులీగు స్క్రీ మునుగురించి తెలిసిన చరిత్ర శాటికరకు ఒక మహాభారతమును మించినది. మాంగెగ్యు ఇండియామంత్రియగునని వినినవాడు, ఆయన అంతయు నడిగించిన వాడై చెంది బడినవాడు, ఆయన భారతీ యాశయములను స్వయముగ జెలిసికొనుటకు ఇండి యాకు రాంబోవు మన్నాడనిన ప్రకటనములను దిలకించిన వాడు, ఆయన భారత తటమున నోడ దిగినవాడు భారతీ యులు జూపిన క్షుగ్రోత్సాహములననే మిగుల సమయక విభాషణలవంటి తెలియవరదుకొనిరి. భారతీయులు మాయ మర్మము తెలియనివారు. కిల్లకపటము తెలుగరు. వారికాత్మ వినిశ్చయ మొక్కటియే తెలియును. వారియానిద మవ్యక్త మగు ర యు. వారి ప్ర తా స ము ప ర లో క భయంకరము. రెండును వారియందు ఆమితములే. ముప్పది సంవత్సరముల భారతీయుల జిజ్ఞాస తుదకు వాక్యతాయుట పరిపాలన ప్రసాదమునకు ప్రథమ సోపానములగు సంస్కరణ ములుగొన్ని యవసరమని గ్రహింప సమకట్టించినది సామ్రా జ్యకాసన సభాసభ్యులు పందొమ్మిండుగురి పథకము కాంగ్రె సు లీగుపథకము ఒక్కతెత్తిమునే ఒక్క ఆశయమునే ప్రక టించుచున్నవి. ఈ యుభయ పదకముల ఫలితమునందు భిన్న త్వములేదు. కాంగ్రెసు, లీగు పదకముయొక్క పర్యవసానము నకు తోములు చేసిన ప్రయత్నములు గాఢతములని పాలకు లకు జెలియకుండదు. జేరియు లవలంభించిన విధానముల నిన్నిటిని విపుడు శ్రవుకొనిన లాభములేదు. ఒకటిన్నర సం

వత్సరము భారతవర్షము ఘోరమయిన తపస్సుచేసినది. అనుకు ణముతసతపస్సు ఫలిం చెనది, ఎచట పాలకుల సమావేశములు, ర మాస్యసభలు జరిగినను అనయాశయము పండినది ఒక్కటయేమాయ మండికది. చివరకు ఈ నెల 8-వ తేదీతో వేషము తెరవెడలినది.

భారతీయుల దృక్పథముననుండిన కాంగ్రెసు, లీగు పథ కముాన్తి సర్వార్థము నుండయ్యె యుండెను. మేమునవ్వదమం మేగ్యు పదకముాన్తి నిశ్చితాకారముతో వెలువడినది. అన్తి యు నడుకులే; భారతీ యాశయములను ప్రస్తుత మొనరించు కాంగ్రెసు లీగు పదకమునకు వీనితో లవతేతమైన పోలిక లేదు. ఇదియొక క్రొత్తపదకము; భారతీయులు కోరినది యవ్యమూ ర్తిని గాదు. ఈవక్ర స్వరూపమునగాదు. ఈ కుటిలత్వము నుగాదు. ఇది 1917 సంవత్సరము ఆగష్టు 20 తేదీనాటి ప్రభు త్వ ప్రకటననునందలి యుదారభావమును వెక్కిరించుచున్నది. ఈవిశ్రప్రతిమయొక్క ప్రాణమునందు కర్మిన్ విశ్వామిత్రుడు చిందులుత్రొక్కుచు న్నాడు. వాల్మీకీవ్యవోవ దయ్యము వెడ లినటుల ఈమెప్పునవ్వ మంమేగ్యు సంస్కరణపదకము జేరీ యలను దిల్చుచును ముంచివైచినది.

కాంగ్రెసు లీగు పథకమున కెందునను సంబంధములేని ఈక్రొత్త పథకము జేరియుల యాదరణమున కెంతమాత్రము సవ్యముకాదని చెప్పదగియున్నది. కేవలము విమర్శనాధ మై ఈ పదకమును నిర్మించితిమని చెప్పుచునే దీనికె గలిగిన ప్ర మే య మే తా చెప్పుట ఈ ర చ యి కల వి ధ్య క్తమై యున్నది మాంమేగ్యు మంత్రి పుంగ వ్రండే దేశ మునకు వచ్చి దీనిపై పథకమును వెళ్ళబెట్టుటకేనా! ఈ మకపదక నిర్మాణ కాలమున రచయితలకు కాంగ్రెసులీగు పదకము స్ఫురియించుండెనా యని సంశయము గలుగుచున్న ది. 'వ్రటిపు పరిపాలనయొక్క పరమావధి బాధ్యతాయుత పాలనప్రధానము" అనునభయ ప్రధాన మింపథకమునందు నిప్రయోజనము గావలసినదేనా? సామ్రాజ్య కాసనసభ కను బంధముగ స్టేటు కాన్సిలును, ప్రాంతీయ కాసనసభల కను బంధముగ గ్రాండు కమిటీయును నిర్మించు నుద్దేశ్యమేమి? ప్రజా ప్రతినిధుల కిపుండు కించి నిధికారము నీవిధముగ లాగి వేయుట కీతంల్రము. వేయబడినదని విస్మయమగుటలేదా? సామ్రాజ్య కాసన సభలయందు కేవలము ప్రజాసంబంధములగు విషయములను చర్చించు తరి స్వదేశ సంస్థానాధికులు పాల్గొని కచ్చునకుట యండేమి పరమార్థముగలదు? కార్య నిర్వాహ క స భ వి భ జిం చు ట, త త్సం స్థ ల పసిడిండుటకు సర్వాధికారము మొసంగుట, కొన్ని సంద ర్భములయందు ఇండియా ప్రభుత్వమునకును, ప్రాంతీయప్రభు త్వములకును నిరంకుశత్వ ప్రయోగమున కెడమిచ్చుట మున్నగు నిట్టి మార్పులు ప్రజాభిప్రాయములను యర్పలపటయటకును అధికారవర్షమున కిపుదున్న నిరంకుశాధికార కృపాణము ద్వియుభ వికాశమగుటకును సదుపాయములను జేయుచున్నవి. ఇప్పు డే యధికారవర్షమువారి వాడి దుర్బలమైయున్నది. నూతనాధికారము లందునకు దోడైన నిక నడుగవలసివలెదు. వేళ్ళకు తెక్కులు వచ్చినటులగును.

కురుక్షేత్ర యే దుచ్చ కిగువు చ తి క గు డ్రా యండిచ్చిటుల ఈ నవీర పథకమును చి త్రించి

దేశమునెదుట నుంచుటలో ప్రభుత్వము వారి యుద్దేశ్యము పరిశీలనార్హము. ఆద్యంతములను దొరతనమువారు అధికారవర్షమువారి నిరంకుశత్వమును గాపాడుటకు కాదు. కాదు. అధికరించుటకే యత్నించుచుందురనుట క్రొత్తదికాదు. అటకమీద వెట్టబోయి ఆత్మమీద వేసెనుట భారతీయుల యభివృద్ధికొరకు రాజకీయస్వతంత్ర్యము లిక్కుబోయి వారి స్వత్వమును నిస్సారము జేయబూతుకంటె ఈపథకముయొ క్క యుద్దేశ్యము వేరెద్దియు గానినంపడు.

ఈక్రొత్త పథకము వాక్యతాయుత స్వపరి పాలనమునకు సోపానమైయున యేరాజనీ లిక్కువైచిన ననగలదా? కోరికోరి కొట్టెత్తిచు నగనిని దెచ్చుకొనినటుల నున్నది. ఈనూతన పథకమును జీర్తించుటచే కాంగ్రె సులీగుపద కము నిరాకరింపబడినదని యంత బాహుళ్యముగ భవించుచు న్నుది. భారతీయుల నాతీయజీవమునకును, ఆత్మికాభి వృద్ధికిని జీవనూత్రమైన దేశీయమహాసభ పాలకుల దృష్టియందు కడు మల్గులగ జూడబడినదని చెప్పక చెప్పుచున్నది. ఈ స్థితియం దు జేరియుల కర్మ్యమేమి? దేశీయమహాసభ పరిమర్శన ణములందు జేరియుల ఆత్మికారము పుక్తి ప్రమై యున్నదని విశ్వాసముగల భారతీయుల కిల్ల ఈ నూతన పథకము కలకం పులు గుఱించుచున్నదని తెలియదగును. దేశీయసభా-లీగు పథక నిరాదరణమును దెలుపు నీమాంమేగ్యు-మెప్పునవ్వస్క్రీ ము తోరియుల కెంతమాత్రము సంబంధములేదని ప్రభుత్వము వారికి వివేదింపవలయును. తమకు సంబంధములేని పథకమును గురించి తా మెప్పుడు విమర్శమునకుం గడంగుచున్నారో అప్పుడు వానినాదరించినటుల దృఢమగును.

ఈ తిరుణమున జేరియులు తమ విమర్శములను గట్టి వెట్టి తమయభిప్రాయములను వెల్లడింపక ఆస్తినిస్థివి చికి త్నముజేయక మానముద్రవహించుట సమమున్నార్థిక నుండం గలదు. ఈమానము నూత్నపథక రచయితలకు గుణవారముగ నుండంలదు. ఈ మాకీభావము సాత్విక నిరోధమో, సత్యా గ్రహమో, ఆశక్తతయో, ఆబలత్వమో జీనినైన వెల్లడించు గాక! జేరియులు కోరవలసిన శమ యాశయముల నిదివ రకేకోరిరి. ఆప్రాధ సము అనిర్వాక్యమై యున్నపుడు ఆసంక ల్పము సర్వసంవర్ధనమైయున్నపుడు ఆమాశయములు ఆత్మిక వినిశ్చితములయి యున్నపుడు, ఆవము నిశ్చల వీక్షణిబద్ధమై యున్నపుడు తద్వికృత రూపమును నాడజాలరు. తదితరము స్వర్ణమైన నపేక్షింపరు. అటుల జేయుట ఆత్మనూతము, సర్వ వాత్స్య, ధర్మోల్లంఘనమగును.

ఈ దృఢసమాధి ప్రభుత్వమువారి దృక్పథమును గ్నిఱు:ప్రిష్టివేయగలదు పరువకలాతుల్యములయిన మానసికము లను భేదింపంలదు. భేదమాకు వినములు గడవినవి. ప్రాధన లుచేయు తరుణములు నుగిసినవి-వివి కోరికో కోరి. లాధ మో నవ్వమోభారతీయుల భావి విధన మందు గలదనిమ్మి. నివేదికములను బంకికొనితి. వచ్చిక నవియేరావలయు. అంత కన్న లాభవాడుకములగు సంస్కరణము లిచ్చినను నొడబడ జాలరు. అందు ధన్యధనూతము గలదని యెఱుంగుచురు. ఆత్మికబల మెచటగలదో అచట వైవలము లోడ్వడి సంకల్పసిద్ధి యొడంగున్నంలదు.

ప్రజానాయక వాచకులు గొంతులు ప్రస్తావనలోని నూతనపథకము వాక్యతాయుత స్వపరిపాలనమునకు మార్గము దీయుచున్న దనుచున్నాడు. మరికొందఱు అటులు కొన్ని

వైగుభయము లేదు.
వైద్యరత్న పండిత డి. గోపాలాచార్యులవారి

వైగు వైగు (1045)

ని వార కౌ మ థ ము లు

నూ ములగులు గడవిన యువకుడి వత్సరములకు ఇండియా, గాల్ఫా, సిలోజో జేతముల మంగును, స్వకేశసంస్థానముల నుండును అంత వైగు కోగులను కాపాడుట లోకనిధితము. మేము తెలుపు విధానముల ననుసరించిన

వైగు సోకదు.

హైమాదిపానకము 6 టోన్సుల బుడ్డి ౧-కి త్తు ౧-౦-౦-౦	కొలికొప్పురిం 1 టోన్సు బుడ్డి ౧-కి త్తు ౦-౧-౨-౦
డిబ్బో 8 " " ౧-౦-౦-౦	డిబ్బో 8 " " ౦-౦-౦-౦
పాల్వకింగు పోక్తజేతము.	కొరువారికి మావెద్ద కాల్వలూ గుచితముగ పంపబడును.

తంఱి విలాసము:- "పండిట్" మదరాస్.

ఆయుర్వేదాశ్రమం, శివ, ఆచారప్పన్విధి, జి.టి. మదరాసు.

మాకుల నువ్వదిండుచున్నావు. పిల్లలారా! ఇప్పుడు కాంగ్రెసు లోని పథకమున కామోదించివారు; పందొమ్మిండు గురు మెమోరాండమున సంతకములు పెట్టినవారు. నాడెట్లు కాంగ్రెసు లోని పథకమున కామోదించివారు తత్పథకముతో పెట్టి పోలికలు లేని ఈ నూతన పథకమునకు సం తృప్తులగుటకులను ఇందలి సంస్కరణములకు కొలదిమార్పుల నువ్వదిండుటకులను మీ నాయకపద మెంతవరకు సాధ్యమగు చున్నదో మీరయ్యి ప్రాయము తెట్టి స్థిరములయివియో వ్యక్త మగుచునేయున్నది. మీయెడ ప్రజలకు సరికదా ప్రభువుల కును సత్వము తూర్పున దేమోనని తోచుచున్నది. నిర్విభాగప్రాయము, తదను గుణము గు పూర్తి లేని నాయకు లెవరిదృష్టియందు హాస్యాస్పదము కాకుండును? వారి నాయక పదము, వారి ప్రజాప్రతినిధ్యము ఈయెడ నిర్ధకములు కాక తప్పవు.

కాంగ్రెసు లోని సంస్కరణముల యెడలను ఈ నూతన పథకము నెడలను ఆమోదమును దెలుపుట యందు నాయక నాయకుల క్రమభిన్నత్వము వ్యక్తమగుచున్నది. నూతన పథక మున కామోదముం దెలుపుటతో కాంగ్రెసు లోని పథకమును గూర్చిన మీ యామోద మిప్పుడు ప్రమాదముగ పరిణమించినది ఈ నూతన పథకమునొక విరిచిన యామోదముమాత్రము స్థిర మయినదని యుద్ధిహీను జేడయిన నమ్మకలందా? ఇట్టి యుద్ధి భిన్నప్రాయము నాయకులని చెప్పికొను నంతటి వెట్టివారికను భారతముగ నుండలరా?

“హయ్యమానిటీ” పత్రిక

ఈ సంస్కరణముల జరిగినవారి కెల్లరకును ఆశాభంగ మును, ఆసంతృప్తియు గలుగక మానదు. కొన్ని స్థలముల యందే నివేదికము జాతీయ వాదులచే వ్రాయబడినదా ఆయ సంధియ మును దెలుపునంతటి సంతుష్టికరముగ లిఖితమైనను, తత్సంస్కరణ కర్తలకు బాధ్యతాయుత ప్రభుత్వమున కుపకరించు యు దారకంతములగు నూతనలను చేయ దైర్యము లేకపోయినది. వారెంతటి సదుద్దేశములతో నర్తించి వ్రాసినను ఆంగ్లో ఇండి యనుల యెడల గల భయముచే భారతీయులకు న్యాయమును ప్రసాదించు విషయమున వెనుకాడిరిని సంస్కరణముల వలన తెల్లనుగుచున్నది. వారన్ని పక్షముల వారిని తృప్తిపరచు నెంచి, యెవరిని సంతోష పెట్టు లేకపోయిరి. స్వయంనిర్ణయ సూత్రము ప్రపంచమునంతటను మారుమోగు నీ యనవర మున నిరంకుశాధికారమును వెంపొందించు నీసంస్కరణముల నొసంగ బూనుట రాజనీతి కానేరదు. నైతిక జలసమర్థనము గావించు నిక్కాలముననే మన కిట్టి సంస్కరణములు ప్రసా దింపబడినప్పుడు, కమిషనుల వలనను, కమిటీలవలనను యెట్టి లాభములును మనకు లభింపజాలదను నిరాశ కలుగుట సహజము. “అనేక దినములనండి ఆకలిపడిచే బాధింపబడు వాని కొక నారించిపల “మొనంగిన” ట్టి సంస్కరణము లున్నవని యొకరు నుడివియున్నారు. ఈవాదమెంతయు సందర్భముగ నున్నది. నారింజ రస మిట్టి మనఃస్థానముల కొంచెము రుచినికలిగించి, ఆతని నెక్కుడు తృప్తికరము చేయును. అందుచే నాతని బాధలను, ఆసంతృప్తియు ద్వీగుణితము లగును. ఈసం స్కరణములను సంసిద్ధ పరచునపుడు మాంటాగ్యూ గారిని బాధ్యతాయుత ప్రభుత్వములకి మార్గదర్శకము లగుననియే తలంప వచ్చును. కాని మీరు నిర్బంధింప క్లిష్ట రాజ్యాంగ యంత్రము వంటిది ప్రపంచమున నెచ్చటను గానరాదు. ఇట్టి రాజ్యయం త్రమున నిరంతర సంఘర్షణమును, వైషమ్యమును వృద్ధిజేసి, వికృతములును, సహకారమును నశింపును. అధికారసంపన్నుడగు నిరంకుశాధికారుడు భారతీయులతో గూడి వర్తింప నేరగించుకొనును. గతి ముప్పదిరెక్కరములను న్నుట్లే యిప్పుడుకూడ నాతడు స్థానిక స్వపరిపాలనమునకు ప్రతి ఘాతములను కల్పించుచునే యుండును. ఈ విధానము ఐదు, పదిరెక్కరములలో సారవిహీనముగ జేయబడును. భారతదేశ మునకు స్వపరిపాలనము లభిండుట కావీ మా ఘోషమున నిక నొకే సంగ్రామముగాని, పాలకుల కళాంతిని గలుగజేయు ఆంధోశనముగాని గావలసినట్లును, గొప్ప పార్లమెంటరీ పదము లను మనదేశమున కొసంగిన మాంటాగ్యూ-మెన్సుఫర్డు గార్డు మనకు వందనీయులు. ఇందు అధికార విరివీతమును ఆదోబల ముకంటే వేరేమియు గానరాదు.

భారతదేశమును సంత్వప్తిపంచి, సామ్రాజ్యమును బల వత్తరముగ జేయగల ఆశకాశము దాటిపోయినదని మా యభి ప్రాయము. భావికాలమున నెంతయో మన కొసంగెదమని వాగ్దానముజేసి వర్తమానమున మన కెట్టి సంస్కరణమును లేకుండ జేసినారు. మింటో మోర్లే సంస్కరణము లొసంగ

బడినపుడు, విలేజీ పంచాయతీలు మొదలు రాజప్రతినిధి సభ వరకున ప్రభుత్వమువారి అధికారము ప్రజల హస్తమునకు కవకాశములు గలదని గోఖలేగారు. బలికి యుండిరి. కాని యీ వాక్యముల సత్యము పిమ్మట బయట పడినది. కొన్ని స్వల్పసంస్కరణముల కొరకు జాతీయవాదుల నేను వత్సరములవరకు ఆస్యవాదమునకు దోలికిని గోఖలే పిమ్మ ట పశ్చాత్తప్తయ్యెను. ఈ మహనీయుని తరువాత నాపద వి నాకామింపినవాడుకూడ తమ గురువుల వలెనే ప్రాతమాగ్ధ ముల ద్రోహులున్నారు. మితవాదుల సానుభూతిని 2 డయం టకు హామీయూలగు నిర్బంధితులు చేయబడుదురను భయ మిదివరకే వ్యాపించి యున్నది. కాని గత పదిరెక్కరములలోను దేశము ఆనుభవజ్ఞులమున పంచాదించిన దని తెలిసికొనవలెను.

మనయంద్యమమును భగ్న పరచు నుద్దేశముతో మనశత్రు వులు కల్పించు వైషమ్యములను దేశమికే పరిగణింపదు. హిందూ దేశ నాజీయ మోక్షము ఇంగ్లీషువారి చేతులలో లేదు..... అది మన హస్తములయందే యున్నది. మనమైకమత్వము గలిగి యున్నయెడల మన ఆశయములు సులభముగ మనకు చేకూర గలవు. మన మైకమత్వములేక యున్నంతకాలము మనము స్వరాజ్యమును కెనవులము; స్వరాజ్యము మనకు లభింపదు... యుద్ధానందమున హిందూదేశమునందు ఆంగ్లో ఇండియనుల అధికారము ప్రబలముగను. బ్రిటనుదేశపు ఆస్థులను హిందూ దేశము కెల్లింప వలసివచ్చును. ఇట్టి విషయ ములు దేశమున నసంతుష్టిని గలుగజేయును. భారతీయులకును, ఆంగ్లో ఇండియనులకును సంఘర్షణ మెక్కు డగును. కావున నీదేశపుత్రులు అధికారసంపన్నులైన గాని దేశమున కొంతయు, రాజభక్తియు నుండజాలదు. కావున భారతదేశమునకు 15,20 వత్సరములలో స్వపరిపాలనము నొ సంగుట రాజనీతియగును.....

ఇక నీవిధానము నందలి పుల విషయముల నించుక చర్చించెము. భారత మంత్రిమండలము ఆంగ్లేయులే భరించుట సమంజసము కాని ఇండియాఆఫీసు తొలగింపబడు టవ్యవస రము. ఈపురాణ ప్రతిష్ఠాపనమును సంస్కరించుట వలన లాభములేదు... ఇందు లోపముల నేకములు గలవు. ఈ సంస్కరణములు బాధ్యతాయుత ప్రభుత్వ స్థాపనము నకు దోడ్పడ జాలవు. స్టేటు కవుస్సులు ప్రజాశయ నిర్మాతల మన కొన సాధనముగ పరిణమించును. రాజప్రతినిధికిని గవ ర్నరుకును గల తీవ్రస్వరభాధికారము మున్నగు ఆటంకము లను జూచినయెడల బాధ్యతాయుత ప్రభుత్వము నెరింగిన వారికి విధానము హాస్యాస్పదముగ నుండును. సంస్థానాధీశుల సభకుల బ్రిటిషు ఇండియాకును, రాజులకునుకూడ నప్తము కలుగును. పిల్లల సేవలను నిరంకుశాధికారులే యైనప్పుడు వీరిని బాధ్యతా ప్రభుత్వమున సాల్పాన నిమ్మటపాయకరము

కాంగ్రెసు లోనివిధానమున బేర్కొనబడినట్లు కాసన సభకుల కార్యనిర్వాహక పర్మమునై నధికారముండవలెను. భారత ప్రభుత్వము దారుచుచునున్నది అవి ప్రతివృద్ధిసంధు జాతులకుపకరింపదనియు మాంటాగ్యూ గారే బలికియున్నారు. కావున అధికారమును ప్రజలహస్తము గావించు టవసర ము. కాంగ్రెసు-లోని విధానము మనకు ప్రసాదింపబడుదనుక దేశములో సంత్వప్తి నూతనమగు శాంతివాసింది, ఆంధోశన మంతము నొంద జాలదు.

అమృతబజారు పత్రిక.

మాంటేగు మెన్సుఫర్డు సంస్కరణ విధానము మొత్త ముమీద సంత్వప్తిగనుండి, అంగీకరింప దగియున్నదా; లేక ఆసంతృప్తిరముగనుండి, తిరస్కరింప దగియున్నదా? ఈ విషయముననే మితవాదనామధ్యులై, రెండు, మూడు డజ నుల ఆచుచులను గలిగియున్న మరేంద్రనాథ బెనర్జీగారికిని, భార తవిద్యాధికులకును విభేదము వచ్చినది. ఈ విషయమునుగూర్చి గత ఆదివారమున ఇండియాను సంఘభవనమున సమావేశమైన ప్రత్యేక పంగ రాష్ట్రీయసభయందు చర్చ జరిగినది. అప్పుడు పదిమంది మూత్రమే యానిధానమున కనుకూలముగను రెండు వందల కంటే తక్కువగు యిందులకు ప్రతికూలముగను వోట్ల నిచ్చి ఈ విధానము తృప్తికరముగ లేదను వా రందులో కొన్ని మంచి లక్షణములులేవని చెప్పబడెను. ఇది మిగుల సందర్భముగ నున్నదను వారు కూడ నిందు లోపముల లేవని ను డువుటలేదు. ఈ విధానము నందలి మంచి చెడ్డలను బేర్కొను నప్పు డిరెండుపక్షముల వారికి నంతగా అభిప్రాయ భేదముండ జాలదు. కాని యీ విధానమును సుమగ్రముగ పరిశీలించునప్పు డుమాత్రము మీరికే భేదభావములు కలుగుచున్నవి.

దీని నెట్లు మనము పరీక్షింపవలయును? నుప్రసిద్ధరాజ నీతిజ్ఞులగు నిరువురు ప్రముఖులచే సంసిద్ధపరుపబడిన యీ విధా నము దోష రాహిత్యముగ నున్నదని మనకుంగీకరింప వలెను. ఇట్టి విషయములలో యందలి ప్రధానముత్ర చర్చకులన విధాన స్వభావమును గుర్రుంకనగును.

భారతమంత్ర మాలమున పార్లమెంటు సభవారు చెల్లిం చు అధికారముదక్క, ఆలోచనసభా యుతుడగు రాజప్రతి నిధియే భారతదేశ పాపాలమున సర్వాధికారము గలిగియు న్నారు. రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వము లీ భారత ప్రభుత్వమున కుపాంగములేగాని వేరుకావు.

పంగ దేశపు భూస్వాములసంఘమువారి విజ్ఞాపనమున దెలుపబడినట్లు దేశపాలనమంతయు భారత ప్రభుత్వమువారి చేతియందేయున్నది; రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వము లీ ప్రభుత్వపు టంత ర్భాగములే. ఈ సంస్కరణములయం దకలంపింపబడిన ద్వం ద్యపాలనా విధానకర్తలగు కర్మి గుర్రుకూడ రాష్ట్రీయ ప్రభు త్వములకు వ్యక్తిత్వము లేకున్నదనియు, భారత ప్రభుత్వమే మరి యొక పేరుతో రాష్ట్రీయ లయందు విలసిల్లుచున్నదనియు నుడివి యుండిరి.

రాష్ట్రీయలలో బాధ్యతాయుత ప్రభుత్వస్థాపనమున కీ విధానము వాస్తవాంతరముగ నుండవని కొందరి అభిప్రాయము. అదినిజమగునెడల భారతీయ ప్రభుత్వాధికారమును నిర్ణయించి, కొంత అధికారమును శాసనమాలమున రాష్ట్రీయ ప్రభు త్వము హస్తగతము గావించు టవసరము. ఇందుమాలమున నిరంకుశాధికారులవద్దనుండి ప్రజలకు కొంత అధికారము లభించు టకు వీలుకలుగును. ఇట్టి విషయము లీ సంస్కరణ విధా నమున నెచ్చటనైన గలవా? ఈ విషయములను మన మితవా దులు మనకు జూపగలరా? ఈ విషయము వారి వద్దనుండి ప్రత్యుత్తరము నందుటకు దేశజులు నిరీక్షించుచున్నారు.

ఈవిధముగ భారత ప్రభుత్వపు టధికారమును తగ్గించు టకుగాని, రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వముల అధికారమును హెచ్చిం చుటకుగాని, తిన్నూలమున పాలనాధికారము కాసనసభకు కళమగుట కవకాశములుగాని యీవిధానమున గానరాకున్నవి.

చింతామణిగారు, సంస్కరణములు.

సర్వెంటు ఆఫ్ ఇండియాపత్రికయందు చింతామణి గారు (రీడరుపత్రికా సంపాదకులు) తమ సంతకముతో నొక వ్యాసమును వ్రాసి యిట్లు తెల్పును:- సంస్కరణములందు వివరింపబడిన ప్రతి సమస్య విషయమునను, ప్రతి నూతన విషయమునను రిపోర్టును తయారుచేసినవారు సానుభూతితో డను, ఈ దారభావములతోడను భారతీయజాతీయములను సంతృప్తి పఱచుటకు విశేష ప్రయత్నమును చేసినది యొప్పు కొనుటకు ప్రతివానితోను విశేషనిష్ఠ వన సరము లేదు. వ్యవహారములందు నాకునుభవము గలిగిన 28 సంవత్సరములం దును జాతీయవాదులమగు మేము ఇదివరకు పలుక గలుగు చుండిన వాక్యములను రిపోర్టునందున రాజకీయ పత్రములందు రాజప్రతినిధి యొక్కయు హిందూదేశాంగ కార్యదర్శియొక్క యు సంతకములతో చూచుట కిదియే ప్రథమపర్యాయము. ఆ ప్రకటనమునందు అనేక భాగములు గోళ్లయొక్కయు, ఇతర పూర్వ రాజకీయ నేత్రుల యొక్కయు భావములే యైయున్నవి.

బాలురే విరులు

విజయనగర రాజుల కథలు	0-3-0
చిత్తూరు రాజుల కథలు	0-4-0
దిల్లీ చక్రవర్తుల కథలు	0-4-0
గోల్కొండ నవాబుల కథలు	0-2-0

ఈ చరిత్రలచే మన బాలురు మీరు లగుదురు.
839 మా నేజరు, కలాభివర్ధని,
రాయవరం, రామచంద్రపురం పోస్టు, గోదావరి జిల్లా

లాభము పొందు సమాచారము
సకలవిధముల యందును గ్యారంటీ.

మా కంపెనీయందు క్రొత్తమోస్తరుల
ఆకసుందరమైన వనితనము గల

నగలు అమ్మబడును.

దయచేసి మా క్యాటలాగును కప్పించి, ఒకతూరి ఆర్డరు ఇవ్వండి. మా వద్ద నగలుతీసికొనినవారు మరల షాంకొరికవద్ద కొనరకుట మాకు నిశ్చయము. మీరు ఆర్డరు చేసినమానిన ఇది వాస్తవమని మీకే తెలియును. (1284)

Address: The New Bombay Jewellery
Manufacturing Co.,
95, Sowcarpet, Madras.

కాలము కమిషనువారి నివేదికము.

ఇండియా దొరతనమువారు నివేదికమును గూర్చి చేసిన తీర్మానము ప్రకటించబడినది. సంఘమువారు నివేదికమును చాల ననుబంధ గ్రంథమును పంపిరి. అనుబంధ గ్రంథమునందలి విషయము చాల రాజద్రోహ సూచకమగుటచే దానిని ప్రకటించుట సముచితముగాదనిరి. ఇండియా దొరతనమువారు నివేదికమునంతను చదివి కొద్దిభాగమును మాత్రము వదలి తక్కిన దాని నంతను ప్రకటించ నిశ్చయించిరి. అనుబంధముల ప్రకటించుట ప్రభుత్వమువారు లనుభవపరమగు సభికోత్సాహముతో సరాజకాపరాధ గ్రంథములను చదువుటవలన మొదట నిక్షేపమున సరాజకవీర్యమునుపొందినది. దీనినిగూర్చి సంఘము వారు లిఖితనిదర్శనముల సభికులకు పరిశీలించి సంగ్రహముగ ను గుప్తముగను వివరించిరి. తన్ని వారణాసునకు వారు కొన్ని సూచనలను చేసిరి. అందులకు గవర్నరు జనరలుగారు సంఘమువారికి వందనముల పంపించిరి.

జర్మను లీక్షేమున కుట్రలను గావించిరి. అమెరికాలో ను జపానులోను అరాజకమును న్యాయపరమములకు కొందరు యువకులను నియమించిరి. ఆంగ్లప్రతిభల నాధ్యక్షము వేదజల్లుబడిన. ఇందులకు కొంటుజిమ్మమునా చాల ప్రోత్సాహమునుకలిగించెను. బంగారమున సరాజకులకు జర్మనులు తుపాకులు మున్నగువాని పంపిణీసరి. హంఫ్రీ బలేవియాలలోని జర్మను ఏజెంట్లు వారి నందజేసిరి గాని భారతీయులు రాజధక్తి భరితులగుటచే జర్మనుల పన్నాగము సాగలేదనిరి.

సూచనలు

నిషిద్ధ గ్రంథములను దాచువారిని కఠినముటకును రాజద్రోహమునకు కఠినముటకును యొద్దనుండి 2 సంవత్సరముల కు పూచీకత్తును పుచ్చుకొనటకును కాశ్యపురాధికారునియ్యు కాసనముండనలెను. ముగ్గురు న్యాయమూర్తులు సంచారముచేయుచు నిట్టికేసులను విచారణ చేయదగినను. జ్యూరులు అత సరులుమున్నగు వారుండ నక్కరలేదు. ప్రభుత్వవిచారణయు తీసికొనుండ గూడదు. గవర్నరు జనరలుగారు ప్రకటించినంతట శిక్షాగ్రక నివారణార్థములగు ఏర్పాటులు జరుగవలెను. ముద్దాయి సాక్ష్యమియ్యవచ్చును. చనిపోయిన లేక హాజరుకాని సాక్షుల సాక్ష్యముగూడ కొన్ని విషయములందు చెల్లదగినను. అట్టి విచారణలకు ప్రజలను రానియ్య గూడదు. వానిని ప్రకటించగూడదు. జిల్లా మేజిస్ట్రేటులు విచారణచేయ దగు ననివారు నూపించిరి. ధరావతునుకోరుట, నివాసమును నిర్మయించుట ప్రతికాప్రకటనము కరప్రతి ప్రచురణము, సభాప్రవేశము, మున్నగువానిని నిషేధించుట కధికారమిచ్చుట ఒక తెగ. పట్టుకొనుట వెతకుట జర్మనులు గుత్తచేసిన నౌకలనలన గంగా ముఖమున నిరోధమునను నవి రెండవతెగ అధికారములు.

లోకమాన్యతలకు గారు.

మొట్టమొదట బొంబాయిలో 1892 లో జరిగిన కలకల వలనను రాండు ఆహారాధ్యక్షులు 1897 లో నిర్వహించిన హా రాణీ పట్టాభిషేక వర్ధంతియుత్సవమున జరుగుటవలనను ప్రారంభమై 1900 లో కాశ్యపురి హాత్యతో నంతమైనది. కుట్ర దారులు బ్రాహ్మణులు. హెచ్చుపండి చిత్తావనులు. శిక్షా స్వృతిని పాటించకుండ సాత్తంత్యము కొరకు జేయులు యత్నింపవలెనని లోకమాన్య తలకు గారు బోధించుతరుణమున బొంబాయిలో సరాజకము ప్రబలినది.

బంగారము.

బంగారమున పీఠేంద్రకుమారుడు ప్రారంభించెను. 1900 నుండి తీవ్రమైనది. ఆంగ్లపరిపాలనమును యాత్రుమాపుట సంకల్పము. ప్రభుత్వోద్యోగులను చంపుట భారతీయులైనైకుల రాజధక్తిని చెడగొట్టుట, దోషికులకు ధనమిచ్చుట మున్నగువిధానము లవలంబించబడినను. ఆరాజకులు మతావేళమును దేశభక్తి ఆవేశమును దుర్వినియోగము గావించిరి. పోలీసువారు తాగుగా పనిచేసిరి.

పంజాబు.

పంజాబులో గాదరు యుద్ధమును చాల దారుణముగా కనుపట్టెను గాని కాసనములను చాలమయ్యెను.

వివినచంద్ర పాటు.

వివినచంద్రపాటుని యువన్యాసముల వలనను ఆరాజక కుట్రలవలనను దక్షిణ హిందూదేశమున కొన్ని తొందరలు కలుగుటకు కారణమయ్యెను.

సంయుక్త రాష్ట్రములు చెహరు.

చెహరు సంయుక్త మధ్యరాష్ట్రములందరరాజకము బహుస్వల్పము. బర్మాయుం దవకాళివే కలగలేదు. పిమ్మట మహమ్మదీయుల తొందర కొంత కలిగినదని నివేదికమున ప్రాయబడినది. నిర్బంధపాసము విధించుటకు ముందు రహస్య విచారణ జరుగవలెను. నిర్బంధితులను కొందరుపోయి చూచుట కవకాళి మియ్యబడవలెనని వారు ప్రాసిరి.

స్థానిక వార్తలు

నిన్ను జాత్యుద్ధారక సంఘము:—బ్రాహ్మే దు కాల్పోలేమను మందిరమును నిన్ను జాత్యు సంఘ పాఠశాలయందు ఆదివారము 21-వ తేదీ యుద 8 గంటలకు ఎం. ఆర్. జంటనాథన్ గారు “సామ్రాజ్యము” అను విషయమును గూర్చి యుపన్యసించెద

చెన్నపురి శ్రీసంగీతశాల:—ఈ సభవారి జమాన్యమున జూలై 21 వ తేదీ ఆదివారము సాయంత్రా 4 - 15 గంటలకు గోఖలేహాలులో వైద్యనాథఅయ్యగారిపాట జరుగును? గోవిందస్వామి పిళ్లైగారు ఫిదీ దక్షిణామూర్తిపిళ్లైగారు కంఠీరాయాను, గోమధ్యపిళ్లై మృదంగమును వాయితురు.

బ్రాంబండ్రి ప్రమాదము:—గురువారము సాయంత్రము 5 గంటలకు రాయపేట పోలీసుస్టేషనుకు ఎ నున్న ఆంగడులలో ఒక 7 ఏండ్ల యాడుగుల బాలిక 5 కొనుమండగా బ్రాంబండ్రి లైను ప్రక్కనే ఆ యున్నందున బండి ఆబాలికను త్రోసికొని పోయెను. క్రిందపడి ఒడలి నుండి రక్తము కారుచు తెలివి తప్పి యెను. పోలీసుకమిషనరు ఆర్మిటేజిగారు రా. బి. న యణస్వామి సెట్టిగారు నచటకి వచ్చిరి. బాలిక నానుక తీసికొనిపోయిరి. తీవ్రములగు గాయములు తగిలినవి. ఆలె హేచాస్థితి ప్రమాదకరముగ నున్నదని తెలియచున్నది. రాయపేటఆనుపట్రిలోని ఒక్క పరిచారిణికుతురుట.

మహాజనోపకార సంఘము.

చెన్నపురి పట్టణమున హెచ్చు పన్నులు.

యుద్ధమారంభమైన పిమ్మటగూడ చెన్నపురి కా. రేవనువారు సరియగు నాధారము లేకుండ హెచ్చుగు య పన్ను విధించుటచే తమ యాగ్రహమును తెలుపుటకు నగ? నందన్ని భాగములలోను సభలను చేయుటకు చెన్నపురి 7 పేయర్లు నిశ్చయించిరి. ఆసభలు ఈవెల 21-వ తేదీ ఆది. ముమొదలు జరుగును. మొదటిసభ 21 - వ తేదీని సా. కాలము 4 గంటలకు పచ్చప్పకళాశాలలో సల్లా గురుసా. సెట్టిగారి యధ్యక్షతక్రింద జరుగును. మ్యానిసిపలు క్యరకములను బాగుగా నెరిగినవారు పలువు రుపన్యసించెదరు. ఆ తీర్మానములు కాల్పోలేమను వారికిని గవర్న మెంటు వారికిని పంపబడును.

ప్రభుత్వ ప్రకటనము.

ఎట్టివిధములను ఆహారములు పోష్టులన ఇంగ్లండు నందలి స్నేహితులకు పంపవచ్చునను విషయమున ప్రజలు విభేదాభిప్రాయములను గలిగి యున్నారు 1917 మే 21 వ తేదీని హిందూదేశ ప్రభుత్వమువారు వర్తక సంఘమువారి లై సెన్సు లేకుండ చక్కెర ఆంగ్లదేశమున జిగురుతీచేసి కొనుట నిషేధించబడిన దని ప్రకటించిరి. కనుక పోష్టులన పంప బడు చక్కెర బంగారు ఇంగ్లండునందు ప్రభుత్వమువారిచే వత పలుకుకొనబడును. గోధుమపిండి ఈదేశముండి లై సెన్సు లేక ఎగుమతి చేయగూడ దని ప్రకటించబడినది గాన పోష్టు ద్వారా బంగారుగా పంపబడు గోధుమపిండి ఈదేశమున ప్రభు త్వమువారిచే వతపలుకుకొనబడును. లేయాకు న్యూపారము గూడ నిషేధించబడినది. కావున లేయాకు చక్కెర, గోధుమ రవలను ఇంగ్లండునకు పంప బూనుకొనుట వృథాక్రమమును, వృథా వ్యయమును అగును.

యుద్ధమున ప్రతములు:—ఈ వెల 19-వ తేదీనాటికి రు 20,58,65,000 ల ప్రతము లమృతబడినవి.

మైనరు కానిటరీ మర్కెట్ గుగాన అనంతపూరు జిల్లాబోర్డు వారికి 30 వేలరూ॥ లను, ఉత్తరాంధ్ర జిల్లాబోర్డువారికి 1500 రూ॥ లను, బెంగళూరు జిల్లాబోర్డుకు 22500 రూ॥ చిత్తూరు జిల్లాబోర్డుకు 20 వేలరూ॥ లను, కడప జిల్లాబోర్డుకు 20 వేలను, గంజాము జిల్లాబోర్డుకు 6 వేలను, గుంటూరు జిల్లా బోర్డుకు 9585 రూ॥ కర్నూలు జిల్లాబోర్డుకు 30 వేలను, నెల్లూరు జిల్లా బోర్డుకు 20 వేలను, విశాఖపట్టణం జిల్లాబోర్డుకు 10 వేలను ప్రభు త్వమునా రొసగరి.

భీమాం -
సం॥ 1874 స్థాపితము.
నిలవసాము రు. 70,00,000 రూపాయి
ఇంతవర కిచ్చివేసినది 5 కోట్ల
రూ పాయలు.
ఈ ఓరియంటల్ కంపెనీలో చేయబడెను, ఎంపొవమెంటు భీమాకన్న సురక్షితముగు పెట్టుబడి వేరొకటి యుండదు. అందువలన పాలిసీదారునకు వృద్ధాప్యదశయందు నమ్మక మగు ఆదాయమును సమకూర్చుటయే గాక, పాలిసీదారునికి అకాల మరణ మగునేని ఆతని కుటుంబమునకు జీవనో పాధియు కలుగును. స్థిరముగు ఆదాయములు లేని వారలకును పెద్ద కుటుంబములకును ఇది చాల సౌకర్యముగు మార్గము. (672)

Applicatons are invited from respectable Telugu knowing gentlemen for the post of a Travelling agent for the Telugu districts. Most favourable terms to those who can give guarantee of business.
Apply to:-
W. St. John church,
Brnch Secretry.
Oriental Assurance Buildings,
Post Box No. 8, Madras.

...కి 85 నిరాకరింపబడిరి. ఇందువలనను సభికులను ఇంజనీరింగు కళాశాలలను పెట్టవలసిన వనరులు స్పష్టమగుచున్నది. గత వత్సరమున నీశముగలిగిన విద్యార్థులందు ఆంధ్రవిద్యార్థుల సంఖ్యను విస్తారణచేయుటకు వివేచనమునందు సాధనములేకున్నను వారిసంఖ్య స్వల్పముగ నుండు తెలియుచున్నది. ఈసంవత్సరమునందు ఇంజనీరింగు తరగతియందు మువ్వరకు మాత్రమే ప్రవేశముగలిగినటులును సనేకుల దరఖాస్తును నిరాకరింపబడినటులును తెలియుచున్నది. ఈ ప్రవేశమునందు బ్రాహ్మణ బ్రాహ్మణేతర పురుషులను బ్రాహ్మణేతర విద్యార్థులకు ప్రోత్సాహము గలుగజేయుటకై బ్రాహ్మణ విద్యార్థుల గ్రాస్తులు నిరాకరింపబడిన వని వదంతి గలదు. బ్రాహ్మణేతరులకు విద్యావ్యాపనమునకై ప్రోత్సాహమును గలుగజేయుట ముఖ్యమని దేశమును గోరువా రంగీకరించగలరు. కాని ప్రోత్సాహమును బ్రాహ్మణ విద్యార్థుల విషయమున జేయుట ప్రయోజనకరము గాదు. విషేధమువలన దేశమునకు సంఘమునకు త్రముమీదను నష్టము గలుగుచున్నది. సంఘమునకు నష్టము రెండవ సంఘమునకు దేశమునకుగాని లాభదాయకముగాదు. గ్రాస్తులు 204 వచ్చినపుడు ప్రవేశము 30 మంది మాత్రము గలుగుటవలనను కొంత ఇంజనీరింగు కళాశాలను స్థాపించుటకుగల యత్నంతాపము స్పష్టమగుచున్నది. గత సంవత్సరమున గల 526 విద్యార్థులందు బ్రాహ్మణులు బ్రాహ్మణేతరులు 111 కై స్త్రీలు 39 ఆంగ్లీకులును 8 మహమ్మదీయులు 5 గురుకులు. ఇంజనీరింగు శాఖయందు బ్రాహ్మణేతరుల వ్యవస్థాపనావశ్యకత విదితమగుచున్నది. వ్యర్థుల స్థితిగతులను బరిశీలించినపుడు ఉద్యోగి బంబములకు జెందినవారు 290 వ్యవసాయానికి జెందినవారు 179 వర్తకము గలవారు 45 గలరు.

45 గలరు.

విద్యార్థులందు 482 మంది మధ్యతరగతికి జెందినవారు 23 గురు బీదవారు యున్నారు. వీరికి విద్యాధివేతనములనిచ్చి ఇంజనీరింగు విద్యను వ్యాపింపజేయుట దేశభ్యుదయమునకు ముఖ్యవసరము. బ్రాహ్మణేతర నాయకు లీ యవసరమును గ్రహించి స్వసంఘ విద్యార్థులకు విద్యాధివేతనములనిచ్చి సాంఘికులను దేశమును నుద్ధరించుటకు బూనుకొనుట సంఘాభిమాన ప్రకృతమునకు సాధనము. ప్రయోజనము కార్యములవలన గలుగగలదు గాని వాదముల వలన గలుగదు. గత సంవత్సరమునందు మా 1,60,352 లు కళాశాల పోషణమునకై వ్యయమయింది. కళాశాలాదాయము 38,644 లు. నికర వ్యయము మా 1,21,708. ఇంజనీరింగు కళాశాలకు సంవత్సరమునకు 1,21,708 రూప్యములు వ్యయముచేయుట విశేషముగాదు. సంవత్సరమునకు 78 లక్షలు ఆదాయము గల ఒక కృష్ణామండలము ఇంజనీరింగు కళాశాలను పోషించగలదు. దేశమునందు సాంకేతిక విద్యకు జేసెడి వ్యయమువలన ప్రజల కధికమైన లాభము గలుగగలదు. ఉత్తరమండలములందు దొక ఇంజనీరింగు కళాశాలను నైద్య కళాశాలను స్థాపించుటకై ఆంధ్రులు పాలకులను చిరకాలము నుండియును ప్రార్థించుచున్నారు. శాసనసభలయందు ఆంధ్ర దేశ ప్రతినిధులు ప్రశ్నలను వేసిరి. తీర్మానముల నుపసాదించిరి. ఆంధ్రమహాసభయందు తీర్మానము లామోదితముకై పాలకులకు దెలుపబడినవి. ఆయినను ఆంధ్రుల ప్రార్థనలకు ఫలము గలుగలేదు. ఇంజనీరింగు కళాశాలయొక్క గత సవత్సర నివేదనమును పరిశీలించినపుడు ఆంధ్రుల విన్నవములలము పరిష్కరించుచున్నది. చెన్నపురి నాన్సుమును నీటిపారుదలకు సంబంధించిన పనులు విశేషభాగము కృష్ణాగోదావరి డెల్టాలకు సంబంధించి యున్నవి. నీటి పారుదల విషయమునందు తెలుగు దేశమునందు రయికుల కష్టములు గనుగొని సామర్థ్యాది గలిగి యుండుటకు ఉద్యోగములు తెలుగుభాషను చెరిసియ్యుటకు యవసరము. రాజనీహేంద్రవరమునందు ఉపాధ్యాయ శిక్షణ పాఠశాలను స్థాపించుట వలనను శిక్షణకళాశాలయందు జేయు కాంధ్రుల కవకాశము లధికముగ గలిగిన వని పాలకులు తెలుపుచున్నారు. ఇంజనీరింగు కళాశాలను పెట్టుట వలనను ఇంజనీరింగు విద్య నభ్యసించుట కాంధ్రుల కధికమైన యవకాశములు గలుగుట సహజము. కళాశాల పోషణమునకై సంవత్సరమునకు ఒక లక్షరూప్యములు వ్యయమైనను దీని కనేక రైలు లాభము పాలనమునకును దేశమునకును గలుగగలదు. ఇంజనీరింగు కళాశాలలోని ఉపాధ్యాయుల నామముల నవలోకించినపుడానామములందు దొక ఆంధ్రుని పేరైనను గానబడదు. ఇంజనీరింగు కళాశాలయందు ఆంధ్రవిద్యార్థులకుగాని ఆంగ్లోపాధ్యాయులకుగాని ప్రతిపత్తిలేదని నివేదనము తెలుపుచున్నది. ఇందువలన కళాశాలా నిర్వాహకులపై పక్షపాతాలోపణము చేయుట లేదు. కాని ఆంధ్రుల విద్యాభివృద్ధికిని ఆంధ్ర దేశభ్యుదయమునకును ప్రత్యేకముగ నాంధ్ర దేశమునందు ఇంజనీరింగు కళాశాలా స్థాపనావశ్యకత వెల్లడి యగుచున్నది.

లేదు. ఇంజనీరింగు కళాశాలయొక్క గత సవత్సర నివేదనమును పరిశీలించినపుడు ఆంధ్రుల విన్నవములలము పరిష్కరించుచున్నది. చెన్నపురి నాన్సుమును నీటిపారుదలకు సంబంధించిన పనులు విశేషభాగము కృష్ణాగోదావరి డెల్టాలకు సంబంధించి యున్నవి. నీటి పారుదల విషయమునందు తెలుగు దేశమునందు రయికుల కష్టములు గనుగొని సామర్థ్యాది గలిగి యుండుటకు ఉద్యోగములు తెలుగుభాషను చెరిసియ్యుటకు యవసరము. రాజనీహేంద్రవరమునందు ఉపాధ్యాయ శిక్షణ పాఠశాలను స్థాపించుట వలనను శిక్షణకళాశాలయందు జేయు కాంధ్రుల కవకాశము లధికముగ గలిగిన వని పాలకులు తెలుపుచున్నారు. ఇంజనీరింగు కళాశాలను పెట్టుట వలనను ఇంజనీరింగు విద్య నభ్యసించుట కాంధ్రుల కధికమైన యవకాశములు గలుగుట సహజము. కళాశాల పోషణమునకై సంవత్సరమునకు ఒక లక్షరూప్యములు వ్యయమైనను దీని కనేక రైలు లాభము పాలనమునకును దేశమునకును గలుగగలదు. ఇంజనీరింగు కళాశాలలోని ఉపాధ్యాయుల నామముల నవలోకించినపుడానామములందు దొక ఆంధ్రుని పేరైనను గానబడదు. ఇంజనీరింగు కళాశాలయందు ఆంధ్రవిద్యార్థులకుగాని ఆంగ్లోపాధ్యాయులకుగాని ప్రతిపత్తిలేదని నివేదనము తెలుపుచున్నది. ఇందువలన కళాశాలా నిర్వాహకులపై పక్షపాతాలోపణము చేయుట లేదు. కాని ఆంధ్రుల విద్యాభివృద్ధికిని ఆంధ్ర దేశభ్యుదయమునకును ప్రత్యేకముగ నాంధ్ర దేశమునందు ఇంజనీరింగు కళాశాలా స్థాపనావశ్యకత వెల్లడి యగుచున్నది.

జిల్లాలు	ఇంజనీరింగు	నిద్య	నిద్య	నిద్య	నిద్య	నిద్య	నిద్య
కంజాం	...	1	1	...	12	14	
విశాఖపట్టణం	...	4	...	1	3	8	
కోదానరి	...	6	5	18	21	45	
కృష్ణా	...	2	8	7	14	41	
గుంటూరు	...	2	1	2	11	16	
బళ్లారి	...	...	...	1	1	2	
అనంతపురం	...	...	...	...	1	1	
కర్నూలు	...	...	...	2	1	3	
నెల్లూరు	...	1	...	2	3	6	
చంద్రాపూర్	...	8	4	4	17	33	
చెంగల్పట్టు	...	8	4	8	9	19	
కడప	...	1	1	2	2	6	
నార్కట్ పల్లి	...	...	5	6	6	17	
చిత్తూరు	...	1	2	...	5	8	
పొతు ఆర్కాడు	...	...	1	4	8	13	
తంజావూరు	...	14	12	6	42	74	
తిరుచనాపల్లి	...	5	8	3	15	31	
మధుర	...	8	3	2	9	17	
రామనాథపురం	...	2	...	...	4	6	
తిరువల్వేలి	...	9	10	1	16	36	
కోయింబుత్తూరు	...	3	1	3	6	13	
పేలం	...	4	2	2	1	9	
మలబారు	...	8	3	8	17	36	
పొత్ కనడా	...	9	3	2	4	18	
పుదుచ్చోరి	...	2	...	...	...	2	
కొచ్చి	...	5	...	3	1	9	
తిరువాన్కూరు	...	10	8	1	3	22	
మైసూరు	...	8	1	1	1	11	
మైదరాబాదు	...	1	...	...	...	1	
సిల్వా	...	2	...	...	1	3	
కూర్గ్	...	1	...	...	...	1	
మొత్తము.		115	88	79	244	521	

(4)* (1)* 5(మిలిటరీ)

ఇంజనీరింగు కళాశాలలను పెట్టవలసిన వనరులు స్పష్టమగుచున్నది. గత వత్సరమున నీశముగలిగిన విద్యార్థులందు ఆంధ్రవిద్యార్థుల సంఖ్యను విస్తారణచేయుటకు వివేచనమునందు సాధనములేకున్నను వారిసంఖ్య స్వల్పముగ నుండు తెలియుచున్నది. ఈసంవత్సరమునందు ఇంజనీరింగు తరగతియందు మువ్వరకు మాత్రమే ప్రవేశముగలిగినటులును సనేకుల దరఖాస్తును నిరాకరింపబడినటులును తెలియుచున్నది. ఈ ప్రవేశమునందు బ్రాహ్మణ బ్రాహ్మణేతర పురుషులను బ్రాహ్మణేతర విద్యార్థులకు ప్రోత్సాహము గలుగజేయుటకై బ్రాహ్మణ విద్యార్థుల గ్రాస్తులు నిరాకరింపబడిన వని వదంతి గలదు. బ్రాహ్మణేతరులకు విద్యావ్యాపనమునకై ప్రోత్సాహమును గలుగజేయుట ముఖ్యమని దేశమును గోరువా రంగీకరించగలరు. కాని ప్రోత్సాహమును బ్రాహ్మణ విద్యార్థుల విషయమున జేయుట ప్రయోజనకరము గాదు. విషేధమువలన దేశమునకు సంఘమునకు త్రముమీదను నష్టము గలుగుచున్నది. సంఘమునకు నష్టము రెండవ సంఘమునకు దేశమునకుగాని లాభదాయకముగాదు. గ్రాస్తులు 204 వచ్చినపుడు ప్రవేశము 30 మంది మాత్రము గలుగుటవలనను కొంత ఇంజనీరింగు కళాశాలను స్థాపించుటకుగల యత్నంతాపము స్పష్టమగుచున్నది. గత సంవత్సరమున గల 526 విద్యార్థులందు బ్రాహ్మణులు బ్రాహ్మణేతరులు 111 కై స్త్రీలు 39 ఆంగ్లీకులును 8 మహమ్మదీయులు 5 గురుకులు. ఇంజనీరింగు శాఖయందు బ్రాహ్మణేతరుల వ్యవస్థాపనావశ్యకత విదితమగుచున్నది. వ్యర్థుల స్థితిగతులను బరిశీలించినపుడు ఉద్యోగి బంబములకు జెందినవారు 290 వ్యవసాయానికి జెందినవారు 179 వర్తకము గలవారు 45 గలరు.

విద్యార్థులందు 482 మంది మధ్యతరగతికి జెందినవారు 23 గురు బీదవారు యున్నారు. వీరికి విద్యాధివేతనములనిచ్చి ఇంజనీరింగు విద్యను వ్యాపింపజేయుట దేశభ్యుదయమునకు ముఖ్యవసరము. బ్రాహ్మణేతర నాయకు లీ యవసరమును గ్రహించి స్వసంఘ విద్యార్థులకు విద్యాధివేతనములనిచ్చి సాంఘికులను దేశమును నుద్ధరించుటకు బూనుకొనుట సంఘాభిమాన ప్రకృతమునకు సాధనము. ప్రయోజనము కార్యములవలన గలుగగలదు గాని వాదముల వలన గలుగదు. గత సంవత్సరమునందు మా 1,60,352 లు కళాశాల పోషణమునకై వ్యయమయింది. కళాశాలాదాయము 38,644 లు. నికర వ్యయము మా 1,21,708. ఇంజనీరింగు కళాశాలకు సంవత్సరమునకు 1,21,708 రూప్యములు వ్యయముచేయుట విశేషముగాదు. సంవత్సరమునకు 78 లక్షలు ఆదాయము గల ఒక కృష్ణామండలము ఇంజనీరింగు కళాశాలను పోషించగలదు. దేశమునందు సాంకేతిక విద్యకు జేసెడి వ్యయమువలన ప్రజల కధికమైన లాభము గలుగగలదు. ఉత్తరమండలములందు దొక ఇంజనీరింగు కళాశాలను నైద్య కళాశాలను స్థాపించుటకై ఆంధ్రులు పాలకులను చిరకాలము నుండియును ప్రార్థించుచున్నారు. శాసనసభలయందు ఆంధ్ర దేశ ప్రతినిధులు ప్రశ్నలను వేసిరి. తీర్మానముల నుపసాదించిరి. ఆంధ్రమహాసభయందు తీర్మానము లామోదితముకై పాలకులకు దెలుపబడినవి. ఆయినను ఆంధ్రుల ప్రార్థనలకు ఫలము గలుగలేదు. ఇంజనీరింగు కళాశాలయొక్క గత సవత్సర నివేదనమును పరిశీలించినపుడు ఆంధ్రుల విన్నవములలము పరిష్కరించుచున్నది. చెన్నపురి నాన్సుమును నీటిపారుదలకు సంబంధించిన పనులు విశేషభాగము కృష్ణాగోదావరి డెల్టాలకు సంబంధించి యున్నవి. నీటి పారుదల విషయమునందు తెలుగు దేశమునందు రయికుల కష్టములు గనుగొని సామర్థ్యాది గలిగి యుండుటకు ఉద్యోగములు తెలుగుభాషను చెరిసియ్యుటకు యవసరము. రాజనీహేంద్రవరమునందు ఉపాధ్యాయ శిక్షణ పాఠశాలను స్థాపించుట వలనను శిక్షణకళాశాలయందు జేయు కాంధ్రుల కవకాశము లధికముగ గలిగిన వని పాలకులు తెలుపుచున్నారు. ఇంజనీరింగు కళాశాలను పెట్టుట వలనను ఇంజనీరింగు విద్య నభ్యసించుట కాంధ్రుల కధికమైన యవకాశములు గలుగుట సహజము. కళాశాల పోషణమునకై సంవత్సరమునకు ఒక లక్షరూప్యములు వ్యయమైనను దీని కనేక రైలు లాభము పాలనమునకును దేశమునకును గలుగగలదు. ఇంజనీరింగు కళాశాలలోని ఉపాధ్యాయుల నామముల నవలోకించినపుడానామములందు దొక ఆంధ్రుని పేరైనను గానబడదు. ఇంజనీరింగు కళాశాలయందు ఆంధ్రవిద్యార్థులకుగాని ఆంగ్లోపాధ్యాయులకుగాని ప్రతిపత్తిలేదని నివేదనము తెలుపుచున్నది. ఇందువలన కళాశాలా నిర్వాహకులపై పక్షపాతాలోపణము చేయుట లేదు. కాని ఆంధ్రుల విద్యాభివృద్ధికిని ఆంధ్ర దేశభ్యుదయమునకును ప్రత్యేకముగ నాంధ్ర దేశమునందు ఇంజనీరింగు కళాశాలా స్థాపనావశ్యకత వెల్లడి యగుచున్నది.

చెన్నపురి రాష్ట్ర విద్యార్థుల సంఖ్యలో నాంధ్ర విద్యార్థుల సంఖ్యను పోల్చినపుడు వారి సంఖ్య స్వల్పముగ నున్నది. కళాశాలయందు గల 521 విద్యార్థులలో నాంధ్రమండలములకు చెందినవారు 150 మంది మాత్రము గలరు. ఈ గణనమువలనను తెలుగుదేశమునందు ఇంజనీరింగు కళాశాలను స్థాపించుట యవసరమని విడిత మగుచున్నది. ప్రత్యేకాంధ్రరాష్ట్రము స్థాపితమైనగాని నాంధ్రుల సహాయప్రాప్తికి సాధనము లేర్పడవని వర్తమాన పరిస్థితును జరిగించుటవలన విడితమగుచున్నది. ఆంధ్రులు స్థిరసంకల్పమును బూని ఏతత్ఫలప్రాప్తికి పాటుపడుట యుక్తము.

జర్మనుల నూతనావస్థాందనము.

జర్మనుల నూతనావస్థాందనము అయిదు దినముల క్రితము ప్రారంభమైనది. ఈ యవస్థాందనము రెండు ముఖములందు ప్రారంభమైనది. రీమ్యునెట్టణమున కుత్తర దిశయందు జర్మనులు గలరు. ఇప్పుడు రీమ్యునెట్టణ దక్షిణపూర్వదిశయందు ఇరువదిమైళ్ల వెడల్పుగల ముఖమునందును రీమ్యునెట్టణకు దక్షిణ పశ్చిమదిశయందు 25 మైళ్లు వెడల్పుగల ముఖమునను జర్మనులు నూతనావస్థాందనమును ప్రారంభించిరి. ఈ యవస్థాందనమునకు ప్రయోజనము రీమ్యునెట్టణమును వశపరచుకొని ప్యాసిఫిక్ సముద్రమునకు మార్గము సేర్పరచుట యని యుద్ధ లక్ష్యము నిర్ణయించుచున్నారు. ప్యాసిఫిక్ సముద్రము రీమ్యునెట్టణకు 60 మైళ్ల దూరమునందు గలదు. రీమ్యునెట్టణను ప్యాసిఫిక్ సముద్రమునకు భయము లేదని మిత్రమండలి సేనానాయకులకు విశ్వాసముగలదు. మిత్రమండలికి 15-వ తేదీన ఈ ముఖముననే అవస్థాందన ప్రారంభ మగునని తెలిసి యున్నదని మిత్రమండలి యుద్ధ వార్తాపాఠకులు తెలుపుచున్నారు. నేడు జర్మనులు ప్రకటించిన వార్తల యందును నవస్థాందన గోపనము దుస్తరమని యను గోపనము లేకది విజయము దుర్లభమని యను ప్రకటించబడినది. ఈ వార్త రెండు విషయములను నిర్ణయించుచున్నది. జర్మనులు విజయమును బడయుటకై సంపూర్ణ ప్రయత్నములను జేసిరి యను కాని విజయము గలుగ లేదనియును తెలియుచున్నది. జర్మనునైస్వములు రెండవదినము నందు ఒక ఫర్లాంగు మొదలు 5 మైళ్లు లోతుగల ప్రదేశమునకు ముందునకు భోగలిగిరి. జర్మనులు చియోజి ఖాంక్విని ఫ్రీకోర్డు సామాయజి న్యాయము చేసుకొన గలిగిరి. జర్మనులు రీమ్యునెట్టణమును మార్చినదినిదాటి ముందునకు రాగలిగిరి. జర్మను నైస్వములు మొదటిదినమునందు 12 మైళ్ల దూరము పోవలయు నని నిర్ణయించబడినది. నాలుగుడు దినములైనను మూడువారును మైళ్ల దూరము మాత్రమే కొన్నిచోట్లను పోగలిగిరి. మార్చి మెయి అవస్థాందనములలో జూలై అవస్థాందనమును పోల్చినపుడు జర్మనుల దుర్బలత్వము స్పష్టమగుచున్నది. జర్మనులు రీమ్యునెట్టణ మట్టిదినము ముందునకు పోవలయునని చేయుచున్న ప్రయత్నములు విఫలములైనవి. ఇప్పుడు మార్చి నదికి దక్షిణమునగల యడవులందు సమరము జరుగుచున్నది. మార్చి రీమ్యునెట్టణకు నడుమగల ప్రదేశమునందు జర్మను నైస్వములు కొంతవరకు నిలువద్రొక్కి నిలిచినవి. వడమటి దిశయందు ఇటలీ నైస్వములు ఏట్టియునుండి వెనుకకు మరల్చినవి. ఫ్రాంచి నైస్వములు మోన్విజము అను స్థలమును జర్మనులనుండి వశపరచుకొనగలిగిరి.

ఈ ప్రస్థానమునందలి ముఖ్యవిషయము అమెరి

కను నైస్వములకును జర్మనునైస్వములకును గలిగిన సంరంభము. అమెరికనులు జర్మనులను మార్చి నదివైపునకు తరలమగలిగిరి. జర్మనులు అమెరికనులను ప్రతిఘటించుటకు తలపెట్టిరి. కాని అమెరికనుల పరాక్రమమునకు భంగము గలుగకను జర్మనుల సంకల్పములకు భంగముగలిగినది. అమెరికనులు 1500 జర్మనులను వైదీలను జేసిరి. కొంత సామగ్రిని వశముచేసికొన గలిగిరి. రీమ్యునెట్టణకు తూర్పుభాగమున గౌరెండు సేనాధ్యక్షుని నాయకత్వము క్రిందను జర్మనులకు విశేషమైన నష్టము గలిగినది. జర్మను లీ యుద్ధమునకై 50 భాగములను సిద్ధముచేసిరియను నందు కొన్ని భాగము లింకను విలువయున్న వని యును తెలియుచున్నది. ఇంతవరకును జర్మనులు ఒక లక్షమందిని నష్టపడిరి. రూటరు నిర్ణయించుచున్నాడు. జర్మనులు నిలిచియున్న నైస్వములలో క్రొత్త యవస్థాందనము ప్రారంభించుట కనకాశములు కలవని తలంచబడుచున్నది. సేనాధ్యక్షుడు ఫాకు గారు చూపిన కాశలము వైఖరి బడుచున్నది. మిత్రమండలి మంత్రులు సేనానాయకులు యుద్ధస్థితి సంత్వప్తికరముగ నున్నదని తెలుపుచున్నారు. జేయిలీ క్రానికలు యుద్ధవార్తాపాఠకుడు ఇటులు వ్రాయుచున్నాడు: "అవస్థాందన లక్ష్యము విఫలమైనది. క్రొత్తములు చాలన్న ఎవరై త్రొక్కురైలు చేతులు యసంభవము. ఒకవేళ వారు చేరి పరాసుల గమనాగమనములకు నష్టము గలిగించినను విజయము మార్తము నన్నిటాతము గాదు." ఈ యవస్థాందనమునందు అమెరికనుల సహాయమున జర్మనుల సైన్యములు విఫలమైతర వని విచిత్రముగ చున్నది. అమెరికనుల బలము హెచ్చిన కొలది జర్మనుల దుర్బలత్వము స్థిరపడి పరాజయము నిశ్చయ మగును. వర్తమాన సమయమునందు జర్మనుల పరాజయము శాంతిస్థాపనమునకు సాధనము గాగలదు. జర్మనుల యవస్థాందనమునకు ప్రతిఘటనముగ పరాసులు అవస్థాందనమును 17-వ తేదీన ప్రారంభించిరి. ఆ యవస్థాందనము సిస్టాచ్యు ముఖమునందు గలిగినది. ఈ ముఖమునందు పరాసునైస్వములు అటుగంటలలో జర్మనులు కొన్ని దినములలో జేసిన కార్యములను జేయగలిగిరి. మూడుకుండి తొమ్మిది మైళ్లలోతున విశాలమైన ముఖమున ముందుకు పోగలిగిరి. 4000 వైదీల 30 ఫిరంగులు సామగ్రిలు పరాసుల పశ్చిమనవి. పరాసులు పోంకిడి మేటు - సిస్టాచ్యు - ఫీమ్యు ముఖమును రక్షించగలిగిన జర్మనుల యవస్థాందనము సంపూర్ణముగ నిరుపయోగమై జర్మనుల పరాజయమునకు మూలము గానచ్చును. రెండు మూడు దినములందు సంభవము గాగల విషయములు ఫలమును నిరూపించగలవు. మిత్రమండలి నాయకుల విశ్వాసము విజయ సూచకము.

యుద్ధము - అమెరికాపౌరుని అభిప్రాయము.

షికాగో నగరమునందు గల యొక ప్రఖ్యాతపాఠకుడు అమెరికా యుద్ధమునందు జేరుటకు గల కారణముల నొకమిత్రుని తేలియందు వ్రాసి. "వ్యక్తిత్వసంక్రమణమునకు స్వాతంత్ర్య వికాసమునకు ప్రతి వాతకులను లోకకంటకులైన ప్రజల శ్రమసంహారమును మిత్రత్వము ఏర్పడినది. తమకొరకు కాకను మనయందరి కొరకును మానవుల స్వాతంత్ర్య సంస్థాపనమునకై లోకమహాసంగ్రామమును జేయుచున్న మిత్రము మనమిత్రులకును అధికకష్టి సమకూరుగాక!" యని వ్రాసెను. భారతీయులు యుద్ధవిశ్వాస భారమును కేరకంచరీకము వహించుచున్నారను విషయము జగద్విశిష్టము. ముంపేగుగారి సంస్కరణవిధాన మెటులున్నను భారతీయులకు మాత్రము మహాసంగ్రామమువలనను విమోచనము గలుగదా! స్వాతంత్ర్యక్రియలైన బ్రిటీషుప్రజలు భారతీయుల తరహాపామును నిర్ణయించుట మానక స్వాతంత్ర్యస్థాపనమునకు మూలము.

సామాజ్యసభ - భారత ప్రతినిధులు

లండను నగరవాసులైన భారతీయులు భారతీయ ప్రతినిధులైన పాటియాల మహారాజు, సర్ ఎన్. పి. సింహా గార్లు చేసిన విందునకు 50 రాబర్టు బోర్డెను వార్డుమేని మాంపేగుగారు కల్గియుండిరి. ఆ సందర్భమునందు బోర్డెనుగారు "వలసరాజ్యముల పక్షమున భారతీయుల పురోగమమునందు శుభము కలుగుగాక యని కోరుచున్నాను" అని చెప్పెను. వీరి సద్భావములను కార్యకూపమున రుజువుచేసెడి కాలము వచ్చినపుడు వారి వాక్యముల విలువ తెలియగలదు. యూరపి యనుల ఆకీర్వాదములకు కొరతలేదు.

నైస్వమునందు యుద్ధనిర్వహణకార్యములందు

చేసినభారతీయులు

జానుమారునందు చెన్నపురి రాష్ట్రమునందు నైస్వములు 2652 మందియును నితరపనులకు గాను 2801 మందియును చేరి. చేరినవారి మొత్తము 5453. యుద్ధమునందు జేరినవారి యందు 412 మంది విశాఖపట్టణము జిల్లానుండియును 197 మంది పుష్పాజిల్లానుండియును జేరి. యుద్ధనైస్వమునందు జేరినవారి సంఖ్య సంత్వప్తికరముగ నున్న దని అధికారులు ప్రకటించిరి. ప్రజలు భూస్వాములు ప్రజలకు ప్రోత్సాహమును గలిగించి వారిని నైస్వమునందు జేర్చుట చేకూరుచునకు సంరక్షణమునకు సాధనమని గ్రహించుట సమంజసము.

కర్ణాటకపత్రిక - మైసూరు ప్రభుత్వము.

కర్ణాటకపత్రికకు ప్రచురణాధ్యక్షుడు మైసూరు పాలకులు రాజ్యాంగసంగ్రహముల సంతకపరిధానము పంపిరి. కర్ణాటకపత్రిక ఇతరులు ప్రచురించిన విధానమునకు మైసూరు పరిపాలన మేల ప్రకృతాశ్రయము వేయవలయునని యాధిక్షేపించినది. ఈ యాక్షేపణకు గారణము కర్ణాటక పత్రికకును ప్రభుత్వమునకును సంతకపరిధాన రూపమునందు గల భేదాభిప్రాయము గావచ్చును. ఆర్థిక సభయందు జరిగిన రహస్యమైన వ్యవహారక్రమమును ప్రచురించినది. ఈ నేరములకు శిక్షగాను మైసూరు ప్రభుత్వమువారు కర్ణాటకపత్రిక ఇట్టి నేరములను జేసినదని లోకమునకు ప్రకటించిరి. బ్రిటీషు రాజ్యము నుండి జేరినవారినే ప్రకటించిరి. కేమి కిక్ గలుగనో పాతకు లాహించవలసిన విషయము.

చెన్నపురి ప్రజాకోగ్యము.

చెన్నపురి పురపాలన సంఘముయొక్క ఆరోగ్యకాళాధికారి రాఫువేంద్రరావుగారు ఈనగరమునందలి ఆరోగ్యస్థితిని గురించి ప్రచురించిన విషయములు పరిశీలనార్హములుగ నున్నవి. 1918 సంవత్సరారంభము నుండియును నగరమునందు జనములు తగ్గుచున్నవి యరణములు హెచ్చుచున్నవి. 1917 నందు జనములు 1000-కి 45, మరణములు 88 చొప్పునకు నుండెను. 1918 నందు ఇంతవరకును జనములు 85, మరణములు 48 చొప్పునకు గలిగినవి. వీనికి కారణములు అంటువ్యాధులు గావని పరిశీలన విదితము చేసినది. అంటువ్యాధులు లేనపుడు ఇతర కారణములను నిర్ణయించుట సులభముగాదు. మరణములందు 8 నెలల ఈడుమించని పిల్లలందును 60 ఏండ్లు మించిన మనుజులందును నధికముగ నున్నది. కారణము వాతావరణ స్థితియును ఆర్థికస్థితియును నిర్ణయించిరి. ఇంతవరకు వానపక్షియలేదు. పగలు ఎండలు హెచ్చు. రాత్రులందు శీతలవాతములు అధికము. క్వాంకోలే రోగాభివృద్ధికి ఈ వాతావరణస్థితి కారణమై మరణములు హెచ్చినవి. యుద్ధమువలనను ధరలు విపరీతముగ పెరిగినవి. పాలు పడి 1-కి 8 అణాలు. భోజనపదార్థముల ధరలు పెరిగినవి. చెన్నపురికి ఇతర స్థలములనుండి ప్రజాపోషణమున కవసరమైన పదార్థములు చాలినన్ని వచ్చుటలేదు. యుద్ధమువలన పదార్థముల ధరలు హెచ్చినను సామాన్యప్రజాదాయము హెచ్చలేదు. ప్రజల ప్రాణధారణ కష్టి క్షీణించి మరణములు హెచ్చుచున్నవి. ప్రస్తుత పరిస్థితుల నభివృద్ధిచేయగల సామర్థ్యము చెన్నపురి పాలనసంఘమునకు లేదనియును నీయసహజస్థితి సంవత్సరాంతము ఉండవచ్చు ననియు రాఫువేంద్రరావుగారు తెలిపిన భావములను పాలకులు గమనింపవలసి యుండును. నగరమునకు అవసరపదార్థములు వచ్చుటకు తగిన ఏర్పాటులను పాలకులు చేయవలసియుండును. వర్తమాన యుగమునందు లోకమునందంతటను నసంతృప్తియైన ప్రజాక్షయ కారణములు పర్యాప్తము లగుచున్నవి. కైవర్ల యములు నువ్వకములుగావు.

రెండవ యుద్ధబుణమునకు

(1197)

ద ర ఖా స్త లి పు డ వే క్షి త ము లు.

ఈ బుణము నూటికి నీళ్ళచొప్పున ఈయబడును. పృథ్వికున్న లేదు. ఈ యుద్ధబుణ పత్రములు మరల 1921వ సంవత్సరములో నూటికి నూరురూపాయలు యివ్వబడును. 1923 వ సం॥లో గూడ నూటికి నూరురూపాయి లీయబడును. 1925సం॥లో 100-కి 108 రూ॥న్ను, 1928లో 100-కి 105 రూపాయలును పత్రములనుకొనువారి యిష్టప్రకార మియ్యబడును.

ఇంతకంటె భద్రమైన సామ్యుదాచుకొనుపద్ధతి వేరులేదు.

ఈ ప్రకటననే దరఖాస్తు ఉపయోగించుకొనుటకు దీనిని చిప్పి మీ పేరువ్రాసి పంపుడు.

ద ర ఖా స్త న మూ గా.

మదరాసు బ్యాంకింగ్,..... 1918.

కో కా థ ప తి,

అయ్యో, ఇందులో .....రూపాయలచెక్కును లేక రొక్కమును పంపుచున్నాను. దీనికోక యుద్ధబుణపత్రమును (సామిసరీసోటు *) తెచ్చి దాని నిప్పించిన మీ కెంతయు కృతజ్ఞుడను. ఈ పత్రపు సామ్యును ఏ సంవత్సరములో సామ్యుకావలయునో ఆ సంవత్సర ముందనిచ్చి తక్కినవానిని కొట్టివేయుదు. * 1921, 23, 25, 28 సంవత్సరములో వాపసుచేయవలయును. (పెకరీలో ఇవ్వబడును. ఇట్లు విశ్వసనీయుడు. పేరు.....విభాగము..... (స్వప్రముగ వ్రాయుడు.)

బ రో పా మ హా న ం గ ము ము

(రైతుకు విజయం)

ఇంగ్లండు

వ్యవసాయపు పనులు

లండను, జూలై 18:—రైతులకునుండి స్త్రీలును 60 వేలమంది నైపులను 10 వేలమంది జర్మనులు (క్రైటీలు) ను పొలములలో పనిచేయుచున్నారు. 20 లక్షల యకరములలో క్రొత్తగా ఆరబలు పాగుచేయబడినది. గోధుమలువోట్లు పంట భూములలో చెరి 7½ లక్షల యకరములు పోయినవి. ఉరల పెద్దల పంటభూమియందు 2½ లక్షల యకరములు పోయినవి. 1916-1917 సంవత్సరములకంటె పంటలు చాల బాగుగా నున్నవి. ఆమెరికానుండి ఆహారపదార్థములను తెప్పించుకొన వలసరము లే దని పార్లమెంటు ప్రజలసభలో ప్రోటెక్టర్ గారు చదివెరి.

భారతీయుల యాతిధ్యము

లండను, జూలై 18:—లండనులోని భారతీయులు ఇండియానుండి వచ్చిన భారతీయ ప్రతినిధుల కాలిధ్య మొనగిరి. ఆసభకు బోర్డెన్ వార్డు, మాసీ, మాంటాగూగార్డు మాడవచ్చిరి. కత 18 నెలలలోను జరిగిన విషయములను గమనించిన ఇండియా ప్రతినిధులు సామ్రాజ్యసభలో చేర్చబడుట కెక్కు రును సమ్మతింపజాలరు. భారతీయులచిరకాలమున నభివృద్ధి కొందుదురుగాకయుని నేటి కెనడా మున్నగు నధినివేశముల వారి పక్షమున నుడువుచున్నానని బోర్డెన్ గారు రనిరి.

మంత్రులలో మార్పు

లండను, జూలై 19:—రాబర్టు సెసిలు ప్రభుత్వ స్థానమున నర్హుని ఇవాన్సుగారిని శత్రుదేశ నిరోధకమంత్రిగా నియమించిరి. సెసిలు ప్రభువును సహాయవిదేశకార్యదర్శిగా నియమించిరి. మేజరు జనరలు సేలీగారిని పార్లమెంటు సభలో కార్యదర్శిగా నియమించి ఆయుధనిర్మాణ మంత్రికి దీక్షాపాతీగా పనిచేయ నియమించిరి. ఆహారమంత్రులకు పార్లమెంటు కార్యదర్శిగా వాల్టర్స్ ఆఫ్టర్ గారిని నియమించిరి. విదేశకార్యదర్శిని హెచ్చగుచుండుటచే రాబర్టు సెసిలు ప్రభువు హెచ్చుభారమును వహింపవలెనని లొల్లరుగా రనిరి.

మరణములు.

లండను, జూలై 16:—డగ్లసు గ్రాహం కాంటెలు, జగ్గరు సింగ్ నల్ల గార్డు చనిపోయిరి.

ప్రాచీన

ప్రాస్తురంగము.

లండను, జూలై 18:—ఈరంగమునందలి సంగ్రామ మిరితిగా జరుగగరని తొందరపడి ఎవ్వరను చెప్పునూడ దని లండనులోని ప్రముఖులు అభిప్రాయించుచున్నారు. ఈనెల 15-వ తేదీన జర్మనులు గొప్పకాంతతోడనే అనశ్చందన మొనరించి గాని అది నెజివేరలేదు గాన వారు మరల నత్యధికమగు నిలుక సేనతో మరియొకతావున తలపడుట అసంభవముగాదు.

ఇటలీ సేన.

లండను, జూలై 18:—ఇటలీవారు బాల్కన్ సముద్రమున నిరోధించుట వలననే జర్మనులు పోర్చీని చేరజాలక పోయిరి. పరాసువారు మారసుకు దక్షిణమున జర్మనులకంటె తీక్షణముగ తరుచుగ తలపడుచున్నారు. ఆస్ట్రాము పరాసువారి వశమగు నట్లున్నది. అని పరాసువారి విజయముండి వార్తవచ్చినది.

జర్మనుల అవస్థందము.

లండను, జూలై 18:—జర్మనుల పత్రిక లలిస్వల్పముగ వ్రాసినవి. ఆకస్మికముగ తలపడుట కవకాశము కలుగలేదు. అందుకలగ విజయము లభించుట కష్టము. జర్మనులకను ప్రారంభదేశయందే యున్నారని వాసిస్వేజయిటంగు మున్నగు పత్రికలు వ్రాసెను.

ఆంగ్ల విమానములు.

లండను, జూలై 18:—మెట్టు సాబనువద్ద ఆంగ్లవిమానములు నష్టపరచిన రైలుమాగ్గములు మున్నగువాని ఛాయాపటములను వార్తాసంఘమువారు ప్రకటించిరి. ఇంజను పెద్దలలోను కర్మాగారములలోను చాల నష్టము కలిగినది. రెండు రైలుబండ్లు తగులబడినవి. చాల రైలు వారులకు నష్టము కలిగినది. జూలై నెల 1-వ తేదీ నుండి 25 సారులు ఆంగ్లవిమానములు వాడినరేపి శత్రువుల రైలుపెట్టెలను పూర్తిగా నాశనము చేసినవి గాన నిపు డాదారులలో బండ్ల కనబడుటలేదు.

శత్రుసేన.

లండను, జూలై 17:—ఇంతకంటె 27 జర్మను డివిజనులు స్వప్రముగ గుర్తింపబడినవి. మరికొన్ని నిలువసేనలుండును. మొత్తము 50 డివిజను లిచట పోరుచున్నవి. రూపెట్ట డివిజనులు హెచ్చుగా రాలేదు. గాన నుత్తరమున తలపడుటకు వారి కవకాశము లేకపోలేదని రూఫివార్త వచ్చినది.

శత్రుసేన.

లండను, జూలై 18:—ఈనెల 15-వ తేదీన జర్మనులు 50 డివిజనులను రావించిరి. వానిలో కొన్ని నిలువలలోనే యున్నవి గాన తలపడుటకు శత్రువుల కవకాశము కలదు. మారసు విజృంభ ముసీపులందు శత్రువులు పరాసుశరభిన్ని దళమునకు గురియై విజృంభముగ మడసరి. కొండచెరియందు వారి శేవములు గుట్టలుగ పడియుండెను. తూర్పుసంపేనులో శత్రువులు ఫిరంగులను కాల్చుచున్నను గూడ పావురములు నిర్భయముగ లేఖలను గొనిపోవుటకు బాగుగా నలవాటు పడిన వని పరాసు విజయముండి నేడుదయమున తంతివార్త వచ్చినది.

ఆంగ్ల సేనల దాడి

లండను, జూలై 18:—రాబెక్కుకు ఆగ్నేయమున యుక్కుమై సేన దాడి సరిపి 30 మందిని పట్టుకొనెను.

విమాననౌకాయుద్ధము.

లండను, జూలై 18:—ఈ నెల 11-16 తేదీల నడుచు విమాననౌకాదళములు తోడ్పడి స్థాండర్సుతీరమున శత్రు యుద్ధనౌకలపై గుండ్లను వదలెను. ఒకశత్రుయుద్ధనౌకకు దెబ్బ తగిలినది. 5 శత్రునౌకావిమానము లచటికి వచ్చెనుగాని వెంటనే మరలిపోయెను. శత్రుల విమానములు మానకలవైని గుండ్లను వదలెను. మేము 7 శత్రువిమానములను నష్టపరచితిమి. మావి 4 నష్టమైనవి. తీక్షణతదగ్గ నీటివల మునిగిన శత్రు యుద్ధనౌకను వారు తేల్చుకొంద మా విమానము లభ్యంతరమును కలిగించె నని నౌకాదళమువారు ప్రకటించిరి.

ఆంగ్ల విమానములు

లండను, జూలై 19:—ఈనెల 17-వ తేదీన మేము 11½ బిచ్చుల బాంబులను వదలితిమి. శత్రువుల విమానములు చాలకొద్దిగా వచ్చినవి. మేము 10 విమానములను నష్టపరచితిమి. మావిమాన మొకటికనపడలేదని మున్నుపేగుగారు తెలిపిరి.

శత్రులవస్థంద మాఖ్యాభిప్రాయము.

లండను, జూలై 18:—(6-45) పరాసురంగమునందున్న డెయిలీ క్రానికలు పత్రికానితేలిక ఈ అవస్థందపు మాఖ్యాభిప్రాయములను గూర్చి వ్రాయుచు (అనగా చాలవచ్చు పురమును మాంటూక్విడి రీచ్చు ఎవరే క్షితభూమిని పట్టుకొని మాంట్రి రైలు ప్రదేశమునగూడ స్వాధీనపఱచుకొని రీచ్చు పురమును చుట్టజేయు ఆభిప్రాయము) ఇట్లు వ్రాయుచున్నాడు. —ప్రెంచిరింగ మధ్యరైదేశమున నీవిశాలభూమిని స్వాధీనపఱచుకొననచో, కట్టకడపటికి వచ్చుమున కిది ఆధారము కావచ్చును. ఈప్రయత్న మెట్టిదియో యూహింపవచ్చును గాని, నిట్టిరైముగ నిష్పజాలము. శత్రువులు పశ్చిమముఖమున పారి నున గరము మీదికి గాని తూర్పుముఖమున వెళ్లను టోక్ నా స్సీ ల మీదికి గాని విజృంభింపవచ్చును. లూడన్ డాబ్బు కడపటిస్థానము కొఱకు పిచ్చితో ఈప్రయత్నమును అసాధారణముగా నిలిచియుంచినట్లున్నదని సేనాప్రముఖుల ఆభిప్రాయము. శత్రువుతీక్షణములలో చాలవచ్చు ఎవరే మాంటిమిరైలులలో దేనిని చేరగలుగునని తోచదు. విశేషనష్టముతో వీనిని జయించినను, పరాసుగను నాగమన మాగ్గములను అడ్డగించినను, గ్రామములను కొల్లగొనినను విజయ సమీపమునకురారు.

అమెరికా సేన.

లండను, జూలై 19:—ఎండును మారసులకు నడుచు అమెరికా సేన పరాసుసేనతోగూడి శత్రువజ్జితో చాలమైళ్ల వరకును చొరుచుకొని పోయి చాలమందిని ఫిరంగుల నాక్రమించెనని అమెరికావారు ప్రకటించిరి.

పారిష్టు నగరముపైని విమానములదాడి.

పారిసు, జూలై 19:—రాత్రి 12 గంటలకు విమానములు వచ్చెననియు 22-45 గంటలకు విమానములు పోయెననియు తెలుపు గంటలను ప్రోగించిరి.

నౌకావిమానములు.

లండను, జూలై 19:—ఈనెల 17-వ తేదీ యుద్ధమున నౌకావిమానములు మరల పోలవైని దాడిసలిపెను. నష్టము కనబడినది. ఆడియాటికు మధ్యనున్న వెగాస్టోదీవిలోని విమానములపైనిగూడ బాంబులను వదలెను.

జనరలు గ రాష్ట్ర ప్రతాపము.

లండను, జూలై 18:—(1-40 ఉద్య) నిన్నటి యుద్ధవివరములను జూడ యుద్ధముఖము తగ్గుచున్నట్లును మొదటనుండి 50 మైళ్ల సేనాముఖమును ఇప్పుడు 25 మైళ్లకిదిగిరి. శిష్యులు తూర్పున ముగిసి విల్లర్న మూసిఫ్ స్థానమును కొద్దిమంది మరఫరంగుల వైసిగ్లతో విశేషవజ్రమును భరించుచు నిలుపు కొని గలిగినందులకు విశేషభరంబును జనరలు గ రాష్ట్ర గారి ప్రతాపమును ఉత్సాహకరముగ ప్రశంసించుచున్నారు. ఇరవీసేనా స్థానములు కొన్ని తింతులచాటున, లోతిగు గుంటలయందుండి ఒకవారపు మందు సావగ్రీతోన, ఆహారపదార్థములతోన, రిమండికి చాలినంతయందెను. మరఫరంగి ఒక యంత్రము మూలమున ఎత్తుటకును, దించుటకును నీలయందుండెను. ఆ ఫిరంగి యొద్ద నుండు వైసిగ్లకు ఒక ఎత్తు ఫ్లాగము వై కూర్చుండి యుండును. అతిని శిరస్సును ఫిరంగిముతాయు వైకికనబడుచుండును. కొండలవైరాతిగుంటలు (లోతిగునవి) అనేకములు గలవు. ఇట్లు కొద్దిమంది మరఫరంగుల వైసిగ్లు శత్రుప్రవాహమును అనేకగంటలసేపు ముందున గానీనక నిలిపియుంచి అత్యంత వజ్రమును గలిగించుచుండిరి. శత్రువులు కొందరు ఫిరంగి వైసిగ్లను చుట్టవేసి యుండ ఫిరంగివైసిగ్లు కట్టకడపటివరకును వారిని నిలిపియుంచిరి. ఇతరులు కెనకకు పోవుచుండ వారిస్థానమును ఫిరంగులతో కొండలకి కట్టుచుండిరి.

పరాసువారి అవస్థుండనము

లండను, జూలై 19:—నిన్న రాత్రి పరాసువారిటుల తెలిపిరి. ఆమెరికా పరాసుసేన సాంపేను మాంటెగ్నీ రెయిన్సు రంగములందు ఈ నెల 15, 16, 17, 18 తేదీలను జర్మనుల నోడించెను. 16-వ తేదీని ఎయిను మాగనులకు నడుమను 45 కిలోమీటరుల రంగమున జర్మను స్థానములయొద్ద తలపడెను. అందె నీలాంగు పారిటు, ట్రాన్స్ ను, బోరుస్సులను మీదుగా మేము శత్రుస్థానములను సమీపించి వైర్లెనిని సోయినన్నులలో గొనిన పీఠకమును చాడిన ప్రాంతమును చేరితిమి. పల్లెలను వార్చి, సరీ వోర్కులకు మధ్యతీవ్రమగు పోరుజరిగెడి. ఓర్కుకు దక్షిణముననున్న మాసేన మారిజిస్ట్రేజనలీవుహట తెన్నును వెల్లొలనుదాటి వెల్లెను. 20 గ్రానుములను వెల్లెవేలమందిని చాల సామగ్రులను కళపరుచు కొంటిమి. ఇతర వోట్ల దిశేషములు లేవు. 16, 17 తేదీలను మావైమానీకులు బాగుగా తోడ్పడిరి. 16 వ తేదీని మారనువంతెన వైసి విరానుము తేకుండ బాంబులు వదలబడెను. ఉత్తర దక్షిణతీరములందు జర్మనులవైసి మరఫరంగులను బాంబుల విధిముగావదలి చాలమందిని హతముచేసి పలుసాయలు తీరిమి తిమి డార్మన్సురంగము నందలివంతెనవైసి గుండ్లనువదలితిమి. ఆకుంతెనిరిగినది. దానివై నున్న వారందరను నదిలోపడిపోయిరి. ౧౫లు 21 టన్నులను రాత్రి 1౪ టన్నులను వదలబడెను. చాల ప్రేలుకు ధ్వజులు కూలుచున్నట్లు వినుబడినవి. మంటుకునబడినవి. విమానములను విధిముగాజరిగినవి. 26 శత్రువిమానములు వాశనము చేయుచుండెను 17-వ తేదీని ప్రచండమారుతమును ప్రబల వజ్రమును కలిగెనుగాని 12 జర్మను విమానములను వాశనము చేసితిమి. మారను నాగములవైసి 6 టన్నుల బాంబులను వదలితిమి.

పరాసువారి ప్రతిఘటనము

లండను, జూలై 18:—పరాసువారి ప్రత్యవస్థుండ ము గూర్చి నేటి సాంకృతిము తెలియవచ్చిన వార్తలనుబట్టి ఈయుద్ధము ఉదయము 4-30 గంటలకు 27 మైళ్ల సేనాముఖమున నారంభమయ్యెనని తెలియుచున్నది. టాంకులుకూడ పని చేసెనుగాని ఫిరంగిదళముల ప్రయత్నము ముందుగా వొన్నబడలేదు. ఎడమవైపున పరాసువారు ఫాంటెనాయి కెదురుగనుచు కొండల నాక్రమించుకొని మాంటిడి పోలిను కలకు విజృంభించిరి. ఈస్థానము సాయినన్నుకు ఒకమైలు దూరములో ఘోషి. పరాసు వారి చుట్టి నుండి సాయినన్నుకు చేరువను 5 మైళ్ళ సేనాముఖమున వైరాన్ని కలకు విజృంభించిరి. ఇది అత్యధికమగు పురోగమము. అత్యధికదూరము పోయినవోట్ల నిడి రి మైళ్ళవరకు నుండెను. 4 వేలమంది వైదీలను 80 ఫిరంగులను ఇతరసామగ్రులను పట్టువడెనని తెలియుచున్నది. ఆమెరికనులనుకూడ తోడ్పడిరి. ఇంకను దక్షిణమున ఓర్కులోయ యెదుటనున్న కొండలందు శత్రువులు తొందరతో ప్రతియుద్ధము సలిపిరి. అక్కడ యేమి జరిగినదియు తెలియరాలేదు. ఇంకను దక్షిణమున పరాసువారు

చూసి, క్యూబిల్లీరెంటు సుహనులకలకు వచ్చి అక్కడినుండి బెల్గార్మెంతును విజృంభించిరి. పురోగమ పరిమితి నుమారు 8 మైళ్లుండును. రిమ్ముకు తూర్పున పరాసువారు ప్రాసేయను పుగమును ముఱు కళపముకొనిరి. పరాసువారి ప్రత్యవస్థుండ ము ౭ గంటలము నివ్వకొంటుబడెను. స్థితి అతి సంతృప్తికరముగ నున్న దని భావించబడుచున్నది. శత్రువుల ఫిరంగిదళముల ప్రతిఘటనము బలహీనముగ నుండెనుగాని పరాసు వారి ఫిరంగిదళ మతి సామర్థ్యము గలిగి యుండెను. రిమ్ము కిరువైపులను జర్మనులు జయించిన దానికంటె పరాసు వారు అధికమగు పనిని నిర్వహించుట ప్రశంసనీయము. సేనాముఖపు నిడివి అంతేయందెను. పరాసువారు 6-గంటలలో శత్రువులు 8-౧౨ గంటలంగు సుల్పిన పురోగమముకంటె అధికమగు పురోగమము సల్పిరి. ఇంతకలకు తెలిసంతమట్టుకు సాయినన్నునుండి ఓకిడిపాటోకలకును సాయినన్నునుండి ఫిస్మినువలకును గల సంయోగస్థానము మనకెదురుగనుండి క్రెములోయయందు పరాసువారిసాహస స్థానమునుండి అగ్నికిగురియై యున్నది. ఈరెండుమాగములే సాయినన్నురీమ్ము రంగమునందున్న జర్మనులకు నడువరికరములు రాగలుగును. పరాసువారు తమ స్థానములకు నిలుపుకొనినవో జర్మనులశిథి గుర్తునగును. చేరువిధముగ ఈ పంపులను చేర్చుటయందు జర్మనులు విజయము నొందవచ్చును. యుద్ధమునందు ఇంతకలకు గలిగిన యుద్ధ ప్రదర్శనములంగుకంటె ఇప్పుటి పరాసుప్రతియుద్ధము అతిజయ ప్రదమైనది. పరాసువారి తి ప్రాముఖ్యములగు యుద్ధతంత్ర స్థానములను జయించిరి. పరాసు పురోగమము వలన జర్మను అవస్థుండన మంత మొందెను. రిమ్ముకు ప్రమాదశిథి తప్పినదని తెలంపవచ్చును. పరాసు వారు తాముకోరిన ముఖ్యప్రదేశముల నన్నిటినిచేరి. మార్చినదికి దక్షిణమున పరాసువారు స్థానిక యుద్ధములందు కొంతకాలము నోడిపోయిరి కాని సరిగావిదురుగా నుండవచ్చును జర్మనువం తెనలను కాల్యమేరలో నున్నారు. ఇంకనుతూర్పునందు శత్రువులు కొంత స్థలమును ముఖ్యముగా మెస్సీజను ప్రాంతమున జయించిరి.

ప్రత్యవస్థుండము

పారిసు, జూలై 19:—ప్రత్యవస్థుండముగూర్చిన వార్తలు శీఘ్రముగా వ్యాపించుచున్నవి. పారిసు ప్రజలఖ్యుత్సాహకంతులైరి. జర్మనులు తమకడపటి ప్రయత్నమును తేసి రని అందలు నూహించుచున్నారు.

పరాసు శిబిరమునుండినచ్చిన వార్తలు.

లండను, జూలై 19:—గురువారమువారు రాత్రి 7 గంటల కిటుల తెలుపబడినది: జర్మనులవై నాకస్మికముగ పడితిమి. పండుకొనియున్న వైసికోన్సోగులను, వెనుకప్రక్క చేలనుకోయునున్న వైసిగ్లను పట్టుకొంటిమి. నిన్న రాత్రి గొప్పవజ్రము నురుచుటచే తుపానువైసిగ్లు నిశ్చయముగ పని చేయుటచే శత్రువులు కనిపెట్టాలక పోయిరి. మొదటి గంటలో వెల్కుమంది పట్టుబడిరి. పరాసువారి రిలీవ్ముగ తలపడిరి. సావరీనుయొద్ద కిరీచండలమునకను గల నీటియందు దిగ కొందరు నడిచిదాటిరి. ఎయినుమాగనుల నడుమనున్న శత్రుస్థానముకడ నిడియొక తూర్పుశత్రువులు ఎవెర్నీ, మాంటెగ్నీడి రెయిన్సులకంకకు పోకుంటుట కిమార్చు ఏర్పాటు చేయబడినవి. మార్చి 21-వ తేదీ కిటికల మిత్రమండలివారింత పెద్ద ఎత్తున వెన్నెదను అవస్థుండనమును జరుపలేదు. ఆమెరికావారు వచ్చుటయు శత్రువులు కృశించుటయు నీందులకు కారణమగును. నేడు గంట గంటకును ప్రాముఖ్యత విడితచుచున్నది. ఎడమప్రక్కను మాసేనల సోయినన్నులో గొనిన పీఠభూమిని కళపరుచుకొనిరి. సోయినన్ను తెత్రిమాగమువై గుండ్లను వదలుచుండెను. చాలూ తెత్రిరంగమున శత్రువుల కావారి సేనామగ్రులు వాటని యుండెను. సోయినన్ను విల్లర్న కాట రెట్టు ఇను పచారి కూడ చాల వోట్ల చీల్చుబడినది. ఆల్బియను శత్రువుల నెన్నుంటి ముందటి గ్రామములలో ప్రవేశించిరి. చాలమందిని చాల ఫిరంగులను పట్టుకొంటిమి. ఆల్బియ నెలలో మాల్బూనిను పోరుజరిగినపిమ్మట మిత్రమండలి వారింతమంది నొక్కడినమున మరల వెన్నెదను కళపరుచు కొనలేదు.

ఆమెరికా

ఒక స్త్రీమరును తేల్చుట.
బోననెరిసు, జూలై 16:—క్లాసు రాబర్ట్ న్నుకు స్త్రీమరును మరల తేల్చిరి.

ఇటలీ

కెడోర్నా ప్రభృతులు.
లండను, జూలై 18:—కెడోర్నా ప్రముఖులనుగూర్చి ఈనెల 18-వ తేదీని చేయబడిన ప్రకటనము సరిగ గ్రహింపబడలేదు. వారిపుడు సేనానులుగ లేరుగాన వారిపేరు లాభాత్రిక నుండి తొలగింపబడినవి. అందువలన నది వారికి కిత్తు యని తెలంపబడెను. కపోర్నో పరాజయవినయ మింకను ఆలోచన లోనే యున్న దని అధికారులు తెలిపిరి.

ఇటలీ విమానములు.

లండను, జూలై 18:—ఈ నెల 16 వ తేదీ రాత్రి ఇటలీవిమానములు ఎటుపోలాకోట మున్నగువానివైసి 8 వేల కిలోగ్రాముల బాంబులను వదలెనని ఇటలీవారు తెలిపిరి.

జపాను

నై బేరీయా.
టోకియో, జూలై 18:—జపానువారు నై బేరీయాలో విమరును ప్రారంభించుటనుగూర్చి ప్రముఖులందరితోడ నాలోచించుచున్నారు. జనోసభవారు ఈనెల 15 వ తేదీన విషయము నాలోచించిరి. ఈసభలో ననుభవజ్ఞులగు రాజనీతిజ్ఞులుండిరి. జపానువారు జనోస్థానకులకు ముఖ్యముగా తోడ్పడవగునని ఈసభవారు నడిచిరి. జనోస్థానకులకు మిత్రమండలి వారందరను సహాయకులుగా నున్నారు. త్వలో ఆమెరికా నుండి వారికి సహాయము లభింపవలగు.

స్పెయిను స్త్రీమరును ముంచుట.

పెరెస్సు, జూలై 17:—గ్రీసునందు స్పెయిను రాను బారియగు లావెల్కుచేవేగా లోక స్పెయిను స్త్రీమరులో స్పెయినుకు వెల్లుచుండగ జర్మనులంతగ్రామి దానిని టార్పెడోతో కొట్టెను. స్పెయిను పతాకము బాగుగా కళబడుచుండెను. రానుబారియు నడిచి కుటుంబమువారును కాపాడబడిరి. అతడు 6 దినములకు ప్రయాణము చేయు కళగ నే ముందుగా జర్మనులకు తెలియవరచిరి.

ఆస్ట్రీయా

ఆస్ట్రీయా సేనాని.
ఆమెస్టరడం, జూలై 17:—ఫీల్డుమార్షలు కోన్స్టాన్ హోట్టెన్బర్గ్ వారి కోరికవైసి చక్రవర్తి అతనిని సేనాధిపత్యము నుండి తప్పించి అంగరక్షక సేనకు కల్పలుగా నియమించెనని వినిపింపండి తెలివార్త వచ్చెను.

ఆహార స్థితి.

ఆహారపదార్థముల కలపునుగూర్చియు దక్షిణరంగమును గూర్చియు ఆలోచించుటకు కాంటు నేడ్లరు శనివారమునాడు చాత్రి మంత్రులను కిత్తు నాయకులను రావించి ఆలోచించెను.

వ్యవసాయములు.

బ్యూరిక్, జూలై 16:—కేఫుహోలియాలలో క్రొత్త క్యవసాయక సేవ ఏర్పడినది. వాండ్రందరును సాయుధులు. ఫిరంగులు కూడ గలవు. చాల పట్టణముల నాక్రమించిరి. వ్యవసాయపు పనులనునిలిపివేసిరి. భూస్వాములందరు తొందరగా పారిపోవువట్లు చేసిరి. జర్మనులవైసిగ్లు బాగుగా కావలిగాయుచున్నను పూలియాలోని పంటసంతయును వారు వాశనముచేసిరిని కాగోనండి క్లాసుపత్రికకు తెలివార్త వచ్చెను.

మదరాసు కార్పొరేషన్ నోటీసు

చెంగల్పట్టుజిల్లా పెద్ద పాళెములో విశేషముగా జనులు గుంపు కూడుటవలన కలరా ప్రారంభమగునని భయముగు చున్నది. ఈ నెల 20-వ తారీఖున ప్రారంభమై అటు అదివారముల వరకు జరుగనున్న రాబోవు భవాని అన్యునారి ఉత్సవమునకు పోదలచుకొని యున్న యాత్రికులు వారు సదరు ఉత్సవమునకు పోవుటవలన వాచున్న అపాయమును గురించి ముందుగా ఇందువలన హెచ్చరింపబడుచున్నది. (255)
హెల్తుడిపాపుమెంటు } కే. రాఘవేంద్రరావు,
17-వ తేదీ జూలై 1918. } ఆక్కింగు హెల్తు ఆఫీసరు.

The Great War.

(o)
(Reuter's Agency)

Western Front

Situation Distinctly Good.

LONDON, July 17.—2.55 P.M.
It is authoritatively stated that hitherto twenty-seven German divisions have been identified as actually engaged while, including reserve divisions, probably about fifty enemy divisions are participating in the offensive. Prince Rupprecht's reserves have not been sufficiently drawn upon to exclude the possibility of an attack in the north. The situation is officially regarded as distinctly good.

German Divisions Engaged.

Open to Enemy to Pursue Attack.

LONDON, July 18.—3 P.M.
Reuter's correspondent at French headquarters telegraphing this morning says:—Fifty German divisions were brought up on the 15th July some of which have not been engaged. So it is open to the enemy to pursue the attack. The enemy suffered most heavily at Montmirel Massif advancing under the eyes of the French artillery observers and piles of dead can be distinguished on the slopes of the hills. A notable feature in eastern Champagne was the smooth working of the carrier pigeon service under the German bombardment.

Blow Elsewhere Probable.

LONDON, July 18.
Authoritative quarters in London advise caution in predicting the course of events on the Western front. Undoubtedly the German attack on the 15th was intended to bring off a great strategic success but as this has not materialised it is not improbable that they will utilise the large number of divisions still in reserve to deliver an even more powerful blow elsewhere.

Aim of the Offensive.

Enemy's Plans Already Doomed.

LONDON, July 18.
The 'Daily Chronicle' correspondent at the French headquarters, referring to the apparent aim of the offensive, namely, to seize Chalons and the wooded plateau called Montagne de Rheims Epernay, and Montmirail and thus to secure Rheims by envelopment, says:—This vast stretch of the French centre, when occupied, would be the base for a further final operation, the nature of which can only be guessed, possibly either an attack westward against Paris or eastward against Verdun, Toul and Nancy. The correspondent says:—This strategy in the opinion of competent soldiers is an extraordinary lapse on the part of General Ludendorff savouring of the infatuation of a last stake. It is already doomed. There appears to be no immediate prospect of the enemy reaching Chalons, Epernay, or Montmirail, but if they did so at a huge cost they would be nearer victory, however much they inconvenienced French communications or ravaged the countryside.

German Experts' Comments.

AMSTERDAM.—Comments in the German press on the offensive are characterized by singular restraint. The military correspondent of the 'Vossische Zeitung' admits the difficulty of utilizing the factor of surprise and says that without surprise success can hardly be expected. He thinks that the Germans are only at the beginning of the offensive. Other experts take the same line.

Gen. Gouraud's Methods Praised.

Machine Gunners Bold Up A. S. V.

LONDON, July 18.—7.40 A.M.
Yesterday's accounts show that the battle-line is shrinking and is now twenty-five as compared with fifty miles at the outset. Correspondents are most enthusiastic over General Gouraud's methods east of Rheims in lightly holding the Montmirel Massif with scattered machinegunners who discharged their task very heroically, often paying the supreme sacrifice. Some of these posts were skillfully hidden in deep dugouts surrounded by barbed wire and were able to accommodate six men with provisions and ammunition for a week. The machine-gun was raised and lowered by a lever, the gunner sitting on a platform on top with only his head and the gun-barrel protruding. There were numerous concrete blockhouses on the crests of the hills. Thus a handful of machine-gunners were able to hold up the waves of assault for hours, and inflict the most terrible losses. Many were surrounded and resisted to the last; others cut their way back at the point of the bayonet.

Photograph of Damage Caused.

Enemy's War Traffic Reduced.

LONDON, July 18.
The Press Bureau has issued a striking photograph of the damage caused by the raids of the British Independent Air Force on the German railway system at Metz-Sablon. It shows exceptionally well the destructive bursts in engine sheds and workshops, the remains of two incinerated trains and the great damage to the network of lines. A significant feature is the almost complete absence of rolling stock, thus showing that the 25 raids since June 1st upon this important junction have materially reduced the enemy's war traffic.

French Counter-Attack.

Twenty Villages Taken.

Great Booty and a Large Number

of Prisoners.

LONDON, July 19.—2.3 A.M.
Last night's French communique said:—After breaking the Germany offensive on the fronts of Champagne and

Montagne De Rheims on the 15th, 16th and 18th July the French in conjunction with the American troops on 16th July, advanced to attack the German positions between the Aisne and the Marne on a front of forty-five kilometres. Starting from the front of Ambly-Longpont-Troesnes-Bourzaches we considerably advanced into enemy lines and reached the plateau commanding Soissons on the southwest and the region of Chaudin. Violent fighting is going between Villers-lez-Normy-Sur-Ouq. Our troops south of the Ourcq passed the general line of Marizy-Gervieve-Hautvillers-Bellay. Over twenty villages were recaptured and several thousands of prisoners and important booty was taken. Nothing important occurred elsewhere. Our aviators participated most brilliantly in the battle on the 10th July and 17th July. Our bombing machines on 16th July ceaselessly attacked the Marne bridges Germans detaching on the northern and eastern banks were machine-gunned and bombed and lost heavily and were frequently scattered. A bridge thrown on the front of Dormans was flooded with projectiles and collapsed and conveyances crossing it were engulfed. Twenty-one tons of explosives were dropped in daytime and fourteen tons at night on enemy rear. Explosives and fires and much damage were caused. There were numerous air fights. Twenty-one German machines were killed, disabled and five balloons set on fire. Gale and torrential showers occurred on the 17th July nevertheless good results were obtained. Twelve German machines and four balloons were felled and destroyed. Six tons of explosives were employed in attacks on the Marne crossings.

LONDON, July 19.—4.5 A.M.
The American communique says:—American troops co-operating with the French between the Aisne and the Marne penetrated enemy lines to a depth of several miles capturing many prisoners and guns.

LONDON, July 18.—11.40 P.M.
A British communique says:—The Yorkshires made a successful raid southwestward of Rebecq taking thirty prisoners.

LONDON, July 19.—12.30 A.M.
In a communique with regard to aviation F.M. Sir Douglas Haig says:—We dropped eleven and half tons of bombs on the 17th July on dumps, railways and bridge works. Few enemy machines were encountered. We shot down three aeroplanes and drove down one. One British machine is missing. We also shot down six balloons in flames.

The French Counter-Attack:

Great Success.

LONDON, July 18
News received this evening concerning the French counter offensive, shows that the attack began at 4.30 in the morning on a front of twenty-seven miles. Tanks participated but there was no artillery preparation. On the extreme left the French captured heights overlooking Fontenoy and progressed to Mont-De-Paris which is within a mile of Soissons and reached the ravine of the river Crise close to Soissons on a front of five miles to Brezancy. This is the maximum advance being nearly eight miles at the deepest point. It is reported that four thousand prisoners were taken and thirty guns captured besides other material. Americans took part and further south again on the heights overlooking the valley of the Ourcq, enemy reacted first in somewhat hasty counter-attack, but no information has yet been received as to what happened there. Still further south the French are on outskirts of Chony and Neuilly St. Front and from there to Belleu and the average depth of advance is about three miles. East of Rheims the French recaptured Prunay. The Counter offensive succeeded extremely well and the situation is regarded as extremely promising. Absence of artillery reaction was very weak, whereas the French counter battery work was most efficient. The noteworthy fact is that the French accomplished a great deal more than was achieved by the German drive on both sides of the Rhine. The length of the front is the same while the French advanced in six hours practically double the distance that the Germans covered in three days. So far as is known at present, the junction of the line from Soissons to Ouchy-De-Chateau and from Soissons to Fismes is under direct observation and fire from the new French position on the Crise Ravine. These two lines are the only ones by which the Germans in Soissons-Rheims Salient can be supplied and if the French position can be maintained the German situation there will be extraordinarily difficult. Possibly however Germans may succeed in otherwise linking up the lines. The French counter-attack may be regarded as one of most brilliant pieces of work in the war. They obtained important strategic positions and advances ended the German offensive. Rheims is now considered comparatively safe. The French reached all their first objectives. The French lost some ground in local fighting south of the Marne. But are still within effective range of German bridges though possibly they have lost direct observation. Enemy have gained ground further east in a good many sectors, especially west of Massiges.

Last Bolt Shot.

PARIS.—News of the splendid counter offensive spread rapidly. Parisians are overjoyed and general opinion is that the Germans have shot their last bolt.

LONDON, July 19.
Reuter's correspondent at American headquarters wiring at 1.30 Thursday evening says:—After passing morning's third objectives Americans and French south of Soissons launched a second attack at noon and swept on so fast that cavalry was thrown in late in afternoon. All headquarters staffs to-night are well inside territory captured in morning. Americans south of Soissons until noon counted 2,500 prisoners and fifty guns, also immense material including a number of aeroplanes which enemy had been unable to remove. Many prisoners were still not counted. Americans north of Chateau Thierry captured more prisoners and an equal quantity of material. Attack progressed so far that enemy in vicinity of Chateau Thierry is in risky position. American troops are very elated and have received warmest thanks from the French commander. Attack in the afternoon was even more dashing, only here and there did badly frightened Germans attempt to stand and Americans rushed these with revolver, rifle and bayonet.

LONDON, July 19.
Reuter's correspondent at the French Headquarters wiring at seven Thursday evening says:—The Germans were so completely surprised, that officers were captured in bed and men taken cutting eye fields behind the first lines. Heavy thunderstorm and violent rain last night enabled storm troops to take up positions unobserved and may account for enemy's lack of vigilance. Numerous prisoners were taken the first hour. The French advanced with great dash. One battalion crossed the river at Savieres waist deep. Operation hitherto may be judged as a big diversion on the flank of the enemy salient between Aisne and Marne, with a view to arresting enemy's offensive towards Epernay and Montigny-De-Rheims. This is the first time since March 21st that Allied command has taken the initiative on such a scale and is doubtless due to the wearing down of the enemy and the arrival of Americans. Wiring at eleven in the evening the same correspondent says:—Importance of to-day's success becomes hourly clearer. On the left wing our troops captured the high plateau overlooking Soissons from the southwest and cut, or bore under fire, Soissons, Thierry highway which is the main feeder of enemy front in Chateau Thierry sector. Soissons-Villers, Cotelet railway is also cut at several points. Infiltration movements were effected by cavalry riding through gaps in enemy's retreating line and establishing themselves in villages further ahead. Haul of men and guns is the largest the Allies have made on any one day since battle of the Marston in October.

Italian Front

General Cadorna's Removal.

Recent Announcement Explained.

LONDON, July 18.
It is officially explained that a wrong inference has been drawn regarding the announcement of the 18th July concerning General Cadorna and others. They were placed on the retired list because they were no longer holding active commands. But this in no way implied that they were being punished, more particularly as the whole subject of the Caporetto defeat is still under consideration.

LONDON, July 18.
An Italian communique says:—On the night of the 16th Italian naval airships and aeroplanes dropped eight thousand kilograms of bombs on military works and maritime fortress at Pola.

Effect of Italian Counter-Attack.

LONDON, July 18.
Reuter's correspondent at French headquarters telegraphing at midnight says:—It was brilliant Italian counter-attack that prevented the Germans from reaching the important point of Poiry. The French are delivering counterattacks as frequently as and more vigorous than the enemy attacks, especially south of the Marne where there are indications that stabilisation is at hand.

LONDON, July 19.—12.45 A.M.
The Italian official communique says:—Naval aircraft again bombed Pola on the morning of the 17th July on both occasions with visibly good effect. They also successfully bombed Hangars in the Isle of Lagosta in the middle of the Adriatic. All machines safely returned.

Great Britain

Indian Residents' Dinner to Sinha and Patiala.

Sir R. Borden's Goodwishes to India.

LONDON, July 18.
Sir Robert Borden, Mr. Ward, Mr. Massey and Mr. Montagu were present at the luncheon given by the Indian residents in London to the Indian representatives to the Imperial Conference. Responding to the toast of the guests Sir Robert Borden said nobody could look back on the events of the last eighteen months without feeling how necessary and desirable had been the inclusion of India in the Imperial gatherings. On behalf of Canada and indeed of all the Dominions he wished the people of India goodspeed in the great advance which lay before them.

Allies Food Position.

Britain's Arable Area Increased.

LONDON, July 18.
In the House of Commons Mr. Prothero stated that over three hundred thousand women, sixty thousand soldiers, and ten thousand German prisoners and interned aliens were now working on the land. The arable area in Britain had been increased by over two million acres. The wheat and oats acreage had each increased by three quarters of a million acres and the potato acreage by nearly a quarter of a million. Given an average harvest the food position of the Allies was decidedly better than in 1917 or 1918 and the relief to our tonnage, by not having to bring supplies from America was of the greatest assistance.

Ministerial Changes.

Lord Robert Cecil to Assist Mr. Balfour

Greatly.

LONDON, July 19.
The Press Bureau announces that Mr. Worthington-Evans has been appointed to succeed Lord Robert Cecil as Minister of Blockade. Lord Robert Cecil has been appointed Assistant Foreign Secretary. Major General Seely has been appointed Parliamentary Secretary to act as Deputy for the Minister of Munitions and Mr. Waldorf Astor has been appointed Parliamentary Secretary to Food Ministry. Owing to the increasing burdens of the Foreign Secretary, Mr. Balfour expressed his wish that Lord Robert Cecil should take larger and more responsible part in the work of the Foreign Office.

Obituary.

LONDON, July 17.
The death is announced of Mr. Douglas Graham Campbell and of the juggler, M. Paul Cinquevalli.

France

Air Raid on Paris.

LONDON, July 19.—7.5 A. M.
PARIS.—Air raid warning was given at midnight and all clear was sounded at 12.45 A. M.

Central Powers

Events in Austria.

A Field-Marshal Believed.

LONDON, July 17.
AMSTERDAM.—A Vienna telegram states that the Emperor has written a letter to Field-Marshal Conrad Hotzendorf granting his request to be relieved of his command and appointing him a Colonel of the Bodyguard, hereditary.

Cabinet Suddenly Convoked.

Count Seidler suddenly convoked the Cabinet and party leaders on Saturday night to consider the menacing food situation and the news from south-western front.

New Peasants Movement.

Podolia Harvest Destroyed.

LONDON, July 17.
ZURICH.—According to a Cracow telegram the "Ozas" reports a new peasants movement in the Governments of Kiof and Podolia. The men are well-armed including artillery and have occupied several towns. They have stopped agricultural work and compelled landowners to make a hurried flight. The bulk of the harvest in Podolia has been destroyed in spite of the close guard kept by German soldiers.

Japan

Japan and Siberia.

Advice of Japanese Statesmen Sought.

LONDON, July 18.
TOKIO.—The Government is seeking the advice of the Special Diplomatic Commission and of the Genro or Council of Elder Statesmen before finally deciding to intervene in Siberia. The Genro on July 15th heard the Government's report concerning the proposed despatch of troops thither. It is believed that the Genro fully supports the Government which is stated to have practically decided to help the Czech-Slovaks. It is believed that the latter also have the moral support of the Allies and will soon receive material assistance from America.

General

Spanish Steamer Torpedoed.

LONDON, July 17.
ATHENS.—A Spanish steamer, with the Spanish Minister to Greece, M. Lopez De Vega, on board 'en route' for Spain has been torpedoed by a German submarine. The steamer flew the Spanish flag. The Minister with his family were rescued. Germany had been notified of M. Lopez De Vega's departure six days previously.

Clan Liner Refloated.

LONDON, July 16.
BUENOS AYRES.—The Steamer 'Clan Robertson' which was beached in the river mouth has been refloated.

The Blight of the Turk.

The following has been received from Reuter's Special Correspondent in Mesopotamia:—

It was like the Turk to blow up the Church at Kirkuk. It was a mere shell of a building without a roof, and it had been used as a cemetery; but it dated from the fourth century and was the only monument of historical interest in the place dedicated to the martyrs whose torture under persecution persuaded Yazidigird to become a Christian. The Turks used the place as an ammunition dump and blew it up the night they left Kirkuk though there were German graves in it.

The Turk has not yet repaired the ravage of his ancestor Hulagu. It is a long time since the sacking of Baghdad, but he is still destroy or though the ravages are associated with him more often as the outcome of neglect. The blight where he governs is as certain as famine after drought. In Mesopotamia the greatest sterilising agent the world has known. Every ancient embankment where ran some fertilising canal, every relic of the civilised generations that preceded him, every barren treeless acre on the Tigris bank is a reproach to them.

One has always known that territories subject to the Osmanli lie dead under his hand, and a year or two in Mesopotamia has given us some insight into the cause of the decay. The Turk is a Providence for himself only, and that only for the hour. An Ottoman Governor of a province that nature intended to be fruitful is like a greedy, hungry and irresponsible child left in charge of jam cupboard and pantry—mere appetite without a provision. There is an authentic tale of a Turkish administrator in Syria who boasted that his budget showed no expenditure at all; it consisted entirely of receipts. All the officials from the Mutassarif down drew no pay but lived on questionable perquisites, while repairs, maintenance, public works were simply neglected. In Mesopotamia the Turkish system was to farm out districts to the Sheikh. A Sheikh would offer such and such a sum for the land watered by a certain canal and its affluents. The purchaser was given no security of tenure and so was not encouraged to effect improvements. The high rates forced him to grind down the cultivator. The system was as vicious politically as it was economically for the Turkish Government ruled by dividing rousing the hostility of one Sheikh against another by making them bid for each other's districts.

Pavropage was one of the most valuable sources of a Wali's income. The revenue officials received a nominal salary. Their aim was to enrich themselves to remit as much money as possible to Constantinople and to invest

as little as possible in public works and agricultural development. In Mesopotamia owing to the effects of continual misgovernment and the lack of control of irrigation the area cultivated and the yield harvested varied from year to year. Thus there crept in the evil of the fluctuating assessment. The assessor took just as much as he thought he could exact and was indifferent whether the "Fellah" was left a living wage. The natural consequence of the system was to discourage outlay and initiative. It amounted to a tax on improvements as the cultivator experimented at his own risk; he was out of pocket if he failed, whereas the greater part of his profits were absorbed in revenue if he succeeded.

The stock in trade of the successful assessor was optimism—a high appreciation of the value of crops. It was a fluent and not a stable optimism and the assessor was open to disillusionment at a price. Mahmoud Effendi visiting the fields of the cultivator, Ali Ibn Hussein, would hold on his hands in wonder "Marvellous." He would exclaim "I have never seen better crops in my life—a yield of 400 to the hectare at least." The cultivator would receive his compliment with a very face. "Alas, not 40" he would protest. After a little discussion profitable to the assessor, the difference between 400 and 40 might be reduced in favour of the cultivator. The assessor might even be induced to write down 40 in his book if the cultivator was prepared to pay; but the price of depreciation would not leave much in hand for the payment of the modest tax. Nor could Ali Ibn Hussein evade the revenue collector. If he were slow in paying his dues, a body of mounted gendarmes would be sent to stay with him and he would have to feed these guests and their horses until it was borne in on him that it was cheaper to pay.

The Turk has no idea of maintenance. He is a conservative without the art of conservation. He is pleased with expensive civilised toys, but as quick to forget and neglect them as a child. Thus for mechanics and aviators he is largely dependent on the Hun. He will order the most up-to-date medical appliances and leave them to rust in his hospitals where the patients are lying in the most filthy and unsanitary surroundings with their wounds septic and unhealed. We had an example of this the other day in the field ambulance at Haditha which we entered the morning after the enemy had abandoned it. The Turk in his character of destroyer is fond of felling trees, but he never plants them. I hear the neighbourhood of Erzerum has been deforested within a radius of forty miles. Possibly under a happier regime there might have been shade along the banks of the Tigris from Bagdad to Baghdad.

Y would think sterilization was a cult with the Turk. The Ottoman Government have evolved an excellent and elaborate agricultural system on paper, but in practice it doesn't work. In the same way with education. It was found, upon investigation, that many of the schools referred to in the files of the department existed only on the map. Baghdad, a city with a population of over 200,000 boasted only of four Government school buildings. As for instruction, the attempt to suppress the indigenous Arabic with its traditions of culture and learning and to introduce Turkish in its place was in keeping with the general policy of blight. Turkish, too, was the language of the Law Courts, though it was a tongue not understood by the mass of the population. The judicial system, like the Revenue and Educational, was excellent on paper, but in fact the salaries paid to the judges and the subordinate staff were so inadequate that the best men were not attracted, and it was impossible for a decent standard of honesty and efficiency to be maintained.

Some idea of the difficulties of the present civil administration may be gathered from this summary of the shortcomings of our predecessors. There are exceptional, Turks of course, and genuine reforms, but I do not think that those who know the Osmanli best will consider this statement of his administrative deficiencies exaggerated. The cleansing of the Augean stable, so far as it had been carried, produced a clean sweep. We began with the introduction of an honest tax-collecting system. This meant the ascertaining and definition of the rights of the labourer tenant, landowner, and the state and is no easy inquiry. At the same time, the Revenue Board were busy with the reorganisation of agriculture, with what success the green crops from Samarra to Hilla on the Euphrates and the blossoming of the desert around Baghdad bear daily witness. The removal of administrative blight is not so capable of evidence, but our work in that direction is keeping pace with the physical cultivation of the country. A system of civil justice has been established, based on existing organisations and traditions, so far as they are sound, and largely employing native agency. Problems of administrative reform offer a happy escape from the business of destruction in which the greater part of mankind is engaged. It is early yet to gauge what we have been able to do for the people, but it is a comforting thought that, even allowing a large margin for mistakes, we must have done more in a couple of years than Turkish reforms have accomplished in a century. We could not have done less.

Naval

Enemy Destroyers Machinegunned.

LONDON, July 18.
The Admiralty states that from the 11th to the 16th of July the Air Force units co-operating with the navy bombed and machine-gunned enemy destroyers off Flender coast directly hitting one destroyer on one of these occasions. Five enemy seaplanes approached but immediately withdrew. Enemy aircraft has been active and attacked our bombers. We destroyed three seaplanes and drove down four. Two British are missing and two crashed after collision. Our bombers hindered enemy attempts to save the destroyer recently sunk off Zeebrugge.

His Majesty the King-Emperor has been graciously pleased to appoint Major-General B. H. Maharaja of Patiala Honorary Colonel, 15th Ludhiana Sikhs.

The Straits Council ordinance is less drastic than those passed in Jamaica and Hongkong. Men between the ages nineteen and fortyone are liable to go on active service of the only ground for exemption being that the person is indispensable to the trade which is necessary for the prosecution of war.

Indian Telegrams.

FROM OUR OWN CORRESPONDENTS

(BY WIRE.)

Simla

A Government of India resolution announces the issue of a report by the Sedition Committee comprising of Justice Rowlatt, President, Sir D. Basil Scott, Justice Sastri, Sir V. V. Savarkar and Mr. P. C. Mitter, Members, and Mr. J. D. V. Hodge, Secretary. The report is published in full except the omission of certain passages and appendices which have been considered unsuitable for general reading. The recommendation of the Committee will now be considered.

The Rowlatt Commission Report Issued.

The History of Sedition Traced.

The Origin of Revolutionary Conspiracy in India.

SOME PORTIONS OMITTED.

SIMLA, July 19.

A Government of India resolution is published announcing the issue of the Rowlatt Committee report. The following is the main portion:—The Committee have now submitted their report accompanied by a volume of appendices informing the Government of India at the same time that they are doubtful whether the matter contained in the supplementary volume is suitable for publication as it reproduces literature of a very inflammatory character. The Government of India have examined the report carefully and decided to publish it with a few omissions which are marked by asterisks. These are made solely in the public interest and do not in any way affect the argument of the Committee and the conclusions which they have reached. For the reason given by them it has been decided to withhold from publication the volume of appendices. It is manifestly inexpedient that the pernicious matter which it reproduces should obtain publicity. The miserable history of sedition in India has all too often shown and the report amply testifies how the seeds of violence are first sown especially in the enthusiastic but inexperienced mind of youth by access to the literature of anarchy and crime. The report which is unanimous is based largely on an enormous mass of intricate documentary evidence and gives a full and concise account of the origin and growth of revolutionary conspiracy in India while the ramifications of the movement and the interconnection of its varying phases in different provinces are traced with admirable clearness and precision. In conclusion the committee submit their recommendations regarding the steps required to meet the difficulties that have arisen and they will now be taken into consideration. In announcing the publication of the report the Governor-General-in-Council takes the opportunity of expressing his high appreciation of the labours of the committee and of the manner in which the results of their investigations have been presented.

Germans at the Root of the Matter.

The report of the Sedition Committee assembled last cold weather under Mr. Justice Rowlatt is now published and the findings are unanimous. The report deals lengthily with the sedition movement, throughout India and draws attention to German plots in the country. It shows how Germans employed a number of Indians in America and the Far East to produce anti-British literature which was disseminated as widely as possible and Count Zimmerman is prominently mentioned as the inciter. The Germans also actively participated in the Bengal plot for supplying arms and ammunition through Consular agencies at Shanghai and Batavia and abortive attempts are disclosed for landing arms aimed at the overthrow of British Rule with foreign aid, but this and all other attempts were in the end successfully encountered by Indian loyalty.

The Recommendations of the Committee.

The committee's recommendations cover a wide area. They suggest permanent enactment of provision for the punishment of persons possessing prohibited documents and also requiring security for two years from persons convicted of offences against the State.

The committee also propose punitive and preventive measures to come into force upon notification by the Governor-General-in-Council to include trial of seditious crimes by peripatetic benches, each of three Judges, without juries without assessors and without preliminary commitment proceedings or appeal.

The Committee also suggests procedure (1) whereby the accused might give evidence upon his own behalf, (2) to admit under certain limitations statements of dead or absent witnesses, (3) to enable the public to be excluded from trials and for publication of proceedings to be restricted, (4) to enable District Magistrates to order investigations.

The Committee further suggests procedure for calling into operations separately two grades of powers, viz. for the first group to (1) demand security, (2) restrict residence, (3) require abstention from journalism, distributing leaflets or attending meetings etc., second group (1) to arrest, (2) search under warrant.

Mr. Tilak's Name Dragged In.

The committee states that the first indication of the revolutionary movement was visible in Bombay during the riots of 1893 followed by Rand-Aherat murders on the anniversary of Queen Victoria's Coronation in 1897 and ending with the murder of Jackson in 1909. Conspirators were Brahmins, mostly Chitpavan, and the Rand murder was committed at a time when Mr. Tilak was publishing incitements to his countrymen to strike a blow for independence and disregard the limitations of the Penal Code.

The Movement in Bengal.

The Bengal revolutionary movement incited by Barindra Kumar Ghose took a violent form in 1907. It attempted to subvert British Rule, assassinate Government officials, disturb the loyalty of Indian army and financed its enter-

prise by plundering and robbing helpless merchants and villagers. The committee allude to the courageous loyalty of the police and attribute the genesis of the movement to prevalent religion and equally perverted patriotism.

The Movement in the Punjab.

In the Punjab the Ghadr movement came dangerously near widespread bloodshed and the Defence of India Act and Congress Ordinance proved most useful to cope with the situation.

Mr. Bepin Chandra Pal.

But for Mr. Bepin Chandra Pal's influence and revolutionary plots, the Unlawful and Pendency troubles in South India, would not have occurred.

No Real Root in U. P. & Behar.

In Behar, United and Central Provinces sedition took no real root and in Burma the movement was arrested. Finally came the plot of a few Mahomedan fanatics to overthrow the Government.

The report also recommends investigation in camera prior to internment etc. and proposes visiting committees for interned or restricted persons.

10 Crores of Rupees being Minted.

Great Import of American Silver into India.

ALLAHABAD, July 19. The "Pioneer" understands:—Since the commencement of the present month three steamers have arrived in India each bringing large amount of American silver the total aggregating to well over thirty million ounces or enough to coin upwards of ten crores of rupees. These form only the initial instalments of the amount secured which will all arrive in due course enabling the mints to keep up a continuous coinage programme though the mints have been handicapped in the last two or three weeks by influenza epidemic which broke out first at Bombay and then at Calcutta. Stocks of rupees actually coined in paper currency reserve continue to show steady improvement.

Government of India.

Indian Munitions Board.

Communique.

(Encouragement of wooden sailing ship construction in India).

The Government of India have under consideration the measures which can be adopted to encourage and facilitate the construction of wooden sailing ships by private enterprise in India.

2. It has now been decided that in respect of wooden sailing vessels (which may be provided with auxiliary engines) the Government of India can promise the following measure of assistance to constructing firms.

(a) Though no guarantee can be given of general immunity from requisition by Government an undertaking is given by the British Shipping Controller that in the event of any vessel, built in India after the present date, being required by Government special rates will be paid taking full account of the conditions under which it was constructed.

(b) The Controller, (Shipbuilding), Indian Munitions Board, will give on application, and at his discretion, such assistance as he reasonably can in the way of technical advice and the supply of plans. Moderate fees will be charged for plans provided by the Controller.

(c) Timber will be supplied by the Forest Department in Madras, Bombay and Bengal at moderate rates and on easy terms of payment, on the security of insurance policies on the vessels. In the case of Burma the Deputy Controller (Timber Supplies) Burma, will assist shipbuilders in negotiations for timber with the firms which hold forest leases there.

(d) The results of enquiries made by the Indian Munitions Board suggest that canvas of suitable quality for use in sails is not at present produced in India. Such information as is available on this point from time to time will be given to enquirers by the Controller (Shipbuilding); but, unless a suitable canvas is manufactured locally, the provision of sail canvas will naturally fall under head (i) following.

(e) Help will be given by the Indian Munitions Board in securing the provision of essential requirements of such metal parts and accessories of the simplest possible construction, as may be procurable in India but which shipbuilders may experience difficulty in getting without assistance.

(f) The Munitions Board will support applications for priority for the importation of accessories, such as anchors and cables, for the construction and equipment of wooden ships, which it may be necessary to obtain from abroad.

(g) With reference to the Indian Companies Restriction Act, 1918, the Government of India in the Finance Department will ordinarily grant licences for the floating of any shipbuilding company which has a fair prospect of being able to commence operations in a reasonable time.

3. Correspondence on the subject dealt with in this memorandum should be addressed:—

To the Controller (Shipbuilding),

Indian Munitions Board,

1, Kyd Street, Calcutta.

Secretary, Indian Munitions Board.

SIMLA,)
The 11th July 1918.)

Calcutta

Sales of War Bonds.

CALCUTTA, July 19.

The sales of war bonds at Banks and Government offices up to the 19th July amount to Rs. 2058,55,000 and are distributed as follows:—

	Rs.
Bengal	9,47,93,300
Bombay	5,64,18,800
United Provinces	1,42,42,000
Madras	1,27,09,000
Punjab	1,03,14,900
Burma	60,73,900
Central Provinces	25,70,600
Bihar and Orissa	22,46,400
Assam	3,16,400
Minor Administrations	61,64,600

The Earthquake in Bengal.

Further Details.

CALCUTTA, July 19.

Referring to the recent earthquake a Sylhet correspondent says:—The centre of the disturbance is supposed to be Balesera valley where few bungalows are left standing. Tea factories, leaf houses, engine houses and bridges are destroyed or much damaged. Seven lines were lost in this valley. In Luskurpur valley all pucca buildings have gone down. About the sad news of Mrs. Mumford's death it is said that she ran into the falling bungalow under the impression that her little child was left inside and was killed instantly. Her sister was also killed by the falling walls of the bungalow. Phulcheria valley suffered the most, where not one single building escaped.

Activities of the National

Liberal League.

Employing Agents to Explain

the Montagu Reforms.

CALCUTTA, July 19.

The National Liberal League of Calcutta have employed a number of agents for explaining to the people in the mufasil the main proposals in the Montagu-Chelmsford reform scheme. The League have also written to the members of the Bengal Council and the Chairmen of the District Boards and Municipalities to press for the inclusion of a provision in the Primary Education Bill making it obligatory upon all Local Bodies to earmark a definite and large proportion of their expenditure on education for the education of girls.

Bombay

The New Reform Proposals.

Hon'ble Mr. Sastri's Remarks.

POONA, July 19.

Lecturing last evening before a crowded meeting under the presidency of Mr. H. N. Apte, the Hon'ble Mr. S. Sastri expounded the new reform proposals. He began by saying that now that these proposals were evolved on entirely different principles from the Congress-League Scheme all that they could do was to try and see that the essentials of the latter were introduced in the Government proposals in as full a measure as possible. The bifurcation of the provincial services which formed a conspicuous feature of these proposals was necessitated by the introduction of responsible Government at the very start and their efforts should now be directed to have as many departments transferred to popular control as possible. The provisions conferring the right of leaving fresh taxation exclusively upon Ministers though no doubt exposing them to some amount of popular odium also placed in their hands a power which would be of inestimable value in keeping the supply for reserved services within reasonable limits. They must, Mr. Sastri said, also ask for a similar transfer of departments in the Government of India which they could not consent to regard as a sacrosanct.

Burma

RANGOON, July 18.

The Rangoon zoo now possesses tiger cubs ten days old, believed to be the first born in captivity in the east. Both parents were presented to the zoo four years ago as cubs.

Central Provinces

C. P. Home Rule League.

A Protest Meeting.

BAGPUR, July 19.

At a crowded public meeting held last evening, Mr. Udhoji, pleader, presiding, resolutions expressing disapproval of the policy of repression inaugurated by the Government by prosecuting Mr. Vaidya, Secretary, Home Rule League. A gentleman esteemed by the people for his simplicity of life, singleness of purpose, and selfless devotion to the cause of India; sympathizing with him and his family; bringing to the notice of the Government that the policy involved in the prosecution has wounded the feelings of the people; regretting that this policy should have disturbed the public mind when the Government scheme of reforms was before the public; urging upon the Government the necessity of restoring a calm atmosphere so as to make a dispassionate consideration of the Government proposals of reforms and appealing to the people for opening a fund to render assistance to the accused, were proposed and carried unanimously.

South India

The Gackwar's Visit to Baroda.

BANGALORE, July 18.

His Highness the Gackwar of Baroda is on a short visit to Bangalore and stays as the guest of H. H. the Yuvaraj in the Palace. A salute of 21 guns was fired in honour of His Highness's arrival.

His Highness the Maharajah, the Chancellor of the University of Mysore, has reconstituted the Council of the University and has nominated the following gentlemen in addition to ex-officio members:—Sir Leslie Miller Dewan Bahadur J. S. Chakravarti, Rao Bahadur M. C. Ranga Iyengar, Rao Bahadur Mr. Shama Rao, Mr. Mir Humza Hussein, Mr. K. S. Seshachar and Mr. J. C. Rollo.

The Mysore Government has offered facilities to Mysoreans by domicile or birth to subscribe to the 2nd Indian War Loan through the State Life Insurance Department. The scheme enables the purchase of war bonds of 1928 for any amount up to 10,000.

The Mysore Government has directed the registration as criminals of the tribe of Korachara in the Kolar District and the members of the tribe are asked to notify their residence.

With a view to encourage recruiting to the military service the Government of Mysore has issued liberal instructions regarding the grant of lands at the disposal of the Government free of upset price to recruits and men on active list of the army. These rules will apply to the recruits and men on the active list of the Mysore Imperial service troops and Mysore

horse and to natural born or domiciled subjects of His Highness the Maharajah who are recruits or men on active list of British Indian army and are recruited since the commencement of the war. Men who have enlisted whether before or after the outbreak of hostilities will be given preference for the purpose of grant of lands in their own villages or in their taluk if available or in localities specially set apart for the purpose.

The approximate return of traffic of the Mysore State Railways shows a total earning for the week ending 29th June, 1918, of Mysore-Arisikere Railway Rs. 7370 or Rs. 71-9-5 per mile; of Kolar Bangalore City Light Railway Rs. 5153 or Rs. 50-6-9 a mile and of Tarikere-Naraimaharajapuram Railway Rs. 430 or Rs. 16-2-8 a mile.

అమెరికను రంగము.

అండెస్, జూలై 19:—అమెరికను రంగమునందు చూడరు విశేషం గలవారము సాయుధము 8-10 గంటలకు ఇల్లు

లింకినిచ్చు: ఉదయముపూట మాడవ ముఖ్యస్థానమును చాటి అమెరికనును పరామవారును, సాయుధమును దక్షిణ

మున రెండవయ్యధము నారంభించి అతిశ్రద్ధగల యిద్దము సాగించిరి. అశ్వకదళము సాయుధము చాల నేకటికి వచ్చెను.

మన ముఖ్యకార్యాలయమువారు ఉదయమున మనము జంజించిన స్థానమునకువచ్చిరి. సాయుధమును దక్షిణమున నుద్ధామ్నము

కజకును 2500 మంది కైచీలను 50 ఫిరంగులను విశేషముగ సామగ్రియ, కొన్ని విమానములను పట్టుకొనెను. విమానములను

శత్రువులతోనికొని పోతేకొందరి. కైచీలను కొందరినికొని లెక్క పెట్టినెడను. హాట్లియర్లకు తరమునందు అమెరికనులు.

ఇంతకంటెఅవక్రమంది కైచీలను విశేషముగ సామగ్రిని పట్టు కొనిరి. హాట్లియర్ ప్రాంతమునందున్న శత్రువులకు విషమస్థితి

గలగునంతకంటెయిద్దము విశ్చంభించెను. అమెరికను సేనలెట్లొత్సాహవంతములై యుండెను. పరామ సేనాధిపాతి అమెరి

కను సేనలను విశేషముగ సభించించెను. ముద్ధామ్నమునందు జరిగిన యిద్దము ఉదయపు యిద్దముకంటె బలవత్తమై

యుండెను. కొన్నిచోట్ల మాత్రము జర్మనులు నిలుచుండుటకు చేయబడిన ప్రయత్నములకు భయస్థితి గలిగెను? అమెరికనులు

ఫిరంగులతోను తుపాకులతోను ఈస్థానములపై కురికిరి.

కావలెను.

రాజమహేంద్రవరములోని గజన్నమెంటు యంత్ర యంత్రాధ్యాయుల బ్రెయినింగు మూలము పేర్కొనబడియున్న

హాస్టలుకు సంఘమున గౌరవముగల తెలుగు బ్రాహ్మణశ్రీ యొకరై సూపరింటెండెంటుగా నుండుటకు కావలెను. ఆమె

విద్యావలీయై, జ్ఞానవంతురాలై, మంచుజుములను నిర్వహణ శక్తిని గలిగి శ్రీవిద్యయం చా నక్కికలిగి 40 ఏండ్లకుమించిన

వయస్సుగలిగి యుండవలెను. జీతమునెలకు 15 రూపాలు, ఉచితనివాస వసతు లొసగ బడును.

ఈ నెల 25 వ తేదీలోపల నుకలుయొక్కరాష్ట్రముల తో దరఖాస్తులను ఉత్తరప్రదేశ్ గవర్నరు మూల్య ఇన్స్పెక్ట్రునుగారికి విశాఖపట్టణమునకు పంపుకోవలెను. ఎన్నుకొన బడిన వారీమణి ఆగస్టు 1-న తేదీ నాటికి పదోవేల చేరు

టకు సిద్ధముగ నుండవలెను.

మిస్. ఎ. నాగైంటు ఇన్స్పెక్ట్రును

ఆఫ్ గవర్నమెంటు,

(1258)

ఉత్తరప్రదేశ్, విశాఖపట్టణం.

బాపట్ల ప్రెడిక్టర్ మునసపుకోర్టులో.

O. S. 373/17

వాది:— పూటుకూరి కోటయ్యఅందునన్న కంపిసి మేనేజరు శ్రీకామశంకరబ్రహ్మం.

ఎడి.సి.

ప్రతివాది:— నగిరెదాను ఖాయచందుగరికు అందునను

దౌలత్ రాం,

యోనమిద పూటుకూరి కోటయ్యఅందునన్న కంపిసి మేనేజరుగారు. బాపట్ల ప్రెడిక్టర్ మునసపుకోర్టులో తెచ్చిన

దావా నోటిసు వాయిచాయన్న వార్యనోటిసు వాయిచాయన్న 28-8-78 తేదీన్ని అయియన్నది. కాబట్టి ప్రతివా

దికి ఆక్షేపణ యన్న యెడల సదరు తేదీకి బాపట్ల ప్రెడిక్టర్ మునసపుకోర్టువారి యెదుట హాజరయి తెల్పుకొనవలెను.

(1259)

వాది తి. ప్రిదరు.

చోరగుడి వెంకటాద్రి.

వృత్తాంతములు

(౧) వివరణ జ్వరము తగ్గుచున్నది.

సేనలో జేరిన మైసూరు జనలకు భరతేంద్ర భూమి చెప్పినది మైసూరు ప్రభుత్వము వారు ప్రకటించిరి.

పాటియూరు మహారాజుగారిని 15 వ లూడియానా సింగుల పటాలమునకు గౌరవ కర్మలుగా సార్వభౌముడు నియమించెను.

బరోడా నైక్యారుగారు బెంగళూరును చూడ వచ్చియున్నారని బెంగళూరు విలేజురీ వ్రాయుచున్నాడు. వారు యువరాజుగారి ఆతిథి గానున్నారు. వారు బెంగళూరుకు వచ్చినప్పుడు వారి గౌరవాధ్యక్షుడు 21 కింగ్స్ గుండ్లు కాల్పుబడినను.

రంగూనులోని మృగప్రదర్శనశాలలో ఒక పులి యొక్క నది. అందు ఇప్పుడు కొన్ని పులిపిల్లలు 10 దినముల యాదాని గలవు. మగ పులియును, ఆడపులియును 4 సంవత్సరముల క్రిందట చిన్నపిల్లలుగా నున్నప్పుడు మృగప్రదర్శనశాల కొనంగబడినది.

మైసూరు కిశ్వవిద్యాలయ నిర్వాహక సంఘమును మహారాజుగారు సత్కరించుటకు సభ్యులుగ నీక్రింద పేర్కొనబడినవారిని నియమించిరి. అధికారసభ్యులుగాక వీరు ప్రత్యేకసభ్యులుగ నందురు. సర్ తల్లీ మిల్లరు డి. బి. జె. ఎస్. చక్రవర్తి, రా. బి. రామారావు, మి. హుంబాహుస్సేన, కె. ఎస్. శేషచారి, జె. సి. రోల్ గార్లు.

నేమలకు లిబరలీసు:— గంపరణముల పట్టికయందలి ముఖ్యనాదనల గ్రామములలో నున్నవారికి బోధించుట కి సంఘము వారు కొందరిని నియమించిరి. బాలికలవిద్య కొరకు కొంత పెద్ద మొత్తమును స్థానిక సంఘములు ప్రత్యేకించుటకు ప్రాథమిక విద్యాశాసనమునందరకాకమును కలిగించుటకు పనిచేయవలెనని బంగారాసంఘము పురపాలకసంఘము స్థానిక సంఘములు నున్నగువానికి వ్రాసిరి.

గుంటూరు జిల్లా, బాపట్లతాలూకా, ఇనగల్లు, అద్దా వాణిగ్రామాలను వారితే, 12 తేదీన కవికి కొందరినానికిరులగు, శతావధానులగు రామేశ్వర కవులకు సన్మానసభ జరుపబడినది. అందు అద్దావాణి గ్రామాలనువారు, వారికి బంగారు పతకములు, కవికిరేకు, అను బిరుదునిచ్చిరి. బహుమానాంతరము, రామేశ్వరకవులు, ఆశుకవిత్వమునందు రామాయణముక యరగంటకాలము గానువివాహమునకు జరిగిరి.

పదికొట్ట రూపాయలను పోలిపోయిట:— ఈనెలారంభమునండి ఆమెరికా స్త్రీయరులు మూడు చాలావెండిన తెచ్చినవి. మొత్తము 3 కొట్టపున్నులగా 10 కొట్టరూపాయ నాణెములకు చాలినంత వెండినచ్చినది. ఇంకను క్రమముగా చాలావెండినచ్చును. ఇటీవల వివరము మొదట బొంబాయిలోను తరువాతి కలకత్తాలోను కనబడుటచే టంకపాలలో పని నిలిచి పోయినది. రూపాయల నిలువ బాగుగానే యున్నదని పయోనీరు పత్రిక వ్రాసినది.

రాజప్రహమునుగూర్చి విచారించుటకు నియమింపబడిన సంఘమువారు (సంఘాధ్యక్షులు న్యాయమూర్తి కోల్ ల్ గారు, సభ్యులు సర్ డి. బేసిల్ స్కాట్టు, శ్యామసుందర్ స్వామిశాస్త్రి సర్ వెర్మిల్ వంటు, పి. సి. మిత్రగార్లు జె. డి. వి. వాడ్డిగారు కార్యదర్శి) రిపోర్టులు ప్రకటించిరి హిందూజాత ప్రభుత్వము వారి తీర్మానము తెలుపుచున్నది. చదువుట కయోగ్యములని తెలపబడిన కొన్ని భాగములను మాత్రము తప్ప రిపోర్టులంతయు సంపూర్ణముగా ప్రకటించబడినది. సంఘమువారి సిఫార్సు లికముందు యోచింపబడును.

నాగపురములో మొన్నటిసాయంత్రము ప్లీడరు ఉద్ధోష్టిగారి ఆధ్వర్యతక్రింద నాగపూరు స్వరాజ్యసమితి కార్యదర్శి యగు వైద్యగారిని బంధించి విచారించుటకు ఆతేదీనుటకు స్వరాజ్యసమితిసభజరిగెను. వైద్యగారు అందఱివలన ఆత్యాదరముతో గౌరవింపబడుచుండువారు. వైద్యగారి యెడలను, వారి కుటుంబమునెడలను సానుభూతిని చూపుచును, ఇట్టి చర్యవలన ప్రజల శాంతభావమునకు భంగముగలిగించుటకు బల

వంతయుగ ఖండించుచును, ప్రకటింపబడిన సంస్కరణములను నిష్పక్షపాతముగా యోచించుటకు శాంత వాతావరణము నేర్పబడువలెనని ప్రభుత్వమువారిని గోరుచును, ముద్దులు సహాయము నిధి నేర్పబడుటకును తీర్మానములు గానింపబడినను

ఒల్లుటు (బంగారము) నందు ఇటీవలి భూకంపమును గూర్చి యావిషయములు తెలుపబడినవి. భూకంపపు ప్రధానస్థానము బలిసేరలోయ, అచ్చట ఒకటిరెండు బంగారాంతిపు తక్కినవన్నియు నేలగులినవి. ఫ్యాక్టరీలును, ఆటలయిండ్లును ఇంజను మండరములును వంతెనలును భ్వంసమయ్యాయె. తేక విశేషముగా నష్టమయ్యాయె. యొన్నవి. లోయనందు 7 గురు మరణించిరి. లక్ష్మరూపుగు లోయయందు ప్రసిద్ధమండరములన్నియు నాశనమైనవి. మంధ్రపర్వతగారు తనబంగారా కులముందగా లోపల తనబిడ్డ యుండెనని లోపలికి పరుగెత్తెననియు ఇంతలోబంగారాశాఖలిక మెరుగించెననియు తెలియుచున్నది. బంగారా గోడలక్రిందనుండి ఆమె సోదరియు మరణించెను. పల్వేరలోయయందు అతి విశేషవృక్షము కలిగెను. అందు ఒక్క గృహమైనను నిశావలేదు.

గొల్ల శ్రీనివాసశాస్త్రి గారు పూనాలో మొన్నటి సాయంత్రము హెచ్. ఎస్. ఆస్టిగారి యధ్వర్యతక్రిందసభ్యునించు నూతన సంస్కరణవిధానమును వివరించి కాంగ్రెసు లీగు విధానమున కవ్యవస్థాపకములపై ఈ విధానమేర్పడుట బడినది గాన దివిని ఆవలించిని సాధించి కాంగ్రెసు సంస్కరణములలోని ముఖ్యనూత్రములను పరిపాలనమునందు సాధ్యమైనంత విశేషముగా ప్రవేశ పెట్టునట్లు చూడవలెను. ప్రారంభముననే బాధ్యతాయుత పరిపాలనా విధానమును ప్రవేశ పెట్టుటవలననే రాష్ట్రీయ పరిపాలనయందు ద్వివిధ భేదములు అవసరమయ్యెను గాన సాధ్యమైనన్ని కాఖలను ప్రజాప్రతినిధులకు సంక్రమించునట్లు మనము ప్రయత్నింపవలెను. క్రొత్తపన్నులను విధించు అధికారమును ముక్తరుల కిచ్చుటవలన ప్రజలకును ప్రజలకును మనస్ఫూర్ణ గల గలకగబోయినను, ప్రభుత్వాధీన కాఖల కొరత వ్యయపలుపబడు భవనము న్యాయ మగువారిమితికి మించకుండ నుంచుటకును వారి కధికార మీయబడినది. హిందూజాత ప్రభుత్వమువారును కొన్ని కాఖలను ప్రజాప్రతినిధులకు వదిలివేయవలెను హిందూజాత ప్రభుత్వమువారి ప్రార్థించ వలెను.

చిత్తూరుజిల్లా నారాయణవరం గ్రామంలోయొండు శ్రీ హనుమద్గ్రంథాలయము ఉచితపతన మందిరము రాత్రి పాతశాల సంఘమునకు మదరాసులో నుండు వావిలికొలను నుబ్బరావు పంతులుగారు 27 గ్రంథములును, యెస్. రంగభాష్యం శ్రేష్ఠిగారు 424 గ్రంథములును, నూరిశెట్టి రాధాకృష్ణశ్రేష్ఠిగారు 9 గ్రంథములును, ముత్రా వేంకట నుబ్బారావుశ్రేష్ఠి గారు 9 గ్రంథములును, వేంకటరామనాయుడుగారు 9 గ్రంథములును, చెన్నాప్రగడ భానుమూర్తి పంతులుగారు 3 గ్రంథములును, జంకొకటి శ్రీనివాసరావు గారు 2 గ్రంథములును, నూరిశెట్టి శేష శ్యాశ్రేష్ఠిగారు, 1 గ్రంథమును రాట్టెల, వేంకటేశ పెమ్మూర్లు శ్రేష్ఠిగారు 5 గ్రంథములును వెనల ఆళహసింగి శ్రేష్ఠిగారు 24 గ్రంథములును, రాగూరి నరయ్యగారు 1 గ్రంథమును, కోటా వరద రాజులు శ్రేష్ఠిగారు 5 గ్రంథములును, మందారం రామస్వామిశ్రేష్ఠిగారు 19 గ్రంథములును, పి. శేష శ్యాశ్రేష్ఠిగారు 6 గ్రంథములును, మందారం రంగశ్యాశ్రేష్ఠిగారు 3 గ్రంథములును, అల్లతూరి నాదమునిశ్రేష్ఠిగారు రాత్రి పాతశాలకు కావలసిన పుస్తకములను ఉచితముగా సేసంగిరి.

అవసర రాంధ్ర రాష్ట్రీయసభ ఆగవు మొదటి వారములో గుంటూరుపురమున అవసర రాంధ్ర రాష్ట్రీయసభ మహారాజశ్రీ కాశీనాథుని నాగేశ్వర రావు పంతులుగారి యాధిపత్యముక్రింద జరుపుట నేర్పాట్లు జరుగుచున్నవి. ఈలోపున యవసరమండల సభలుకూడ సమావేశమైవేదికమును పరిశీలించి అవసరరాంధ్ర రాష్ట్రీయ సభకు ప్రతినిధుల నెన్నుకొని వారిములమున ప్రతిమండల సభయొక్క యభిప్రాయములను రాష్ట్రీయసభ కందజేసిన రాష్ట్రీయ సభకు కార్యభారము తగ్గును. ప్రజలకు సంస్కరణములనుగూర్చి కూడ బాగుగ తెలియగలను. కనుక కాలయాపనము నేమక యీ మాసాంతములోపల ఆంధ్రమండల సభలన్నియు తమ యవసర సభల తప్పక జరుపుచునని నిమగ్నమన్నాము. —సుదర్శని.

నరసాపురము ప్రజలవిజృంభన.

కళాశాలసావనమునకు.

కృష్ణజిల్లాలోని నరసాపురమునం దొక రెండవ తరగతి కళాశాలను నెలకొల్పుటకు ప్రభుత్వమువారిని ప్రార్థించుచు నరసాపురము డివిజనులోని ప్రజ లొక విజృంభనమును పంపించిరి. కళాశాల స్థాపనమునకుండిన కారణములను మనజరు నందు విపులముగ వర్ణించిరి. దానినుండి ముఖ్యవిషయములను క్రింద నుదహరించుచున్నాము:—

నరసాపురము డివిజనునందు నరసాపురము, తణుకు తాలూకాలకులవు. అందు ఏడులక్షల ప్రజలున్నారు. వారిలో చాలమంది వ్యవసాయదారులు. కృష్ణజిల్లాలోని తణుకు, భీమవరము తాలూకాల ముఖ్యపట్టణములకును, గోదావరి జిల్లాలోని రాజోలు ఆమలాపురము తాలూకాల ముఖ్య పట్టణములకును నరసాపురము చాల సమీపమునందుకలదు. నరసాపురమునకు 20 మైళ్ల దూరమునందుగల భీమవరమునందొక మిమ హైస్కూలు గలదు. 11 మైళ్లదూరములోనున్న ఆమలాపురమునం దొక హైస్కూలు కలదు. అందు 1200 మంది విద్యార్థులున్నారు. ఆపాతశాలయందు విద్యార్థులెక్కువగుచుండుటచే రాజోలు కొత్త పేటలందు హైస్కూల్లను పెట్టదలచిరి. ఆమలాపురము రాజనోలు నరసాపురము భీమవరము, తాలూకాలందు 50 లక్షల రూప్యముల రివిన్యూ వసూలగును. నరసాపురము పరిశుభ్రమైన పట్టణము. అది కళింద సాయయొద్దను సాగరసంక్రమస్థానమునకు 5 మైళ్లదూరము నందుకలదు. గగన నేల యగుటచే యంతకర్మము మరిసినను పట్టణమునందు కాలు తడికాదు. వర్ష కాలమునందు సయితము పట్టణము ఆరోగ్యప్రదమై యుండును. పట్టణమును మెంచికట్టుటకు పశ్చిమదక్షిణ భాగములందు చాల విలకలను, వాల్తేరు తరువాత సర్కారులందలి పట్టణములందు నరసాపురము ముద్దులుమూట గట్టునదియు, ఆరోగ్యప్రదమైన పట్టణమనియు భావించవచ్చును. నరసాపురమునందు టైలరు హైస్కూలు కలదు. దానిని 1852 లో నెలకొల్పిరి ప్రస్తుతమందు 840 మంది విద్యార్థులు దానియందు చదువుచున్నారు. ఒక కమిటీవారు దానిని నిర్వహించుచున్నారు. ఆమలాపురము పాతశాలయందు 1200, తణుకు పాతశాలయందు 520, భీమవరము పాతశాలయందును అతమంది విద్యార్థులును కలరు. 26 మైళ్ల ప్రదేశపరిమితియందు నాలుగు హైస్కూల్లకు కలవని వ్యక్తమగుచున్నది. వానియందుచదువు విద్యార్థుల సంఖ్య నానాటికి హెచ్చిపోవుచున్నది. ఆమలాపురము రాజోలుతాలూకాలందు మరిరెండు పాతశాలలు పెట్టుటకు యవకాశము కలదు. రాజధాని యంతకు విశేష జనసంఖ్య కలిగి భాగ్యవంతులమైనదని యెన్నుచున్న కృష్ణజిల్లాలోను బందరునందు మొదటితరగతి కళాశాల యొకటియే గలదు. గోదావరి జిల్లాలోను రాజురు హిందవరమునం దొక మొదటితరగతి కళాశాలయు కాకినాడ యందు రెండవతరగతి కళాశాలయును కలవు. అక్కడ ఆరోగ్యము తక్కువగుటచేతను పట్టణవాసము ఖర్చుప్రద మగుటచేతను ఇక్కడివారు వారి లాభమును సొందలేరున్నారు. నరసాపురము ఆరోగ్యమైనపట్టణము. అక్కడ జీవనము చౌకగ జరుగును. అట్టి స్థితిగతులందు నరసాపురమునందు కళాశాలను పెట్టినయెడల పశ్చిమ, మధ్యమ డెల్టా ప్రజలకు మహోపకారమగును. దగ్గరనుండి చాలమంది వచ్చి చదువుకొందురు. కావున కళాశాల వలన సామ్యు నమృతాపురము భవమున కెడములేదు. ఇంతవరకును వ్రాసిన కారణములన నరసాపురము నందొక రెండవతరగతి కళాశాలను నెలకొల్పుటకు సరచుని తెలియకలదు. కావున ప్రభుత్వమువారుండుట తగిన యేర్పాటులను చేయుటకు ప్రార్థింతులు.

నరసాపురము డివిజను ప్రజలు.

నోటీసు.

ముహారాజ రాజేశ్రీ ప్రొద్దుటూరుడి మునసబుకోర్టు.

అస్సల్ నె 188/1918

వాది:—కొప్పురపు నుబ్బయ్య 29 సం. తండ్రి నుబ్బయ్య కైళ్ళ వ్యాపారం ప్రొద్దుటూరు.

ప్రతివాదులు:— 1 గోపవరం గోపాలరెడ్డి 46 సం. తండ్రి పేరు తెలియదు. 2 అవుల బాలయ్యగారి ఆద్యరెడ్డి 36 సం. కాపుల జరాయుతు వ్యాపారం. సాక్షి 1 ప్రతివాది గోపవరం తాలూకు బడ్డెలి 2 ప్రొ. సాక్షి కృష్ణారావు నెందలూరు డి. మునసపు కోర్టుయిలాఖా.

యీ ప్రతివాదులకు యిందువలన తెలియజేయడం యేమనగా పయికోర్టులో వీరిపయన వారి అయిన కొప్పురపు నుబ్బయ్యగారు 1202-4-8 లకు దావా దాఖలే చేసియున్నాడు. సదరు నెంబరు 2-8-18 తేదీకి కడపటివాయిదాగా వేయబడి యున్నది. సదరు తేదీన ప్రతివాదులు సాంతముగా గాని నకలు మూలము గాగాని హాజర్ కానియెడల యట్లు సార్థి చేయడం ఆవునని యిందువలన తెలియజేయడమయినది.

వాది ఒకీలు.

కె. ఆనందరావు గారు.

డిస్టిక్టు కోర్టుపేదరు, ప్రొద్దుటూరు.

(1257)

ప్రజాభిప్రాయములు

విలేజ్ కులకు సూచన.

ఆంధ్రప్రదేశ్ అవతరము; కృష్ణానది ప్రాంతములు; ప్రజాభిప్రాయములు; ప్రజాభిప్రాయములు; ప్రజాభిప్రాయములు.

I

గ్రామములకు సూచన.

ఆంధ్రప్రదేశ్ సమావేశము:

అయ్యో, ఈ మధ్య గ్రామములకు కలరా వ్యాధి వ్యాపించినది. ముగ్గురు మరణములు చూపుతున్నది. ఇంతవరకు ఆనాడు అనేకమంది గ్రామములకు కలరా వ్యాధి వ్యాపించినది.

తాళిరావు గోదావరి జిల్లా. గ్రామవాసి.

II

చేంచయ్యగారి నిర్బంధము.

ఆంధ్రప్రదేశ్ సమావేశము:

అయ్యో, 18-వ తేదీని మాన్యురేజర్ మితి తరపున జరుపబడిన బహిరంగసభలోని దర్శి చేంచయ్యగారిని నిర్బంధమున నందుటలూ గలదు. మొదలుగా చేసిన ఆంధ్రప్రదేశ్ సభవారు కిందింది. దర్శి చేంచయ్యగారిని కేంద్రముగా చేయటం గాని విచారించి కేంద్రముగా చేయవలసిందిగా సభవారు ప్రార్థించిరి.

దేవులపల్లి వేంకటరామయ్య.

అగిరిపల్లి, కృష్ణా జిల్లా స్వరాజ్యసమితిసభ్యుడు.

III

పిల్లవాడు కనుమించుకుంటుంది.

ఆంధ్రప్రదేశ్ సమావేశము:

అయ్యో, 17 సంవత్సరములు వయస్సుగల యెర్రని చాయగలిగిన చేతికి బంగారుమురుగులును, బట్టాకాపు చేసి యన్న నాకుమారుడు అల్లిక నరసింహారావు ఇంట్లోనుండి 10-వ తేదీని యింట్లోనుండి చెప్పకుండా బయటకు వెళ్లి నాడు. ఈ పత్రికా చదువరులకు కనబడినయెడల వారు తెలియజేయ వేడుచున్నాను.

కేవల అల్లిక సుబ్బయ్య వ్రాలు. గంటూరు జిల్లా.

IV

అంధ్రభాషా సమాజము.

ఆంధ్రప్రదేశ్ సమావేశము:

అయ్యో, కాశ్యపునామ సం॥ శ్రేష్ఠ బ 80 భాసు వాసరమున పంతుల వేంకటరమణారావు గారి యగ్రాసవాధి పత్యము క్రింద నీరమాజపు వారసభ గానింపబడెను. అంధ్రప్రదేశ్ సమావేశము "మరియు - నాగరికత" యను విషయములను గూర్చియు నాంధ్రప్రదేశ్ "గ్రంథాలయములు" అను సంగతిని గూర్చియు ఉపన్యాసము లివ్వబడియెను. పిమ్మట పాండవ ప్రవాసప్రశంస చేయబడెను. ఈ సమావేశమునకు తమ గ్రంథముల నిచ్చి యామితోపకార మొనర్చిన మహాశయ్యలకు శతావధానము శ్రీతిరుపతి వేంకటేశ్వర కవిపుంగవులకు కృతజ్ఞతను తెల్పిడియెను. యగ్రాసవాధిపతిగారి యువారభావములకు వందనము లాచరించుచు సభ చాళింపబడెను.

నాటిమారు మా. వేంకటరావు జూలై 18 కార్యదర్శి.

V

ఆంధ్ర సేవాసంఘము.

ఆంధ్రప్రదేశ్ సమావేశము:

అయ్యో, ఈసంఘపురాభివృద్ధి బందరు సోదర బృందమువారు గడిచిన యాదివారము నాడు సభగావించి, క్రొత్త సంవత్సరమునకు క్రింది కాగ్యక్రమమును ప్రారంభింప నిశ్చయించిరి: ఈదేవులలోని రాత్రి పాఠశాలను నిరంతరతన జయప్రథముగా జరుపుట; సంఘసభ్యులలో బాలభటు కేటాయింపు; పురుషసంతకు సౌక యుచిత గ్రంథాలయమును ఏర్పాటుచేయుట; గాయపడిన వారికి చేయవలసిన ప్రథమ చికిత్సను గూర్చి ప్రజలకు నేర్పుట; జనోపయోగమును యితర

విషయముల గురించి పత్తమున కొకసారియైన యుపన్యాసముల నిష్పించుట. వీరిలో మొదటి రెండును యవ్వడే ప్రారంభింపబడి బాగుగా జరుగుచున్నవని తెలుపుట కంతయు సంతసింప చున్నాను. మిగిలిన విషయములనుగూర్చి ప్రయత్నములు జరుగుచున్నవి. ఇట్టిప్రయత్నములకు బంధించు పురవాసు లందఱును తోడ్పడవలయునని కార్యనిర్వాహక సంఘమువారు ప్రార్థించుచున్నాడు. బందరు. ముఖ్యసోదరుడు.

VI

కొత్తవరము పాఠశాలపట్టి.

ఆంధ్రప్రదేశ్ సమావేశము:

అయ్యో, కృష్ణా జిల్లా కవులగ్రామమున సౌక విద్యా లయము నుమారెనిమిది లేక తొమ్మిదివద్ద మొలకొంది. చురుకు వాడ వే. కటనరసింహము పంతులుగారి యాధిపత్యము క్రిందు నేడవర కెట్టి యాటంకములు లేకుండ ననిచ్చిన్నముగ సాగుచున్నది. ఈ అభివృద్ధికలెయు పంతుల వారి శక్తిసామర్థ్యములే కారణమని చెప్పవచ్చును. వీరిలో 4-వ తరగతి మొదలు 8-వ పాఠశాలవరకు బద్ధులుబుడగు. వీరి సహాయోపాధ్యాయులు గూడ వీరికి మిక్కిలి చేదోడుగా నున్నటుల తెలియజేయుచున్నది. వీరిలో గాని ప్రత్యేకమున మూడు మాసములకొక సహాయోపాధ్యాయుడు మారినటుల తెలియజేయుచున్నది. ఈ పాఠశాలలో నుమారు 100 మంది విద్యార్థులకకు నుండిరిగాని ప్రస్తుతముపుడు 20 మంది బాలురు మాత్రమేగలరట. వేదప్రభావులు గాంచి, ఉన్నత తరగతులలో విద్య నభ్యసించునట్టి విద్యార్థులకకు నుండిరి కియూరు సునర్వకటియూ విద్యాలయమును ౩౪ నెలల వయసు పంతులుగారును, వారిసహాయోపాధ్యాయులును, అకస్మికముగ తెలిదండ్రులచే మాయ చేయబడి, దుఃఖాల్లిలో నుండుబడిన చిన్నగుతునికీతి, వదిలిపోవుట కడువిచారము. దీనికేమి మూలభవము లేకపోయినను అనేక బీదవిద్యార్థులకు పాఠశాల వేతనములేకయే విద్య నొసంగినది. అట్టి పాఠశాలకు ప్రస్తుతిస్థితి వాడ మిక్కిలి విషాదకరముగ నున్నదని ఎవరుకు కడు విచారము. అహ! "కాలమహిమ"! కాలమెంతలో నెంతవిపరీతముగ మారునో గాన దేశాభిమానులును, విద్యాభిమానులును అయిన మహానుభావు లిట్టిస్థితిలో నున్న యీ విద్యాలయమును, యీ మానవ యుగముందు తిరిగి యున్న తిస్థితికి దెచ్చుటకు ప్రయత్నింతురని నమ్ముచు, వారికి సకలలోకనాయకుండగు సర్వేశ్వరుడు తోడ్పడు గాక యని గోరుచున్నాను.

ఒక శ్రేయోభిలాషి

VII

నూజివీడుతాలూకా రైతుల విన్నపము.

ఆంధ్రప్రదేశ్ సమావేశము:

అయ్యో, ఈ తాలూకాయందు గ్రంథాలయములు చాల తక్కువగా నున్నవి. ఉన్నవియైనను సరియగుస్థితియందున్నవిలేక సంక్షోభమునందు. రైతులభాషాభివృద్ధికి, రైతుల స్థితిగతులు చక్కబడుటయను శ్రుతిగ్రామముందు రైతులు ఉండవలెను. ప్రస్తుత భాండగారులను వార్తాపత్రికా కలెక్షనరులను స్థాపించి సోపించుట ముఖ్యమనవలెను. తెలిసి కొనవలయును. ప్రత్యేకము పత్రికాపాఠకులైనవారికి వారిపాట్ల బాధ్యతలను గుర్తించుటయెను. వార్తాపత్రికలను పత్రికాముఖమున చెల్లించవలయును. వార్తాభాషాభివృద్ధిని నెంపొందించుటయెను గ్రంథాలయములు లాభశక్తి కంటెలు గాన ఈ తాలూకాలోని వివిధ గ్రామములలో గ్రంథాలయములను త్వరలో స్థాపించుటకు పూనెదరని నాసోదర రైతులకు హెచ్చరించు చున్నాను. మనతాలూకా రైతుల సంఘమువారైనను తాలూకాలోని వివిధ గ్రంథాలయములను సరియగుస్థితిచేయునట్లును, మనగ్రంథాలయములను స్థాపించు జేయుటకును బానుకొనవలయును తాలూకాలో యేదేగ్రామములలో గ్రంథాలయములున్నవి, యెట్టిస్థితిలో నున్నవి, మనముగా యేగ్రామములలో స్థాపించవలయునో విచారించి మన తాలూకా రైతుల సంఘ ఫిర్యాకార్యదర్శులు, వివరములను తాలూకారైతుల సంఘకార్యస్థానమువారికి తెలియజేయునట్లు రాబోవు నెలవైపును మానెబున నూజివీడుగ్రామమున గూడ "నూజివీడు తాలూకా రైతులసంఘ స్థాపించు కమిటీ" సభతోపాటు మనతాలూకా గ్రంథాలయ ప్రతినిధుల సభసమావేశ పర్వపుటకు విలుగానుండును. మనతాలూకా గ్రంథాలయ సంఘమును స్థాపించుట యత్యంత అవశ్యకము. కాన నాసోదర రైతులు గ్రంథాలయోద్యమాభివృద్ధికి తోడ్పడ వేడుచున్నాను. ముస్తాబాద శంకర వేంకటేశ్వరరావు. జూలై 17 సహాయకార్యదర్శి.

VII

వెద్దాపురము తాలూకాభాగ్యదుకు విన్నపము.

ఆంధ్రప్రదేశ్ సమావేశము:

అయ్యో, రామచంద్రపురముతాలూకా రాయవరము ఇంచుమించు 8000 జనాభాకలిగిన వానయోగ్యమైన ప్రదేశము. ఇచ్చట పగటిబడి ఒకటి, రాత్రిబడి ఒకటి, బాలికాపాఠశాల ఒకటి, మివికొన్నాబడికీ కలదు. ఇవియన్నియు ఎయిడెడ్లు ఎలిమెంటరీపాఠశాలలే. ఇచ్చట మైలలోపున మేపేంద్రవాడ, లొల్ల, సావరము, వెదురుపాకయను, రెండు మైలలోపున తొప్పిపూడి, కొమరపాలెము, కొప్పవరము, పాలమూరు, కొంకురుయను మూడు మైళ్లలోపున సోమేశ్వరము, కుతుకలూరు, రామవరము గ్రామములు కలవు. సోమేశ్వరము, కలభద్రపురము రోడ్డున కిరుప్రక్కల నున్న మా గ్రామములనుండి రాకపోకల కనుకను మార్గములు కల కూడలి స్థలము. రాయవరము వెదురుపాక, కొంకురు, పాలమూరు గ్రామములలో బోర్డు ప్రాథమిక పాఠశాలలను, మిగతా గ్రామములలో ఎయిడెడ్లు ప్రాథమిక పాఠశాలలను గలవు. ఈపాఠశాల ఎన్నియు తమశక్తికొలది విద్యాభివృద్ధికి పాలుపడుచున్నవి. కాని విద్యార్థులకు తగు మాధ్యమిక ఉన్నత పాఠశాల సౌకర్యములు లేక పోవుటవలన 3,4 తరగతులు వఱకు మాత్రమే తెలుగు చదివి విరమించవలసి వచ్చుటచే "ప్రాథమిక బుట్టి పఖలో మాడె"నను సామెతిగా కొలది కాలములోనే వారియందా విద్యావాసని నిర్మాణముచున్నది. అంతుకలన విద్యాభివృద్ధి ఇనుమంతయు జరుగుటలేదు. ఈ ప్రాంతములోని విద్యార్థులు ఆంగ్ల భాషాభ్యాసమునకు రమారమి ఎనిమిది మైళ్ళ దూరమునన్న రామచంద్రపురమునకో, పదు నాఱు మైళ్ళదూరమునన్న కాకినాడ, రాజమండ్రి, వెద్దాపురములకో వెళ్వలసి యున్నది.

విద్యాభ్యాసోద్యోగములును బోర్డువారును దయాంకికరుణతో బాగుగా నాలూచించి పల్లెటూళ్ల కూడలిప్రదేశములలో మాధ్యమిక ఉన్నతపాఠశాలలనిర్మాణమునకు బ్రోత్సహించిప్రజలకు చేయుకలసింపగుట అవసరము. అట్టికోరిక సఫలము కొఱకు పాఠశాలాభివనములకు సామానులకు కొంత ద్రవ్యము మేమియ తెలచు కొంటిమి. కాబట్టి విద్యాభ్యాసోద్యోగియులును బోర్డువారును, రాయవరమున ప్రకృతమున వెద్దాపురము తాలూకానుండి రామచంద్రపురము తాలూకాకు మార్చునన్న పట్టపాఠము స్కూలు నెల కొల్పటకును తదుపరి లోకరినెకండరి స్కూలు స్థాపించ కాంక్షను దయచేసి విద్యాభివృద్ధికి తోడ్పడుటకును ప్రార్థితులు. ఏతద్విషయమై బోర్డు మెంబర్లు, జిల్లాసంఘమువారు, తాలూకా సంఘమువారును, మాకు తగుసహాయ మొనరింపఁ ప్రార్థించుచున్నాము.

వైనివ్రాసిన గ్రామములనుండి మహాశయ్య పంపవలయునని ప్రజలను హెచ్చరించు చున్నాను. రాయవరము. మల్లిడి సత్తెరెడ్డి. గోదావరి జిల్లా.

వ క ట న.

తెనాలి సంస్కృతకాలేజీలో వేదాంతికిరీషడి క్లాసుకు పాఠము చెప్పటకు భాష్యగ్రంథములు అవ్వలేకది మొదలగు గ్రంథములు బోధించగల వేదాంతపండితులు కావలయును. విరాళము నెల 1-కి రు 80.

దరఖాస్తులు 7-8-18 లోగా క్రిందు చిరునామాకు పంపిడి.

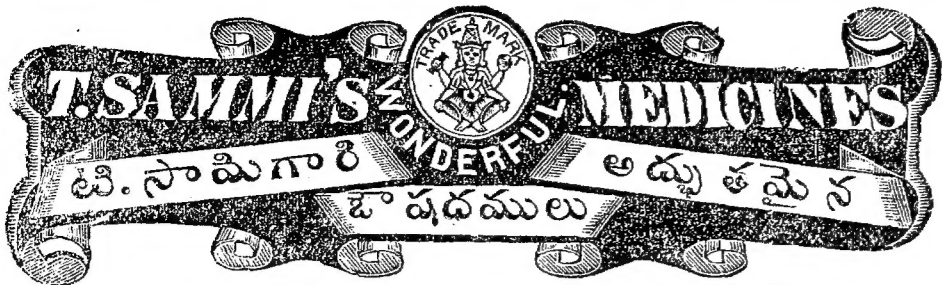
తెనాలి } పి. ఆంజనేయులు బి. ఏ. 18-7-18 } కరెస్పాండెంటు, సంస్కృతకాలేజీ, తెనాలి.

అమృతమునకు తయారుగ నున్నది

60. గుట్టముల వవరు గలిగినట్టి రస్సన్ మేకర్ క్రూడ్ ఆయిల్ ఇంజన్ యొకటి. దిన మొకటికి 400 మూటలు బియ్యము తయారు చేయగల రైన్ మిల్లు మెషనరీతో సహా మా యొద్దనున్నది. వివరములు తెలియగోరువారు ఈ క్రింది విలాసమునకు వ్రాయవలెను. (1252)

మెసర్స్ ఎ. సుబ్రహ్మణ్యం సన్స్. భూస్వాములు, స్వంతదారులు, గుడివాడ.

యీ అపుషధములయొక్క గుణాతిశయములకు మెచ్చి యెచ్చి విమన్ కమిటీదార్లవల్ల బంగారు పతకమును, వెండిపతకములును బహుమానములుగా నొసగబడి పున్నవి. (1117)

హిందూ తైలము:—నడుమనొప్పి, నరమబెలుకు, కీళ్ల వాయువు, పక్కనొప్పి, కాళ్లు చేతులు పట్టు, పార్శ్వ వాయువు, తలనొప్పి, యింకా యితరవాయువు నొప్పులు, అతి శీఘ్రముగా స్వస్థమగును. దీని వెల 0-8-0. పెద్దదన్ని 2-8-0.

హిందుకపాయము:—కడుపునొప్పి, కడుపులో పేగులుకూయుట, అజీర్ణము, ఓకిలింపు, భేది, వాంతిభేది, శిశు భేది రక్తభేది, నోటిపుండు, పండ్లనొప్పి, జన్మి, తేలుకుట్టడం, జలుబు, శ్రీలకు బుకుకాలములయందు కలిగెడు కడుపు నొప్పి మొదలయినవిన్ని యింకా కడుపులో కలిగే యే విధ వుయిన నొప్పులున్న అతి శీఘ్రముగా స్వస్థమగును. దీని వెల రు. 0-10-0, 1-2-0, 2-0-0.

జ్వరనివర్తి:—సాధారణమైన దినాలపేరట నుం డెడి జ్వరములను, చలిజ్వరములు అడవి కొండ జ్వరములు, పిత్తజ్వరములు, యింకా పలువిధములైన జ్వరములను బహు త్వరగా నివర్తియగును. దీనివెల రూ. 0-8-0, 0-15-0.

టి. సామి అద్భుత ఔషధశాల, 92, అణ్ణాపిల్లపిడి, సాహుకారు, చెన్న పట్టణము.

జ్వర హరి

దీనియొక్క వాహభేయము తెలుపుకొని జ్వర మును హరించుట కిది సాటిలేనిదగును. మరేయీ (విష వా (యుజ్వరములకును, నిడివి విడివి వచ్చు జ్వరముల కును యెత్తిడి. కొయినా పుచ్చుకొనుటవల్ల కలుగు చెబ్బరలు జ్వరహరణకు కాగవు. కాబట్టి ఏనిని నిర్భయ ముగ జ్వరమును సమయమందును యీ ఔషధము పుచ్చుకొనిన యేలాటి చెబ్బర జ్వరమైనను బొత్తిగా నిలిచిపోవును.

ఈ ఔషధమును గూర్చి వ్రాసిన ఆ నేకులలో సుకరి యొక్క ఉత్తరము:—

వకీలు (అటార్ని-ఆట్-లా) సాంరాట్ పాండు రంగ్ గారు వ్రాసిరి:—మీయొక్క 'జ్వరహరి' జ్వర ములను కుదుర్చుటయందు అమోఘమైన ఔషధ మని మిక్కిలి సంతోషపూర్వకముగా తెలిపించెదను. వర్షా కాల మారంభమందు సాల్ నెట్టిలో నుండు వాగ్రామ ములలో కూలీలకు అంబుజ్వరము వ్యాపించి వీడించు చుండగా, హెన్రి పారియొక్క 'జ్వరహరి'నికొని జ్వర వీడితులకు ఉచితముగా నివ్వబడి స్వల్పకాలములోనే విరంధుల స్వస్థత చెందిరి.

ఇప్పుడే ఒకసీసాను కొనుము.

ప్రతి ఔషధపాపులోను వర్తకుల వద్దను దొరకును సీసాఒకటికి వెల అ.రి. రు. 1, 1-8-0, 2-12-0, 11.

మీకు ఈ ఔషధం దొరకడం కష్టమైన యెడల నేరుగాయీ క్రింది విలాసమునకు వ్రాయుము.

హోరీస్ గేట్ ఇండియన్ రెమిడిస్ కంపెని,

ఒక్లే, బాడ్జ్ అండు కంపెని, ఏజెంట్లు, 15, అరమనకార వీధి, మదరాసు.

(1122)

Agents: Oakley, Bowden & Company, 15, Armenian Street, MADRAS.

ఆత్మజ్ఞానము

కరీరమును వివరించునాత ఆత్మజ్ఞానము.

వయస్సును సహజమును గురించిన కాత్రియాలవ్వ గ్రంథకర్త:—డా. బుగనాథస్వామిగారు, బి. ఏ.

విద్యుదైవా చక్కని గ్రంథము. వెల రు. 0-8-0

మీనేజరు, ఆంధ్రవత్రికా కార్యాలయము

. ఉత్తరకావ్య 212, మదరాసు.

వాంతి బాంతి నివారణి

ఓమం - కర్పూర్

ఓమం-కర్పూర్ అను ఔషధము అతివిరచనము, కడుపునొప్పి, కడుపులో వాయువు మొదలగు వ్యాధు లును ఖండించుటకు ప్రసిద్ధమైన ఔషధము.

ఒక సీసా ఎనమండుగురిని బ్రతికించినది.

వెన్యెక్ మిమెక్ సానెటి రెకరెండు టి ఎఫ్.

నికల్ సన్ గారు వ్రాసిరి:—వాంతిబేది కలిగినవారికి

మీయొక్క ఓమం-కర్పూర్ గుణముచేసినందుకు నేను

మిక్కిలి సంతోషముతో సాక్ష్యముచెప్పగలను. 1884వ

సంవత్సరమున దక్షిణఇండియాలోనుండు మన్నారుగుడి

అనే నా పూరిలోనున్న చుట్టుపట్ల గ్రామములోనున్న

వాంతిబేది విశేషముగా వ్యాపించి ఉండెడిచుండె

ను. ఒకరోజున యిద్దరు మనుష్యులు అందులో ఒకరు

గోలీనుబంట్లోతు - మిక్కిలి దుఃఖముతో నా యింటికి

నుందుకుగాను వచ్చిరి. వారికి మీయొక్క ఓమంకర్పూ

ర్ గుమారు, అనగా నడతరము, సీసా ఒకటి యిచ్చి

వాడుకచేసి విషముచెప్పితిని. పక్షులు, అకగా రెండు

చావులు లోపల వారు తిరిగివచ్చి నాకు నందనములు

చెప్పిరి. ఏమగున విద్యును, ముగ్గురు శ్రీలును ఓమం

కర్పూర్ వల్ల కాపాడబడి గని నాతో చెప్పిరి. వారు

చెప్పిన దృష్టాంతము నిజమని నమ్ముటకు నాకు పూర్ణ

మైన కాగణము లుండెను.

వీరిని యింటిలో నుండుకొనుము.

ప్రతి ఔషధపాపులోను వర్తకులయొద్దను దొర

కును. సీసా ఒకటికి వెల అ. రి. రు. 1, 1-8-0, 2-12-0, 11-0-0.

మీకు ఈ ఔషధం దొరకడం కష్టమైన యెడల

నేరుగా యీ క్రింది విలాసమునకు వ్రాయుము.

హోరీస్ గేట్ ఇండియన్ రెమిడిస్ కంపెని,

ఒక్లే, బాడ్జ్ అండు కంపెని, ఏజెంట్లు, 15, అరమనకార వీధి, మదరాసు.

Agents: Oakley, Bowden & Company, 15, Armenian Street, MADRAS.

(1122)

హోరీస్ గేట్ ఇండియన్ రెమిడిస్ కంపెని,

ఒక్లే, బాడ్జ్ అండు కంపెని, ఏజెంట్లు, 15, అరమనకార వీధి, మదరాసు.

Agents: Oakley, Bowden & Company, 15, Armenian Street, MADRAS.

(1122)

హోరీస్ గేట్ ఇండియన్ రెమిడిస్ కంపెని,

ఒక్లే, బాడ్జ్ అండు కంపెని, ఏజెంట్లు, 15, అరమనకార వీధి, మదరాసు.

Agents: Oakley, Bowden & Company, 15, Armenian Street, MADRAS.

(1122)

హోరీస్ గేట్ ఇండియన్ రెమిడిస్ కంపెని,

ఒక్లే, బాడ్జ్ అండు కంపెని, ఏజెంట్లు, 15, అరమనకార వీధి, మదరాసు.

Agents: Oakley, Bowden & Company, 15, Armenian Street, MADRAS.

అమృతవల్లి

1154

మనోరంజకమైన నవల.

విజ్ఞానచంద్రికా గ్రంథమండలియందు బంగారుపతక ములను బొందిన కంచనపల్లి కనకమ్మ విరచితము.

దీని వెల 1-4-0.

(గ్రంథశ్రీ మనోహరము. కథ రసవంతము.

భావములు గంభీరములు. చదివి ఆనందించుటకు తగినది.

చిరునామ:— ఆంధ్రవత్రికా కార్యాలయము

7, తంబుకెట్టివీధి, జి. టి. మదరాసు.

నీవు భాగ్యవంతుడ వగుకుట

నే నొక మార్గమును చూపవచ్చునా? అట్లయిన

"ఇంద్రజాల మహేంద్రజాలము" ఈ అపూర్వ గ్రంథ

ములో జర్మనీ గారడీ, యోగద్యుష్టి, సభకట్టు, పరకాయ

ప్రచేతవిద్య, వాయువేగ మనోవేగము, నాస్టలాభము, ఇంగ్లీ

షు ఇంద్రజాలము, క్రియాసాధనము, మంత్రకాశ్రమము, భూరి

తైద్యము, యంత్రములు, అమెరికావారి చిట్టచేత మానాటా,

విచిత్ర విశోదవిద్యలు గలవు. ఇంతేగాక మనుష్యుని మాయ

ముచేయుట, మామిడిచెట్టును పుట్టించుట, జీవముతో సమాధి

యగుట, మనుష్యుని చంపి తిరిగి బ్రతికించుట, రకరీతులైన

తలకాయచేత మాటలాడించుట, కండ్లకు గంటలు కట్టుకొని

మాడకుండా వస్తువులపేర్లు చెప్పట, భూమిపయన గజము

యెత్తున గాలిలో మనుష్యుని నిర్ధారముగా నిల్పుట మొద

లగు విచిత్రములు అనేకము లున్నవి. ఈ గ్రంథమును చదివి

నీవు అత్యద్భుతముగా మేజిక్ చేయగలవని గ్యారంటీ యిచ్చు

చున్నాను. ఈ పుస్తకమును అమ్మచేయుట ఈనెల ఆఖరుకు

పూర్తియగును. ఈ గ్రంథమును ఇతరులకు 15 రూపాయలకు

అమ్మబడును. ఈ గ్రంథము నే (భరణాస్థుదారులకు) రు. 4 ల

కే ఇవ్వబడును. భరణాస్థుదారులుగా చేరువాడు లేను భరణాస్థు

తోకూడ 1 రూపాయ మాత్రము ముడిమార్గమువల్లగా తక్షణ

మే యీ క్రింది విలాసమునకు పంపించి తెచ్చు చేదును విజ్ఞప్తి

చేయుచున్నాను. ఆట్టివారికి ఈ పరమరహస్యమైన (గ్రంథ

మును మిగత రు. 3 లకు పి. పి. గ పంపబడును. (894-284)

సీ.ఆర్. జనార్దనుల వాముడు, బంగోలు. (గుంటూరు జిల్లా)

ఇనాం! ఇనాం!!

ఇంగ్లీషు లీవర్ గడియారము

(1241)

ఈ చిన్న గడియారము మిగుల మేలై

వది. చూచుటకు అందముగా నుండును.

ఇండియా దేశమంతటను ప్రఖ్యాతి పొంది

యున్నది. ఈనెల లోగా తెప్పించుకొను

వారికి మేలైన ఫౌంటెన్ పేనా బహు

మాను మిచ్చెదము. త్వరపడును. గడియారము ఒకటికి బహు

మానుతో రూ. 8-0-0. 4 సంవత్సరములు గ్యారంటీ

మేలైన ముంజేలి గడియారముతోలుపట్టుకొను రు. 8-12-0.

మేలైన ముంజేలి గన్ మెటల్ గడియారము 7-0-0

W.R. Triumph & Co, 24, Bunder St, Madras.

స్వదేశ విస్తృతులు

స్వదేశీయము దుచికరము బలకరము. ఆంధ్రదేశమున

ఆంగ్లలకొరకు ప్రత్యేకముగ తెయూచేయబడినది.

చక్కెరని పాను 1-కి రు. 0-10-0

చప్పనివి పిల్లలకు రోగుల కుపయోగించునవి పాను 0-12-0

అల్లంవి పాను 1-కి 0-12-0

బాదంవి పాను 1-కి 0-14-0

చామ్రువి పాను 1-కి 0-10-0

మాదిరి కావలయుననికొనినయెడల వదురకములు కలిపి,

లిస్కాత్తులు రు. 1-8-0 లకు పి. పి. గా పంపబడును.

మొత్తముగా మంచి కమిషను ఇవ్వబడును.

ఆరణ్య తపాలాబిల్లను పంపినవారికి క్యాటలాగు పంపబడును.

స్వదేశ సామానుల అంగడి

1207 నెం. 25, రంగనాథులపేట, నెల్లూరు.

క్యాటలాగు ఉచితముగా పంపబడును.

TOHFAFROSH

WATCH & Co.

Dersilean Watches

Materials, Tools

BHENDI BAZAAR,

Post No. 9, BOMBAY.

(881) ఉత్తరములు ఆంగ్లభాషలో వాయవలయును.

<p>మలబద్ధమునకు మంచిమందు</p> <p>క రో లా.</p> <p>చాపనలేదు, ఏరుచితేదు, ద్రవపదార్థము, పులితేపురాదు, భేదము గావు, దినము కాలగిన కాల ప్రవృత్తి సునాయాసము గ అయ్యేలాగున గర్భ శోధన గావించును.</p> <p>½ పాను, 1 పాను సీసాలు సీసా 1-కి వెల రు. 2-8-0, 4-0-0.</p>	<p>శ్రీ జ రు గా రి</p> <p>లీవరు టానిక్.</p> <p>వైద్యమనకు మంచిమందు. రోగులకు సంభవించు తల నొప్పికి, అజీర్తికి, చెడిన క్షాంతి మువలన గలుగు బాధలకును, అలవలకును, ఆకలిబాధకును, వికాసవిహీనతకును అరోచిత కును, తల తిరుగుటకును, విసుగునకును, అజీర్ణ భేదికినిమంచిది.</p> <p>సీసా వెల రు. 1-8-0.</p>	<p>కుల్ హ ట్టి.</p> <p>మెప్పుగా నున్నను నెరసి నగు వెంట్రుకలను తక్షణమే మినమినలాడు నలుపుగా గాని గోధుమరంగుగా గాని మార్చ గలదు. స దో ష లి త ము శాశ్వతము.</p> <p>ఈ సాల్యూట్ టై పెట్టె 1-కి రు. 2-0-0.</p>
<p>W. E. SMITH & Co., Ltd Pharmaceutical Chemists & Druggists, Mount Road, MADRAS.</p> <p>డబ్లియు. ఇ. సిత్ అండు కో., (లిమిటెడ్) మందులవ్యాపారులు, మాంటు రోడ్డు మదరాసు</p>		
<p>మందులు గోరునప్పుడు యీపత్రిక పేరును దాహరించ గోరెదము</p> <p>368</p>		

బాదాపీడితులకు వరము: ఐవోడిక సహితమైన డా॥ పి. డి.

సావంతుని వనోపధిసారసవరిల్లా

ఆపరిశుభ్రపు రక్తములన జరించు బాధ్యమలకు కీరీమవంటి వండు. కురుపులను, వచ్చలను, గండమాలలను పుణ్యము, ప్రాంతోష్ణలను అన్ని విధములవలన గలుగు చర్మరోగములను పోగొట్టును.

మిక్కిలి శక్తివంతమైన రక్తశుభ్రకారిణి (30)

జనాపధిసారసవరిల్లా గుణ మిచ్చుట నిస్సంశయము, సహజమైన మధ్యకచ్చిను అన్ని విధములైన దోషములను పోగొట్టును. కిరీమునందలి పాదరసదోషములను, మలబద్ధకమును కార్యసంబంధమును నొప్పలను పోగొట్టి రక్తమును శుభ్రపరచును. కిరీరాశ్యమును గలగజేయును, 16 రోజులవరకు మంటుట 4 టాన్సుల బుడ్డిలో అమ్ముబడును.

ప్రాప్తిరులు:— **పి. డి. సావంత్, 144. ఫనస్వాడి. నెం 2 బొంబాయి.**
Proprietor P. D. SAVANT, Farnaswadi, No. 144, No. 2, BOMBAY.

మోసపోకుడు ప్రకంఠ

ఇది కెన్నెలకంటి అస్పారాయ నిరదితము.
వెల రు. 4-0-0 పోస్టేజీ అధికము.

అంధ్ర సర్వకళాశాల-విద్యా ప్రవృత్తి

ఇది త్రియంశ కట్టమంది రామలింగారెడ్డి గారికి
నామాదీకరిత. వెల రు. 4-0-0 పోస్టేజీ ప్రత్యేకము

అంధ్ర సర్వకళాశాలయము 7, తంబుచెట్టి వీధి, మదరాసు.

మోసపోకుడు

తుప్పుపట్టినయెడల చేయురంగులను తక్కువధరలకు కొని మాసపోకుడు. అట్లు తుప్పుపట్టకుండ చేయునది యొక్కటియే.

వైలెస్ డవ్ అండు కంపెనీవారి "బిటు మాస్టిక్ సాల్యూషన్."

Wailes Dove & Company's "Bitumastic Solution."

దీనిని వంశేసలకు కప్పులకును నునయోగించుటకు ప్రపంచమందంతట చాల మంచిది. దీనిని సాధారణముగా రైలువే కంపెనీలును మ్యూనిసిపలువారు వచ్చెకు నర్కువారు బొగ్గుగనులవారు లోహగనులవారు ప్రపంచమందంతట ఎక్కడ చూచినను వాడుచుందురు. రాలిపోవుటగాని పగిలిపోవుటగాని యుండదు.

వెల రూ. 56-0-0

సోల్ ఏంజ్యు:—ది సోల్ ఇండియా ఇండస్ట్రీయల్సు, లిమిటెడ్.

ది రిలయన్సు ఫౌండ్రీ అండు ఇంజనీరింగు వర్క్సు,

తెలలపెట్టె నెం. 553 రు,

369

మదరాసు

ప్రొకామెయిటెడ్ గోదానప్పుడు ఈపత్రిక పేరునూడ నుదాహరించ గోరుచున్నాము.

మానుమాక గ్లాసు సిమెంటు

దీనిని క్రొత్తగా బెంగుబూరువా నవ్వులు చక్ర వర్తిగారు కనిపెట్టెరి. మేము నాలు యేజంట్లము. ఇక బాడీలు, చిమ్నాలు, పింగాణి గిన్నెలు బ్రష్ లగునను ఇయ్యము నవపరము లేదు. వై నుదహరింపబడిన సిమెంటుతో అతికిన అతుకుకొనును. న్యూ ఇండియా కార్యాలయమువారు దీనిని వాడి యున్నారు. దీని ఉపయోగమును చూచి అచ్చెరువు చెందిరి. ఒక అర్ధరూపాయకు ఒక బుడ్డి వచ్చును. 100 గాజునస్తువులను అతుకవచ్చుచు. క్రొత్తనస్తువులను కొని సొమ్మును వృధగ పాడుచేసుకొనుట కంటె ఈసిమెంటును కొనుక్కొనుడు. ఒకమారు ఉపయోగించిన తరువాత దీని యావశ్యకత మీకే తెలియును. హిందూదేశ గుంటను బగ్నా, స్త్రీయలు సెటిలు మెంటు, సింవాళములలో నలు యేజంట్లులు కావలయును. ఏజంట్లుగ నుండగోరువారు యిట్లు వ్రాసికొనవలయును.

ది స్వదేశీ ఇండస్ట్రీయల్ లిమిటెడ్,
(962) కంబీవరం.

స్వదేశీ భృదయమునకు

స్వదేశీ పరిశ్రమములు అత్యావశ్యకము

దంతచూర్ణములు. కేశ తైలములు, గబ్బు, మొదలగు వానిని చేయు పరిశ్రమలు.

తపాలు ద్వారా సాంగముగా నేర్పబడును.

1 రూపాయి అడ్వాంసుతో వ్రాసుకొన్న ఈ సంబంధమైన ప్రకటన మొదలగునవి పంపబడును.

సూచరింతుండెంటు కరెస్పాండెన్సు స్కూలు.

(1141) తెంగుకూరు సిటి,

30) పాశ్చాత్య వేంకటాచల రోడ్

వండితులవారి సిద్ధావధములు.

లోకామయవార కస్తూరిమాత్రల నిష్పవైవము పరిచింపుడు.

ప్రతి వత్సరమునను లక్షలలోనిది సీసాలు విక్రయించబడుచున్నవి.

ఇండియావారు మూత్రమె కక; బర్మా, సిల్హా, మలియన్టీస్, గోనా, ఫీజి, బెలింజ్, ఈస్ట్రాఫీకా, మున్నగు ప్రదేశములవారు కూడ సీ సిద్ధావధమును, ఉపయోగించుచున్నారు.

మహాభాగము "ఒకేయొక లోకామయవార" కస్తూరి మూత్రల సీసా మీ యింట నున్నచుండల, మాటికి తైదులు సమమును, నిరీక్షించి, మొర పెట్టుకొనుట తప్పిపోవును.

శీతలము, శీతవాతము, అజీర్ణము, పార్శ్వవాతము, జ్వరము, మాంద్యము, మలబద్ధకము, దగ్గు, కేబురొప్పి, బలహీనత, అసారోగ్యము, చెడ్డనీటినుండి గలుగు వికారము, చిన్న బిడ్డలకు గలుగు జ్వరము, దగ్గు, వాయువు, మద్యము సేవక లోగములును, ఈ సిద్ధావధుత సేవచే శాశ్వర్యముగా పోయి గుణము గలుగును.

ప్రెద్దవలలో నశీకవిధము లగునట్టియు నుపయోగకరములగు కర్మాటక మాచికలనుండియు వ్రాసుభ్యులను తయారు చేయవలెను.

రెబ్బలైన యావ్యాపార గురుకులు, ప్రతి సీసానుండియు తీయును; చూచి తీసికొనవలెను.

ఇహపానము, ప్రాచీనము, ముందును, విశిష్టము, సీసా కి బాగుండు, మూత్రమె.

సీసాల లోకసా రెబ్బలలోని

గుసలు భుజ్యుతోపుం రూ 2-0-0

15 సీసాలలోనిది రూ 2-0-0

25 సీసాలలోనిది రూ 2-0-0

పచ్చునోగములకు మాత్రమే యిచ్చు

100 సీసాలలోనిది రూ 2-0-0

